

**PS 23/15 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van
Noord-Brabant op 6 maart 2015**

Inhoudsopgave	
Inhoudsopgave	2
Index gesproken personen	3
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	5
Opening van de vergadering/vaststellen agenda	9
PS 13/15: Notulen PS-vergadering van 12 december 2014	12
PS 17/14: Ingekomen stukken	12
PS 04/15 Reactie op toezichtbrief bij begroting 2015	13
PS 11/15: Rapportage Zuidelijke Rekenkamer; digitalisering en duurzame toegankelijkheid van informatie	13
PS 05/15: Wijzigingsverordening Verordening Treasury Noord-Brabant en wensen en bedenkingen bij verstrekken hybride geldlening aan de NWB-Bank	22
PS 12/15: Eerste wijzigingsverordening Financiële Verordening Noord-Brabant	31
PS 18/15: Continuering 16-/17-jarigen OV-reisproduct	41
PS 07/15 Wijzigingsvoorstel Leges Natuurbeschermingswet in 2015	47
PS 19/15: Begrotingswijziging gereserveerde gelden Deltaprogramma voor zoetwatermaatregelen Zuidwestelijke Delta	52
PS 20/15: Begrotingswijziging opdracht 2015 voor vergunningverlening, toezicht en handhaving aan de drie Brabantse Omgevingsdiensten	55
Vragenuurtje	62
Sluiting van de vergadering	84

Index gesproken personen

Aarts-Engbers, mw. C.J.M., 43, 46
Altundal, N., 20, 21, 22
Arts, mw. W.M.A., 43, 44, 46
Berg, H.F. van den, 43, 44, 46, 48, 52, 73
Boer, Y.C.M.G. de, 72, 74, 75, 81
Bouwman, T.J.J., 17, 21, 22, 27, 29, 30, 32, 36, 39, 40, 41, 46
Brunklaus, mw. P.M., 48, 49, 50, 51, 52
Burger Dirven, K.A.J.M., 54
Geeraedts, mw. M.B.Ph., 12
Griffier, 9
Hageman, J.J.C., 37
Harmsen van der Beek, M. ten, 22, 23, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41
Hattem, A.W.J.A. van, 52, 54, 55, 60, 62, 80, 83, 84
Heijmans, N.G.L., 42, 45, 51
Heugten, R.A.C. van, 28, 29, 35, 36, 38, 39, 49, 50, 51
Hout, J.J.C. van den, 53, 54, 59, 67, 69, 70, 71
Iersel, mw. F.C.C.M. van, 54, 62
Kammen, mw. P. van der, 15, 21, 22, 26, 30, 34, 38, 40, 41
Kap, M.J., 21, 22, 30, 40, 41, 46, 52, 55, 62, 66, 74, 76, 81, 84
Kardol, mw. J.C., 72, 74, 76
Kerkhof-Mos, mw. C.C., 13, 20, 21, 22, 56, 57, 65, 75
Klitsie, mw. C.G.M., 75, 76, 79, 80, 84
Knoet-Michels, mw. A.J.H., 75, 79, 80, 84
Koevoets, H.J.P.E., 13, 20, 21, 22, 61
Kuijken, R.C.P., 55, 62, 66, 69
Kutlu, S., 30, 40, 41, 46, 52
Lopik, A.T. van, 73
Mondriaan, H., 18, 21, 22, 26, 28, 30, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 52, 55, 59, 62, 73, 81, 84
Mulders, A.A.W.G., 24, 25, 29, 30, 31, 32, 34, 36, 40, 41
Pauli, L.W.L., 18, 19, 20, 63, 65, 66
Prins-Afman, mw. M.W., 75, 83
Roijackers, mw H.I., 53, 55, 56, 57, 58, 61, 62, 76, 81, 84
Slegers, mw. V.T.C., 72, 73, 75, 78, 80, 84
Smeets, M.J.E., 13, 53, 55, 56, 60, 62
Spierings, mw. M.J.G., 17, 18, 19, 21, 22, 57, 79
Verhees, H.W., 47, 52, 56, 60, 61, 70, 71
Vissers, M.P., 24, 25, 29, 30, 40, 41, 52
Voorzitter, 9, 12, 13, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 29, 30, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 49, 50, 51, 52, 55, 58, 59, 60, 61, 62, 64, 65, 66, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 76, 77, 79, 80, 83, 84
Vught, A.C.J.M. van, 48, 51, 52, 80, 83
Wagemakers, R.J.J.M., 55, 58, 61, 62

Wel, M.C. van der, 21, 22, 30, 40, 41, 44, 46, 49, 50, 51, 52, 55, 57, 59, 62, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 82, 83, 84

Wijers, A.J.H., 41, 42, 44, 46

Wijnands, mw. A.M., 14, 20, 21, 22, 62, 64, 65, 66

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS
mw. drs. C.J.M. Dortmans, griffier

Aarts-Engbers, mw. mr. C.J.M.	CDA	Tilburg
Aarts-van de Loo, mw.ing. J.P.H.	CDA	St. Oedenrode
Agtmaal, ing. J.M.A. van	CDA	Huijbergen
Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bouman, B.W.	PvdA	Hoogerheide
Bouwman, T.J.J.	GroenLinks	Eindhoven
Brunklaus, mw. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Doelen, W.M. van der	CDA	Maren-Kessel
Frijters-Klijnen, mw. M.A.J.L.	PVV	Bergen op Zoom
Geeraedts, mw. mr. M.B.Ph.	VVD	Rosmalen
Griensven, E.J.C. van	PvdA	Berkel-Enschot
Gruijthuijsen, M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Harmsen van der Beek, M. ten	VVD	Roosendaal
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Iersel, mw. F.C.C.M. van	SP	Tilburg
Kammen, mw.drs. P. van der	PVV	Tilburg
Kap, M.J.	Onafhankelijke Statenfractie Noord-Brabant	Tilburg
Kardol, mw. J.C.	PVV	Uden
Kerkhoff, J.	PVV	Valkenswaard
Kerkhof-Mos, mw. C.C.	CDA	Roosendaal
Keijzers-Verschelling J.C.R.	CDA	Son en Breugel
Klitsie, mw.drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Kutlu, S.D66	Eindhoven	
Lopik, ing. A.T. van	VVD	Heesch
Mondriaan H.	50PLUS	Boxtel
Mulders, drs. ing. A.A.W.G.	CDA	Moergestel
Prins-Afman, mw. drs. M.W.	VVD	Sint Oedenrode
Roijackers, mw. H.I.	GroenLinks	's-Hertogenbosch
Roozen, mw. C.J.M.	SP	Roosendaal
Slegers, mw. drs. V.T.C.	SP	Tilburg

Smeets, drs. M.E.J.	D66	Oosterhout
Smeulders, S.J.A.H.	PvdA	Helmond
Spierings, mw. M.J.G.	D66	Sint Michielsgestel
Staak, W.R.van der	SP	Boskant
Tsoutsanis-van der Koogh, mw. mr. M.E.	VVD	Breda
Verhees, H.W.	VVD	Someren
Vissers, M.P.	SP	Oosterhout NB
Voeten, M.M.A.J.	VVD	Made
Vught, A.C.J.M. van	CDA	Rijkevoort
Vugt, drs. R.J. van	CDA	Woudrichem
Wagemakers, R.J.J.M.	PvdA	Tilburg
Wel, ir. M.C. van der	PvdD	Rijsbergen
Weyer M.T.H. van den	PvdA	Breda
Wijers, A.J.H.	VVD	Oosterhout NB
Wijnands, mw. A.M.	PvdA	Helmond

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

vrijdag 6 maart 2015

Agenda

De vergadering begint om 09.30 uur.

- I. Opening van de vergadering / vaststellen agenda**
- II. Notulen vergaderingen PS d.d. 12 december 2014 (PS 13/15)**
- III. Ingekomen stukken (PS 17/15)**
- IV. Voorstellen**

A-stukken:

10/15 Oprichting Special Purpose Vehicle (SPV) Havenschap Moerdijk

04/15 Reactie op toezichtbrief bij begroting 2015

B-stukken:

C-stukken:

11/15 Rapportage Zuidelijke Rekenkamer; digitalisering en duurzame toegankelijkheid van informatie

05/15 Wijzigingsverordening Verordening Treasury Noord-Brabant en wensen en bedenkingen bij verstrekken hybride geldlening aan de NWB-Bank

12/15 Eerste wijzigingverordening Financiële Verordening Noord-Brabant

18/15 Continuering 16-17- jarigen OV-reisproduct

07/15 Wijzigingsvoorstel Leges Natuurbeschermingswet in 2015

19/15 Begrotingswijziging gereserveerde gelden Deltaprogramma voor zoetwatermaatregelen Zuidwestelijke Delta

20/15 Begrotingswijziging opdracht 2015 voor vergunningverlening, toezicht en handhaving aan de drie Brabantse omgevingsdiensten.

V. Vragenuurtje

VI. Sluiting

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

op vrijdag 6 maart 2015

Voorzitter: Prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

Loco-griffier: mw. Mr. K.A.E. ten Cate

Volgens de presentielijst zijn 54 leden aanwezig, te weten:

Van Gruijthuijsen, mw. Geeraedts, Van Griensven, Wagemakers, Koevoets, Van der Doelen, Van Lopik, Ten Harmsen van der Beek, Bouwman, Hageman, Kutlu, mw. Kerkhof-Mos, mw. Arts, mw. Prins-Afman, mw. Kardol, mw. Roozen, mw. Frijters-Klijnen, mw. Spierings, Altundal, Heijmans, mw. Knoet-Michels, Brenninkmeijer, mw. Van der Kammen, Mondriaan, Kuijken, S. Smeulders, Van Hattem, Kouthoofd, Burger Dirven, Verhees, Voeten, Van den Berg, Van der Wel, Van Vught, mw. Slegers, mw. Brunklaus, Van Agtmaal, Wijers, mw. Tsoutsanis-van der Koogh, Vissers, Kap mw. Wijnands, Weyer, Bouman, mw. Roijackers, mw. van Iersel, Mulders, Smeets, mw. Aarts-van de Loo, Kerkhoff, mw. Aarts-Engbers, Van der Staak, mw. Klitsie en Van Vugt.

Opening van de vergadering/vaststellen agenda

De voorzitter opent om 09.30 uur de vergadering

*De **voorzitter**: Dames en heren. Wij komen in deze laatste vergadering van deze Staten bijeen, maar wij missen vandaag één van onze leden, Ronald Dol, oud-fractievoorzitter van de PVV is afgelopen maandag overleden. Wij zullen hem zoals wij dat doen volgens het protocol gedenken in onze afscheidsvergadering op 25 maart. Morgen zal een groot aantal van ons aanwezig zijn bij de afscheidsviering voor Ronald die door zijn familie is georganiseerd. Mede namens u heb ik eerder deze week de familie gecondoleerd. Ik zal ook morgen aanwezig zijn en spreken bij zijn afscheid. Er is een condoleanceregister ingericht op het Statenveld waarin u uw condoleances aan de familie kunt overbrengen.*

Zoals ik reeds zei, wij zullen Ronald gedenken in onze vergadering van 25 maart, maar het lijkt mij buitengewoon passend om in de minuut stilte die wij aan het begin van deze vergadering betrachten, in gedachten, en voor degenen die dat willen in gebed, bij de familie van Ronald te zijn.

Ik verzoek u allen te gaan staan.

(De vergadering neemt enkele minuten stilte in acht.)

Ik wil met name de fractie van de PVV veel sterkte toewensen de komende dagen.

Wij gaan nu verder met de vergadering. Ik verzoek de griffier ons mededeling te doen van de binnengekomen berichten van verhindering.

*De **griffier**: Er zijn geen berichten van verhindering, maar de leden mw. Arts, mw. Klitsie en de heer Bouman komen iets later.*

*De **voorzitter**: Wij hebben vandaag belangstelling van de media. Omroep MAX zal in het ochtenddeel van de vergadering op initiatief van mevrouw Knoet enkele opnamen maken. Wij heten de cameraploeg*

van harte welkom. Het is misschien aardig op te merken dat mevrouw Antoinette Knoet vandaag jarig is. U hebt straks uiteraard gelegenheid om haar te feliciteren.

U bent ook geïnformeerd over enkele side-events. Er zijn vanochtend enkele petitie's aangeboden. In de eerste koffiepauze zal college Pauli bij de nieuwe koffiebar kort uw aandacht vragen voor een aantal ontwikkelingen rondom het Huis van Brabant en u daarvoor dankzeggen, zo heb ik begrepen.

In de lunchpauze wordt ons allen het Nieuwste Cahier#2 aangeboden, met een korte toelichting van de voorzitter van het college van bestuur van de Technische Universiteit Eindhoven. Er wordt voor broodjes gezorgd voor degenen die daarheen gaan. Ik zal straks bekendmaken in welke zaal dit zal plaatsvinden. Het tijdstip van de lunchpauze is afhankelijk van de dynamiek van de agenda zoals u weet.

Ik heet u uiteraard allen van harte welkom en in het bijzonder onze bezoekers op de publieke tribune. Naast de vaste bezoekers en belangstellenden voor specifieke onderwerpen zijn vandaag onze gast de Vrouwenvereniging Zij Actief uit De Mortel, de JOVD uit 's-Hertogenbosch en de KBO-groep uit Heeswijk-Dinther. Zij hebben al kennisgemaakt met Mieke Geeraedts, Marcel Voeten en Daniëlle Aarts, die namens ons de gasten vandaag ontvangen. Wij danken u dat u belangstelling toont voor ons werk.

Zijn er nog opmerkingen over de agenda? Ik meld u dat er in het presidium twee vragen voor het vragenuurtje zijn besproken. Die komen daar aan de orde. Het gaat over vragen van de fractie van de Partij van de Arbeid over de herinrichting van het voorplein en vragen van de fractie van het CDA over Vergunningverlening Natuurbeschermingswet.

Verder zijn er drie moties over een niet geagendeerd onderwerp. Afhankelijk van het verloop van het vragenuurtje komt er mogelijk ook een motie over een niet geagendeerd onderwerp van het CDA, namelijk over de NB-vergunningen.

Er vindt een gecombineerde behandeling plaats van twee moties van de PvdD en andere fracties. Die gaan over een commissie van advies en een dialoog inzake mestbeleid. Die moties worden apart in stemming gebracht maar in één ronde behandeld. Dan is er nog een motie over een niet geagendeerd onderwerp van de fractie van de PVV over het thema energie. Wij zullen deze moties behandelen aan het einde van de vergadering.

Door het lid mv. Kardol wordt de volgende motie over een niet geagendeerd onderwerp voorgesteld:

"Provinciale Staten van de provincie Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 6 maart 2015, constaterende dat:

- in de concept Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BVZ) 1.1 het thema energie is toegevoegd;

- energie besparen en opwekken duurzame energie (windenergie, zonne-energie en mestvergister) hierin criteria zijn;

overwegende dat:

- energemaatregelen geen oplossing bieden voor de overlast in de veehouderij;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- het thema energie te schrappen uit de BVZ,

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M1.

Door de leden Van der Wel, mw. Knoet-Michels, mw. Roijackers, Mondriaan en Kap wordt de volgende motie over een niet geagendeerd onderwerp voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 6 maart 2015,

overwegende dat:

- mestverwerkings- en bewerkingsinstallaties voor maatschappelijke onrust (kunnen) zorgen;

- de realisatie van deze installaties de (beleefde) leefbaarheid van mensen in de omgeving sterk achteruit kan laten gaan;
- volgens Ed Nijpels, voorzitter van de commissie van advies voor de Havenvisie Moerdijk: "Gemeente en provincie moeten hier eerlijk over zijn, alle scenario's moeten eerlijk worden voorgelegd aan de bewoners" en "Als je kiest voor economische groei, dan moet je met de bevolking de discussie aangaan over de nadelen van die groei";
- gemeenten en provincie de ontwikkelingen en plannen moeten afwegen in relatie tot andere (potentiële) plannen in de directe omgeving (cumulatie effect);
- in een dialoog over individuele plannen de omwonenden betrokken moeten worden, constaterende dat:
- momenteel een provinciale beleidslijn voor mestverwerking wordt opgesteld, dragen Gedeputeerde Staten op:
 - een commissie van advies in te stellen van onafhankelijke deskundigen, uit ten minste de disciplines milieu, gezondheid en ruimtelijke ordening voor het provinciale mestbeleid en het daaraan gekoppelde Ruimtelijke Ordeningsbeleid;
 - deze commissie in kaart te laten brengen wat de consequenties (kunnen) zijn van een of meerdere (grootschalige) mestverwerkings- en mestbewerkingsinstallaties in relatie tot leefbaarheid en gezondheid voor omwonenden;
 - de commissie in haar advies ook de uitgangspunten voor gemeentelijk en landelijk beleid mee te laten nemen;
- de commissie tevens een klankbord te laten zijn voor (vertegenwoordigers van) omwonenden;
- de commissie te vragen het advies uit te brengen aan Provinciale Staten op uiterlijk 1 juli 2015 t.b.v. de bespreking en vaststelling van een provinciaal mestbeleid Q3 2015, en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M2.

Door de leden Van der Wel, Mondriaan, Kap en mw. Roijackers wordt de volgende motie over een niet geagendeerd onderwerp voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 6 maart 2015, overwegende dat:

- mestverwerkings- en bewerkingsinstallaties voor maatschappelijke onrust (kunnen) zorgen;
- de realisatie van deze installaties de (beleefde) leefbaarheid van mensen in de omgeving sterk achteruit kan laten gaan;
- volgens Ed Nijpels, voorzitter van de commissie van advies voor de Havenvisie Moerdijk: "Gemeente en provincie moeten hier eerlijk over zijn, alle scenario's' moeten eerlijk worden voorgelegd aan de bewoners" en "Als je kiest voor economische groei, dan moet je met de bevolking de discussie aangaan over de nadelen van die groei.";
- gemeenten en provincie de ontwikkelingen en plannen moeten afwegen in relatie tot andere (potentiële) plannen in de directe omgeving (cumulatie-effect);
- in een dialoog over individuele plannen de omwonenden betrokken moeten worden, constaterende dat:
- momenteel een provinciale beleidslijn voor mestverwerking wordt opgesteld, dragen Gedeputeerde Staten op:
 - een dialoog met omwonenden op te nemen als verplicht onderdeel bij ruimtelijk plannen voor vestiging en uitbreiding van mestverwerkings- en mestbewerkingsinstallaties;

- daarbij uitdrukkelijk de onderdelen (beleefde) leefbaarheid en gezondheid te betrekken, en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M3.

Als niemand nog een opmerking heeft over deze agenda, stellen wij die zo vast.

Aldus wordt besloten.

PS 13/15: Notulen PS-vergadering van 12 december 2014

Deze notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

PS 17/14: Ingekomen stukken

*De **voorzitter**: Kunnen de Staten instemmen met de door de griffier voorgestelde wijze van afdoening?*

*Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter. Ik heb geen opmerking over de wijze van afdoening.*

*De **voorzitter**: Mevrouw Geeraedts, uw gezicht is verborgen achter een indrukwekkende fles wijn.*

*Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter. Het is niet gebruikelijk dat wij spreken over de ingekomen stukken. Ik wil echter de aandacht van de Staten vragen voor ingekomen stuk nr. 22 in bijlage 3. Dat is namelijk het Koninklijk Besluit van 16 februari 2015 waaruit blijkt dat de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de aanbeveling van de Staten voor uw herbenoeming heeft overgenomen en dat het de Koning heeft behaagd om u te benoemen als commissaris van de Koning van deze provincie Noord-Brabant per 1 oktober 2015. Ik denk dat dit een applaus waard is.*

(applaus)

Omdat dit betekent dat Brabant ook in de toekomst kan blijven bruisen, wil ik u namens de Staten symbolisch een beetje bruiswater overhandigen.

*De **voorzitter**: Mijn oordeel over wat mij zojuist aangeboden is, heb ik onbedoeld al gegeven: een indrukwekkende fles.*

Mag ik nogmaals opmerken dat ik u allen buitengewoon dankbaar ben voor het in mij gestelde vertrouwen? Ik dank in het bijzonder de vertrouwenscommissie en indirect dus u allen voor de manier waarop dit herbenoemingsproces verlopen is. Het is veel extra werk geweest voor met name de griffier als secretaris van de commissie en voor de adviseurs. Ik voel mij recht gedaan door de manier waarop dit gebeurd is. Ik heb gezegd dat ik erg veel zin heb om ook in volgende periode Brabant nog verder naar de toekomst te brengen. Dat doen wij samen met u in deze zaal, met de ondernemers, de kennisinstellingen en de Brabantse bevolking. Wij zijn een provincie om trots op te zijn. Dank u wel. Ik stel vast dat de lijst van ingekomen stukken volgens de voorgestelde procedures kan worden afgedaan. Ik dank uiteraard de minister voor de vlotte afhandeling. Ik zal binnenkort door hem beëdigd worden. Dat komt allemaal in orde.

Wij komen nu bij de voorstellen. Er zijn twee A-stukken en een hele serie C-stukken.

PS 10/15: Oprichting Special Purpose Vehicle (SPV) Havenschap Moerdijk

De heer **Smeets** (D66): Voorzitter. Wij hebben zojuist pas de memorie van antwoord ontvangen. Onder dat voorbehoud heb ik ingestemd met behandeling als A-stuk. Ik pleit ervoor dat de memorie tijdiger wordt aangeleverd.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat de memorie van antwoord eerder deze week naar u toegegaan is. Ik vraag of iemand stemming verlangt. Ik zie dat dit niet het geval is.

Dit voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

PS 04/15 Reactie op toezichtbrief bij begroting 2015

Dit voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: Wij beginnen nu met de behandeling van de C-stukken.

PS 11/15: Rapportage Zuidelijke Rekenkamer; digitalisering en duurzame toegankelijkheid van informatie

De heer **Koevoets** (VVD): Voorzitter. Vandaag staat voor de laatste keer in deze Statenperiode een rapport van de Zuidelijke Rekenkamer op de agenda. Het bureau van de Rekenkamer, onder leiding van de heer De Kroon (ik zie dat hij hier aanwezig is) heeft ons opnieuw vier jaar lang geholpen bij de les te blijven. We mogen trots zijn op een Rekenkamer die zulk gedegen werk aflevert. Er past ons een compliment aan de heer de Kroon en de overige leden van het bureau.

De opdracht die GS aan de Rekenkamer hebben gegeven, luidde: Heeft de provincie Noord-Brabant voldoende gewaarborgd dat de informatie in het stadium van volledig digitaal werken en tijdens het traject daar naartoe geordend en toegankelijk is en voldoet aan de regels die de Archiefwetgeving aan de provincie als zorgdrager stelt?

Na dit onderzoek heeft de Rekenkamer een aantal aanbevelingen opgesteld, waarin met name het opstellen van een zogenaamde i-Visie op informatiebeleid en -beheer een voorname rol speelt. Deze i-Visie moet zodanig worden opgesteld dat deze alle informatie omvat die onder de Archiefwet valt.

Anno 2015 is dat geen eenvoudige opgave. In verschillende systemen wordt informatie verwerkt en opgeslagen en dan zijn er nog de sociale media waarlangs ook informatie wordt ontvangen of verstrekt. Omdat de Brabantse burgers en andere belanghebbenden ervan uit mogen gaan dat documenten en andere informatie waarover de provincie beschikt goed worden beheerd en terug te vinden zijn, ook als het gaat om foto's of bonnetjes, acht de VVD het van belang dat de provincie Noord-Brabant op een juiste wijze uitvoering geeft aan de Archiefwet. Door middel van de i-Visie en de aangekondigde regeling archiefbeheer dienen GS hiervoor te zorgen.

Wij vinden dat het aan de nieuwe Staten is om de i-Visie van het nieuwe college te beoordelen. Wij moeten daarin echter geen aanleiding vinden om het er hier verder bij te laten.

De VVD verneemt gaarne van GS op welke wijze het college meent dat deze i-Visie dient te worden ingericht opdat we ons als provincie kwijten van onze taak opgelegd via de Archiefwet. Moet de i-Visie een bredere of engere scope krijgen? Gaarne wachten we de reactie van GS af.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voorzitter. Ik kan het kort houden. Wij sluiten naadloos aan bij het betoog van de heer Koevoets. Ook wij willen de Zuidelijke Rekenkamer complimenten geven voor het voortreffelijke rapport. Daar is geen woord Spaans bij. De Zuidelijke Rekenkamer doet niet alleen

aanbevelingen aan GS maar ook aan PS. Eigenlijk moeten wij als PS tot onze schande bekennen dat daarbij een eerdere gedane aanbeveling zit met betrekking tot een i-Visie en dat wij slecht hebben geluisterd naar die aanbeveling. In dat verband vragen wij de griffie ons te willen herinneren aan afspraken die wij met elkaar maken en PS in de volgende Statenperiode aan te spreken op het nakomen van gemaakte afspraken.

Wij als CDA-fractie zijn het van harte eens met de titel van het rapport "Digitalisering en duurzame toegankelijkheid van informatie" en niet alleen van archiefbescheiden zoals GS hebben voorgesteld.

Nogmaals, wij danken de Zuidelijke Rekenkamer voor het rapport en wij zijn erg blij dat ook GS alle aanbevelingen overnemen.

*Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Voorzitter. Ik wil de bijdrage van de PvdA Brabant graag beginnen met een compliment aan dit college. Het feit dat het college zelf het verzoek heeft ingediend bij de ZRK of ze kan en wil nagaan wat er te leren valt van de proef bij de provincie naar volledige digitale archivering, vinden wij erg positief. Het geeft aan dat het college niet schroomt anderen te laten meekijken en dat het streeft naar een zo goed mogelijk werkend systeem voor Brabant. De ZRK heeft het verzoek ter harte genomen en is met een compleet en helder verslag gekomen, waar het provinciale bestuur, GS en PS goed mee aan de slag kunnen, waarvoor dank aan de Zuidelijke Rekenkamer.*

Naar aanleiding van het rapport en de door GS overgenomen aanbevelingen, blijft nog een aantal vragen en zorgen staan en die hier grotendeels ook al door andere partijen zijn of zullen worden ingebracht.

Het gaat dan onder andere om:

- 1. Hoe gaan GS om met het verschil van inzicht over wat er wel en niet onder de archiefwet valt?*
- 2. Hoe gaan GS om met de archivering bij partijen die buiten het provinciehuis gevestigd zijn, maar waarin de provincie wel een positie heeft?*
- 3. Hoe gaan GS om met de archivering van sociale media?*
- 4. Zijn GS van plan om nu even pas op de plaats te gaan maken bij de vernietiging van inkomende papieren post?*
- 5. Zien GS nog steeds heil in het leggen van de verantwoordelijkheid bij de individuele medewerkers en/of gaan ze andere methoden toepassen?*

Het zijn belangrijke vragen, waarop de gedeputeerde waarschijnlijk zal antwoorden dat ze meegenomen worden in de beloofde i-Visie, alhoewel ik toch mag aannemen dat er al over nagedacht is en een aantal zaken naar mijn mening zelfs niet kan wachten op de i-Visie – bijvoorbeeld de pas op de plaats –, dus ik hoop en verwacht hier vandaag toch al wat antwoorden te krijgen. Maar de PvdA wil vandaag de scope wat verbreden en hier de stelling neerleggen dat de basis voor de conclusies van de ZRK gelegd is in 2013 en dat we deze discussie nu niet hadden hoeven voeren als er toen meer tijd was genomen en de aanbevelingen serieus waren genomen. Tijd voor de i-Visie, die toen niet nodig werd geacht omdat er haast gemaakt moest worden en die nu wordt toegezegd voor eind 2015.

In 2012 kwam de ZRK met een rapport over het strategisch informatiebeleid. Dat was een alarmerend rapport en begin 2013 kwamen GS met een nota. Maar zoals GS het zelf verwoordde: Wij hebben ervoor gekozen om in één stuk zowel de kaders als de belangrijkste voornemens met betrekking tot de uitvoering op een rijtje te zetten, "omdat er geen tijd te verliezen is" aldus de gedeputeerde. De PvdA betreunde toen en ook nu deze gang van zaken, want er is wel degelijk tijd verloren.

De ZRK zei toen én zegt nu over de nota uit 2013: "De aanbeveling om een strategische visie voor te leggen is niet overgenomen. De provincie beschikt hiermee niet over een overkoepelende provinciale visie op informatiebeleid en een daarvan afgeleid strategisch en operationeel beleid op informatiebeheer."

Wat jammer nou toch dat er in 2013 niet even wat meer tijd is genomen. Ik weet dat het rapport van de ZRK alarmerend was en ik snap dat de noodzaak tot handelen gevoeld werd, maar de provincie heeft

toen een prima advies naast zich neergelegd en heeft vooral ingestoken op het gebruikersniveau in plaats van een visie te ontwikkelen.

Zoals de heer Pauli in de commissie aangaf, namelijk te moeten constateren dat de basis niet op orde is en zoals de heer Van Vugt in zijn bijdrage in de commissie aangaf dat hem dat zorgen baart. Het baart ons als PvdA ook zorgen.

Voorzitter. Het moet mij toch van het hart.

In de commissie van 1 maart 2013 zegt de heer Pauli: "Dit college gaat dit dossier keihard oppakken en u hebt mijn toezegging dat wij eind 2014 de basis volledig op orde hebben." De PvdA had daar, bij monde van Paul van Liempd, in de Staten haar twijfels over. De heer Van Liempd zegt onder andere: "Vorig jaar is besloten het informatieplan over te slaan, u kunt zoveel nota's schrijven als u wilt, maar zonder deze basis kunt u nooit zeggen dat je voor je organisatie als geheel de goede dingen aan het doen bent. Dat is jammer. De beslissing om zonder informatieplan een kadernota ICT-beleid te maken, gevolgd door de beslissing om in die kadernota de uitwerking tot bijna op uitvoeringsniveau op te nemen, leidt, zonder de ons door het college voorgehouden noodzaak tot urgentie in twijfel te willen trekken, voor mijn fractie wel tot de conclusie dat haastige spoed niet aantoonbaar goed is." Dat was 2013: een serieuze zorg geuit door een Statenlid met een ICT achtergrond. Weet u het nog? Overigens zegt de heer Pauli in die vergadering wederom: "Ik zeg u hier keihard toe dat aan het einde van de bestuursperiode de basis op orde is."

Ik heb oprecht geworsteld met de insteek van deze bijdrage. Het gaat ons niet om het halen van ons gelijk. Het heeft ons toen wel gestoken dat de heer Pauli de bijdrage van de heer van Liempd afdeed met: "U bent blijkbaar een groot ICT specialist." We doen het met zijn allen: Brabant en de provinciale organisatie naar een steeds hoger niveau brengen. En daarbij zijn alle input en adviezen welkom. En adviezen en input zijn er niet alleen om eruit te halen wat je wel bevalt, maar ook om de zorgen en kritiek die geuit worden, serieus te nemen en serieus mee aan de slag te gaan; je eigen tegengeluid creëren, zodat je scherp blijft. Dat hebben GS nu feitelijk gedaan met het verzoek aan de ZRK om dit onderzoek. Daarvoor hebben wij ook compliment gegeven.

Ik wil met deze bijdrage vooral zeggen dat de vragen, opmerkingen en aanbevelingen die vandaag door de Staten en door de ZRK in haar rapport zijn gemaakt, echt ter harte moeten worden genomen, zodat er eind 2015 een goed doortimmerde i-Visie ligt.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. Wij hebben het al gezegd in de commissievergadering en ik herhaal het hier: de ZRK heeft wederom uitstekend werk geleverd, waarvoor dank en complimenten. De PVV vindt het vreemd dat moet worden geconstateerd dat er nog geen heldere visie op informatiebeleid is noch een degelijk verankerde organisatie daarvan. Wat dat betreft sluiten wij ons aan bij de woorden van mevrouw Wijnands.

Wij delen de aanbevelingen van de ZRK maar daarmee zijn wij er nog niet wat ons betreft.

Archivering en dossiervorming zijn vakwerk. De PVV is geschrokken van de constatering dat de provincie toewerkt naar de situatie waarin de inhoudelijk handelend medewerker van een dossier verantwoordelijk is voor de archivering en dossiervorming in plaats van medewerkers die gespecialiseerd zijn in informatieverwerking en archivering; zeker als wij dit afzetten tegen de potentiële afbreukrisico's daarbij die ook door de Rekenkamer genoemd worden.

Een ambtenaar die inhoudelijk bij een dossier is betrokken en er al dan niet intensief mee bezig is, kan om wat voor reden dan ook voor complete dossiervorming geen tijd, geen zin, onvoldoende affiniteit of een ander belang hebben. De afbreukrisico's voor de provincie als betrouwbare en solide overheid zijn enorm als dossiers niet compleet of onjuist zijn. Maar ook voor de medewerkers zelf zijn er risico's, bijvoorbeeld omdat door die werkwijze de rollen- en functiescheiding onvoldoende gewaarborgd zijn. In de commissie

hebben wij daarom het college gevraagd deze omschakeling ongedaan te maken. Wij doen deze oproep nogmaals en dienen daarvoor een amendement is.

Bij de bespreking van het strategisch ICT-beleid in 2013 hebben wij het college aangespoord om de rol van ICT-control en ICT-controller te versterken en te verankeren. Dat is een sleutelfunctie in het kader van ICT-control en vooral ook van strategisch informatiebeleid. Het college beloofde deze suggestie mee te nemen in de uitwerking, maar als wij de conclusies van de ZRK nu lezen, lijkt het er sterk op dat die toezegging van het college een loze kreet was. Veel zorgelijker is echter dat wij zelf kunnen constateren dat er van alles niet op orde is. Ik wijs bijvoorbeeld op de Archiefwetgeving. Volgens de rapportage van de ZRK dienen GS jaarlijks een verslag uit te brengen aan PS over de uitvoering van de wettelijke taak rondom beheer van archiefstukken. Bij de afronding van het ZRK-onderzoek in juli 2014 was er nog geen verslag over 2013. En nu, maart 2015, is er nog steeds geen verslag over 2013, laat staan over 2014! GS geven hiermee op zijn minst blijkt van onvoldoende bewustzijn als het gaat om het belang van archiefbeheertaken. Kan het college uitleggen waarom er nog nooit verslag is uitgebracht aan PS? Wij dienen een amendement om de rapportagetermijn formeel vast te leggen.

De **voorzitter**: Door het lid mw. Van der Kammen worden de volgende amendementen voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 6 maart 2015 ter bespreking van de rapportage "Digitalisering en duurzame toegankelijkheid van informatie provincie Noord-Brabant",
besluiten:

- aan ontwerpbesluit 11/15 B een punt 2 toe te voegen:

"2. Pas op de plaats te maken met de uitrol van het verantwoordelijk maken van de behandelend medewerker voor dossiervorming en archivering en deze vooralsnog bij de vakspecialistische afdeling DIV te laten, totdat alle afbreukrisico's met betrekking tot tagging, metadata en de rol- en functiescheiding volledig zijn geadresseerd.""

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 6 maart 2015 ter bespreking van de rapportage "Digitalisering en duurzame toegankelijkheid van informatie provincie Noord-Brabant",
constaterende dat:

- volgens de rapportage van de ZRK Gedeputeerde Staten jaarlijks een verslag dienen uit te brengen aan PS over de uitvoering van de wettelijke taak rondom beheer van archiefstukken;

- noch in juli 2014 (bij afronding van het ZRK-onderzoek) over het verslagjaar 2013, noch in februari 2015 over zowel verslagjaar 2013 als 2014 (bij navraag door de PVV) een verslag is opgemaakt door GS,

overwegende dat:

- GS hiermee blijken geven van onvoldoende bewustzijn als het gaat om het belang van de archiefbeheertaken;

- PS bij het ontbreken van de betreffende verslaggeving gehinderd worden in de controlerende taak,
besluiten:

- aan ontwerpbesluit 11/15 B een punt 3 toe te voegen:

"3. GS bieden de jaarlijkse rapportage over de uitvoering van het beheer van archiefstukken – in het kader van de Archiefwet – uiterlijk op 1 maart na afsluiting van het verslagjaar aan PS aan.""

Deze amendementen maken onderwerp uit van beraadslaging en krijgen respectievelijk nr. A1 en nr. A2.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Namens D66 spreek ik graag zoals anderen dat al hebben gedaan, dank uit voor het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer. Het is weer klare taal. Wij weten weer wat ons te doen staat.

Mevrouw Wijnands van de fractie van de PvdA heeft een uitgebreid betoog gehouden over wat wij al eerder hadden moeten doen. Wij sluiten ons daar volledig bij aan. Dat hoeft ik niet te herhalen.

Het valt ons op dat de reactie van GS op het rapport van de ZRK nogal in algemene woorden blijft steken. De aanbevelingen van de ZRK zijn ook niet zo concreet als de conclusies. Dat leidt ertoe dat het overnemen van de aanbevelingen niet heel concreet laat zien wat het collega gaat doen. Daarom willen wij graag twee toezeggingen van het college.

De eerste betreft de inhoud van de i-Visie. Wij willen graag dat in de i-Visie komt te staan welke partijen informatie moeten archiveren en welke niet. Wij willen ook dat erin komt te staan welke informatie geactiveerd moet worden, welke systemen of software daarvoor worden gebruikt en hoe die met elkaar samenhangen.

Laat mij dit kort toelichten. Het is helder dat de provincie informatie moet archiveren, maar hoe zit het met de Omgevingsdiensten, met de BOM (Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij) met Brabant-C, met onze opdrachtnemers? Welke informatie moet dan gearchiveerd worden? Brieven, mails, sms, tweets? Welke communicatiemiddelen hebben wij tegenwoordig? Verder wijs ik op de verschillende systemen die gebruikt worden: het documentmanagementsysteem met daarnaast SAP. Wellicht zijn er nog meer systemen. Hoe hangt een en ander met elkaar samen? Hoe vind je iets terug?

Wij willen ook graag een toezegging over de CIO (chief information officer). D66 heeft eerder gepleit voor een bredere rol van de CIO. Nu blijkt dat die rol niet compleet is. De ZRK zegt daarover: "De beleidsmatige invulling van de zorg voor en de regie op het informatiebeheer is binnen de organisatie niet belegd." Ook wij Statenleden ervaren dat er een weinig beleidsmatige kijk is op de wijze waarop informatie gestructureerd wordt aangeboden, terug te vinden is en in dossiers is geordend. Als je iets wilt terugvinden, moet je weten op welke dag er vergaderd is, anders lukt het niet. Wij horen graag van het college dat het bereid is om de rol van de CIO te herdefiniëren en de aspecten die ik zojuist heb genoemd hierbij mee te nemen.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voorzitter. Wij waren niet in de commissievergadering, maar wij zijn min of meer geschokt door het tweede rapport van de Zuidelijke Rekenkamer over deze materie. De vraag of die digitalisering leidt tot duurzame toegankelijkheid van informatie, beantwoordt de ZRK volmondig met "nee". Zij concludeert dat de provincie de zaak onvoldoende waarborgt. Dat heeft o.a. te maken met het feit dat zij de digitale informatiestromen en bestanden niet in beeld heeft, noch binnen de provincie noch binnen de uitvoeringsdiensten. De archiefregels worden alleen toegepast bij besluitvorming door GS en PS. Metadata die ertoe kunnen leiden dat informatie onvindbaar is, de heer Koevoets noemde het al en zo kunnen wij wel doorgaan. De conclusies zijn ook niet mals. Er is geen informatiebeleid. Overigens stond in de kadernota het een en ander over de i-Visie. Externe en interne componenten werden wel genoemd maar zijn niet uitgewerkt. Het begint natuurlijk met de omschrijving van wat informatie is. Het zijn eerst feiten, iets wordt voor iemand informatie en uiteindelijk moet je selecteren. In de opmerkingen van de ZRK over gestructureerde en ongestructureerde informatie herkent ieder van ons wat hij thuis heeft.

De **voorzitter**: Mijnheer Bouwman, komt u tot een afronding.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Het gaat dan om krantenberichten, rapporten, foto's et cetera waarbij sprake is van een zekere mate van ordening, om je digitale informatie en tot slot hetgeen je in je hoofd hebt zitten.

Ik waardeer de Zuidelijke Rekenkamer om wat zij te berde gebracht heeft. Wij als PS zijn niet de enigen die niet gedaan hebben wat wij hadden moeten doen, GS hadden de uitvoering ter hand moeten nemen.

*De **voorzitter**: Ik dank de heer Bouwman voor zijn bijdrage.*

*De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter. Zoals gewoonlijk is dit rapport van de Zuidelijke Rekenkamer betrouwbaar en goed. In het verleden stond alles op papier en kon je nooit wat vinden. In deze digitale tijd is alles te vinden als je maar weet hoe. Dat "hoe" is ontzettend belangrijk. De uitdaging is: hoe kunnen wij informatie op een gemakkelijke manier vinden? Dat is waaraan wij moeten werken. Hoe kun je iets vinden in de brij van digitale informatie? Er moeten systemen ontwikkeld worden waardoor dit op een gemakkelijke manier kan.*

*De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter. In deze weerbarstige materie vonden GS het verstandig aan de Zuidelijke Rekenkamer te vragen te onderzoeken hoe wij omgaan met papieren stukken die vernietigd moeten worden nadat zij gedigitaliseerd zijn. Dat was de vraag van GS. De ZRK heeft daaraan enkele zaken toegevoegd en is op eigen initiatief dieper gedoken in het onderwerp digitale duurzaamheid. GS stellen dat op prijs.*

Het is een weerbarstige materie waarbij de provincie Noord-Brabant in Nederland koploper is. Het rapport van de ZRK is bij verschillende provincies en ministeries opgevallen. Ik sprak daar zojuist over met de heer De Kroon van de ZRK. De conclusie is dat er inderdaad een probleem is en dat men met elkaar aan de slag moet. De digitale wereld verandert snel, eigenlijk met de maand, en wij lopen achter de feiten aan. De Archiefwet dateert uit 1995 en is volstrekt verouderd. In het kort is dat het probleem.

Wij nemen de aanbevelingen van het rapport van ZRK over. Het rapport bevat drie onderwerpen. Op de eerste plaats de visie op informatiebeleid. In 2013 hebben wij met elkaar afgesproken dat wij eerst de basis op orde moesten krijgen. Dat was de prioriteit. Inderdaad, mevrouw Wijnands, het had 31 december moeten zijn maar het wordt april. Sorry, het is drie maanden vertraagd, maar in die weerbarstige wereld van veranderingen op het gebied van informatiebeleid die je wekelijks om de oren vliegen, meenden wij dat zorgvuldigheid en kwaliteit boven snelheid moesten gaan en daardoor hebben wij enkele maanden vertraging opgelopen.

Op de tweede plaats de i-Visie. Daaraan wordt gewerkt. Dat gebeurde al voordat het rapport verscheen. Die i-Visie ligt er in de loop van 2015 voor de nieuwe Staten en gaat verder dan de onderwerpen waarover de ZRK spreekt. Die gaat bijvoorbeeld ook over digitale duurzaamheid, over informatiebeveiliging en over de vraag hoe wij omgaan met een aantal entiteiten buiten deze provincie. De eerlijkheid gebiedt mij natuurlijk wel te zeggen dat wij er vaak ook niet over gaan. Er is gesproken over de enorme impact van Omgevingsdiensten, maar wij hebben daar echter slechts één stem van de 21. Alle gemeenten en deelnemers meekrijgen, is een ongelooflijk grote taak. Er lopen inmiddels gesprekken met de Brabantse gemeenten. In het kader van het toezicht op de gemeenten ingevolge de Archiefwet kunnen wij naast toezicht houden ook een aantal zware aanbevelingen doen, maar uiteindelijk zijn de entiteiten hierin autonoom.

Verder spreekt de Zuidelijke Rekenkamer over zaakgericht werken. Het college heeft reeds gezegd dat het de vernietiging stopt tot eind 2015. Inmiddels wordt de hele organisatie begeleid om zaakgericht werken mogelijk te maken.

*Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Ik heb een vraag over de Omgevingsdiensten. Wij snappen dat de provincie daar maar een van de vele stemmen heeft. Onze vraag blijft echter wat er in de i-Visie wordt opgenomen over de Omgevingsdiensten. Of zegt de gedeputeerde nu in feite dat er helemaal niets over gezegd kan worden?*

De heer **Pauli** (GS;VVD): Er vinden op dit moment gesprekken plaats om te kijken of wij al die gemeenten op één lijn kunnen krijgen, zodat zij allemaal op dezelfde manier kijken naar informatiebeveiliging, soort systemen en dergelijke. Ik kan echter geen ijzer met handen breken. Er is een aantal entiteiten waar wij niet over gaan. Wij kunnen niet iedereen verplichten om te werken volgens het systeem dat de provincie Noord-Brabant hanteert. Wij kunnen hen wel aanmoedigen dat te doen en hen proberen te overtuigen met argumenten.

Mevrouw **Spierings** (D66): Volgens ons biedt de i-Visie juist de ruimte om aan te geven hoe organisaties werken. Dat de provincie anders werkt dan de Omgevingsdiensten hoeft geen probleem te zijn als je maar weet dat de juiste informatie wordt bewaard. Wij kunnen de Omgevingsdiensten misschien niet verplichten, maar wij kunnen er wel een visie op hebben. Ik ben heel benieuwd of die visie gaat komen.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Mevrouw Spierings heeft gelijk met haar laatste opmerking, maar in haar eerste termijn noemde zij ook een aantal andere dingen. Zij sprak onder meer over systemen en software. Bij software gaat het om programma's, licenties, langetermijncontracten etc. Het is een onmogelijke opgave om die allemaal op één lijn te krijgen. Ik ben het wel met mevrouw Spierings eens dat je absoluut moet proberen om tot een akkoord te komen over wat op welke moment beschikbaar moet zijn en op welke manier. Wij moeten proberen daarover heel indringende afspraken te maken.

Het zaakgericht werken loopt. Wij denken nog steeds dat het allerbeste is dat onze medewerkers met externe hulp en heel goede animatiefilms getraind worden. Uiteindelijk willen wij als organisatie werken op basis van vertrouwen en integriteit. Dat past bij Brabant. Wij hebben vertrouwen in onze medewerkers, in de kennis en kunde. Als er externe ondersteuning moet plaatsvinden, zullen wij er alles aan doen om die ook te bieden.

Het derde onderwerp betreft de Archiefwet. Dat is het meest weerbarstige onderdeel. De wereld verandert snel. Het is een zeer ingewikkelde aangelegenheid. Wij hopen van harte dat deze notitie en het feit dat wij hierin koploper zijn, aanleiding is voor degenen die landelijk verantwoordelijk zijn om met ons van gedachten te wisselen over de vraag hoe dit echt goed gedaan kan worden. Wij zullen dit ook meegeven in het overdrachtsdossier voor het volgende college van GS. Formeel vallen alle informatiedragers eronder, maar u weet zelf ook dat er op dit moment ongelooflijk veel is op het gebied van social media. Het is intens ingewikkeld.

Ik loop even de vragen langs. Mevrouw Wijnands sprak over de basis op orde. Ik heb daarop gereageerd en toegezegd dat de i-Visie er ligt in de loop van dit jaar.

Ik heb tegen mevrouw Van der Kammen gezegd dat wij doorgaan met zaakgericht werken op basis van vertrouwen en integriteit en dat wij ervan overtuigd zijn dat wij dat op dit moment goed gecoördineerd en begeleid aanpakken. ICT-control zal ik nog een keer helder in de organisatie neerleggen. Het wordt in ieder geval onderdeel van de visie. Wij hebben dat toegezegd en dus voeren wij het ook uit.

Mevrouw Van der Kammen heeft gelijk met haar opmerking over het jaarlijkse verslag, maar het is puur pragmatisch. Vanaf november 2013 is de nieuwe wet van toepassing. Wij hebben gemeend om november en december 2013 en januari tot en met december 2014 in een keer te verantwoorden. Dat verslag zal er eind maart liggen.

Mevrouw Spierings heeft aandacht gevraagd voor het herdefiniëren van de rol van de CIO. Ook dat zullen wij meenemen in de i-Visie en zwaar verankeren in de opzet van de organisatievorm.

Er zijn twee amendementen. Amendement A1 strekt ertoe om een punt 2 toe te voegen aan ontwerpbesluit 11/15B. Ik citeer: "2. Pas op de plaats te maken met de uitrol van het verantwoordelijk maken van de behandelend medewerker voor dossiervorming en archivering en deze vooralsnog bij de vakspecialistische

afdeling DIV te laten totdat alle afbreukrisico's met betrekking tot tagging. Metadata en de rol- en functiescheiding volledig zijn geadresseerd."

De DIV (Documentaire informatievoorziening) heeft al een rol. Die werkwijze verandert niet bij de digitale archivering. Ik zeg nogmaals conform de aanbeveling van de ZRK toe dat wij pas tot vernietiging van de papieren stukken zullen overgaan als wij er absoluut van overtuigd zijn dat alles op orde is. Naar mijn idee is dit amendement overbodig en wordt derhalve ontraden.

Amendement A2 strekt ertoe aan ontwerpbesluit 11/15B een punt 3 toe te voegen, luidende: "3. GS bieden de jaarlijkse rapportage over de uitvoering van het beheer van archiefstukken – in het kader van de Archiefwet – uiterlijk op 1 maart na afsluiting van het verslagjaar aan PS aan."

Ik wil de Staten adviseren de gebruikelijke P&C-cyclus (planning & control) te hanteren voor alles wat wij doen op dit gebied. Dat maakt een integrale behandeling mogelijk. Deze rapportage kan dan betrokken worden bij de behandeling van de jaarrekening. Wij ontraden ook dit amendement. De andere jaarverslagen lopen ook allemaal parallel met de P&C-cyclus.

De **voorzitter**: Ik constateer dat alleen bij de fractie van de PvdA behoefte bestaat aan een tweede termijn.

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Voorzitter. Ik heb nog een vraag naar aanleiding van de beantwoording van de gedeputeerde. Hij zegt dat mevrouw Wijnands gelijk heeft. Dat is fijn maar daar ging het mij niet om. Hij zegt dat het rapport over een paar weken zal worden opgeleverd. Onze opmerking over de basis op orde was met name bedoeld vanuit de i-Visie die nog wordt aangeleverd en niet vanuit het stuk dat over een paar weken verschijnt. Volgens mij verschillen wij van mening en ik wil graag horen wat de gedeputeerde precies bedoelt.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter. Wij hebben in het kader van ons ICT-beleid drie ontwikkelingen afgesproken. De eerste is de basis op orde. Dat betekent dat wij van zes platformsystemen naar één gaan, dat wij goede software hebben, dat wij met een eigen bezetting werken, dat wij alleen maar bewezen systemen gebruiken en dat wij de juiste software voorzien van de juiste veiligheid. Dat is de basis op orde. Stap twee zou kunnen zijn dat wij een goede volger worden van de ontwikkelingen. Van stap drie hebben de Staten gezegd dat wij die maar even moeten laten zitten. Wij vinden dat een regio die tot de top van Europa behoort op het gebied van kennis en innovatie, ook koploper moet zijn op het gebied van IT. Dat is de basis op orde. Het betekent dat de dagelijkse gang van zaken gewoon goed marcheert met de juiste software en met de juiste middelen voor onze medewerkers. Dat staat los van de i-Visie. De i-Visie komt eraan, die ligt er dit jaar, maar de prioriteit lag bij de basis op de orde omdat het daaraan in 2013 volledig ontbrak.

De **voorzitter**: Wij gaan stemmen. De bel doet het niet. Ik ga ervan uit dat wij hier bijna compleet zijn. Mocht dat niet het geval zijn, dan is er nog een enkele seconde om daar iets aan te doen.

In stemming komt amendement A1

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Altundal** (SP): Tegen.

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De heer **Kerkhoff** (Fractie Kerkhoff): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en de Fractie Kerkhoff tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A2

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Altundal** (SP): Tegen.

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De heer **Kerkhoff** (Fractie Kerkhoff): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt het Statenvoorstel

*De heer **Koevoets** (VVD): Voor.*

*Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.*

*De heer **Altundal** (SP): Voor.*

*Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Voor.*

*Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.*

*Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.*

*De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voor.*

*De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.*

*De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.*

*De heer **Kap** (OSN): Voor.*

*De heer **Kerkhoff** (Fractie Kerkhoff): Voor.*

*De **voorzitter**: Ik constateer dat het voorstel met algemene stemmen is aangenomen.*

Mag ik namens u allen de Zuidelijke Rekenkamer zeer hartelijk danken voor haar rol bij dit zo belangrijke onderwerp. Als uw voorzitter moet ik u erop attent maken dat wij inderdaad een besluitvormend orgaan zijn en dat het in alle gevallen belangrijk is dat wij onze documentatie goed op orde hebben. De zorg voor de Archiefwet is echt iets voor de toekomst. Ik vertrouw erop dat de Rekenkamer ons scherp houdt bij de uitvoering van die Archiefwet.

PS 05/15: Wijzigingsverordening Verordening Treasury Noord-Brabant en wensen en bedenkingen bij verstrekken hybride geldlening aan de NWB-Bank

*De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Voorzitter. Het is al gememoreerd, in deze bijzondere vergadering – want het is de laatste in deze Statenperiode – wil ik kort maar krachtig stilstaan bij twee agendapunten, die kenmerkend zijn voor de VVD Brabant en zeker ook voor mijn persoonlijke inzet in de afgelopen acht jaar. Ik heb dat mogen doen eerst als woordvoerder Cultuur, en lid van de Rekeningcommissie en in mijn tweede periode als logisch vervolg woordvoerder financiën en wederom lid van de Rekeningcommissie. In beide periodes hebben wij een actieve agenda gehad rondom de inrichting van onze begrotingsinstrumenten.*

Daarbij heb ik steeds het motto van de VVD en van mij persoonlijk gehanteerd, namelijk dat wij streven naar een veilig en bereikbaar Brabant, met een ijzersterke dynamische, innovatieve en creatieve economie, met een zodanig vestigingsklimaat dat burgers en bedrijven zich hier graag vestigen. U herkent wellicht nog de inzet op versteviging van de humuslaag voor culturele en creatieve infrastructuur. Minder regels en een overheid die ondernemers laat ondernemen en met hen meedenkt – ook zo'n motto – en een slanke efficiënte provinciale organisatie met een deugdelijke financiële huishouding die door PS goed kan worden

gestuurd en gecontroleerd. Effectief en efficiënt; herkenbaar denk ik wel. En als laatste: alleen samen zullen we de uitdagingen voor Brabant succesvol kunnen aanpakken. Straks bij de financiële verordening kom ik daarop graag terug.

Het is mij een eer en genoegen geweest Brabant te mogen dienen als Statenlid, want Brabant is bijzonder. Dat weten wij natuurlijk zelf wel, maar het staat sinds deze week ook nog maar eens op papier. Deze week is gepresenteerd De Staat van Cultuur. Het is door Kunsten '92 uitgegeven in het kader van de verkiezingen. Ik citeer: "Brabant is een interessante aparte categorie als inhoudelijk regisserende provincie. Net als de actieve regioprovincies wil de provincie tot een veerkrachtige culturele infrastructuur komen, omdat cultuur wordt gezien als iets dat maatschappelijke, intrinsieke en economische waarde heeft. Maar waar andere provincies de verantwoordelijkheid daarvoor veelal bij anderen leggen, zoals andere overheden en maatschappelijke partners, investeert Brabant in een nieuw instrument om de regionale cultuur tot bloei te krijgen." "Daarmee heeft de provincie veel meer greep op wat er in haar regio gebeurt dan de andere provincies. Ze heeft een deel van het sturingsinstrumentarium immers zelf in handen en gebruikt dat ook nadrukkelijk."

Hoewel niet per se inhoudelijk aan de orde, ik kon het niet laten dit te memoreren. U herkent wellicht mijn persoonlijk motto. Het staat niet los van de Brabantse aanpak zal straks blijken, sterker nog, het is er kenmerkend voor. Hulde dus!

Dan kom ik nu bij de treasuryverordening.

De **voorzitter**: Ik voelde dat ik enige mildheid moest betrachten bij uw laatste toespraak, maar ik vraag u nu echt aandacht te geven aan de treasuryverordening.

De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Dat is goed, voorzitter. Ik had mijn fractievoorzitter al gevraagd mijn spreektijden om te draaien. Als het goed is, hebt u dat bericht gekregen.

Als eerste de treasuryverordening en de aanpassing ervan om in financieel moeilijke tijden niet alleen het rendement van het provinciale vermogen zo optimaal mogelijk te ontwikkelen, maar daar tevens gewenste maatschappelijke doelstellingen mee te behalen. Onze niet aflatende inzet om het Rijk tot inzicht te brengen in casu Verplicht Schatkistbankieren en de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (de Wet HOF), en de nadelige gevolgen daarvan voor onze provincie, heeft maar gedeeltelijk zijn doel bereikt. Het is daarom verheugend dat we door deze aanpassing toch een hoger rendement mogelijk maken dan de bijzonder lage rijksrente, zonder navenant risico want het is volledig afgedekt.

Voor de annalen moet wel gezegd moet worden dat deze aanpassing geen carte blanche is, maar slechts een technische mogelijkheid om per voorkomende casus PS gedegen plannen te presenteren, waarbij PS dan hun wensen en bedenkingen kunnen uitspreken. Dat wij dat nu wenselijk achten moge duidelijk zijn en de VVD stemt dan ook in met de onderhavige voorstellen. Wel wil ik daarbij opgemerkt hebben, en ik citeer uit eigen werk op meerdere momenten, dat rendement ondanks alles wel erg onder druk staat en dat het in de visie van de VVD voor de volgende bestuursperiode echt een prioriteit is om de gehele systematiek nog eens te overwegen.

Ook met deze constructies zal het namelijk, zeker op termijn, uiterst moeilijk worden de immunisatieportefeuille volledig overeind te houden. Regeren is en blijft vooruit zien. Minder uitgeven zou wel eens een structurele oplossing kunnen zijn. En u kent de VVD, dat is niet geheel tegen onze opvattingen over effectief en efficiënt openbaar bestuur. U herkent ook hier mijn persoonlijke motto en motivatie.

Overigens hebben wij weinig behoefte aan fractievoorzitters in Den Haag die gratis roepen dat de provincies maar eens moeten gaan investeren, kennelijk niet gehinderd door al te precieze kennis van onze Brabantse praktijk. Wij zouden het meer waarderen als die uiterst prudente, degelijke en adequate manier

van Brabantse financiële huishouding wat meer tot inspiratie in Den Haag zou leiden. U begrijpt, dat ik mij positief uitdruk. Ik dank u voor uw aandacht.

De heer **Mulders** (CDA): Voorzitter. Na de mooie intro van de heer Ten Harmsen van der Beek kan ik het niet laten om ook enkele woorden daaraan te wijden.

De **voorzitter**: Daar gaan wij echt geen gewoonte van maken. Ik geef u een halve minuut extra en daarna gaat u aan het onderwerp beginnen!

De heer **Mulders** (CDA): Mijn motto was: "Doe politiek met een glimlach, met plezier en voor je plezier." De afgelopen jaren heb ik er in ieder geval veel plezier aan beleefd. (U ziet het, voorzitter, binnen een halve minuut).

Onze commissie is uitgebreid en zorgvuldig bij de arm genomen bij de uitleg over en de aard van de lening en de voor- en de nadelen. Wij hebben er verschillende keren voor bij elkaar gezeten en die bijeenkomsten zijn goed en zorgvuldig verlopen.

Ondanks het hogere rendement lopen we volgens mijn fractie nauwelijks meer risico door een lening te verstrekken aan de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) dan elders, hoewel wij ons terdege bewust zijn van de risico's. Daarover hebben wij uitgebreid gesproken in de commissie. Er komt meer geld beschikbaar voor onze maatschappelijk gewenste projecten die passen binnen onze publieke taak. Wij vinden dat belangrijk.

De Waterschapsbank is een belangrijke partij als financier van de publieke sector. Wij gaan dan ook niet echt vreemd, het is een veilige partner, en dat spreekt het CDA aan. Bovendien schiet de provincie de Waterschapsbank een beetje te hulp om aan de vereiste Europese ratio's te voldoen en andersom heeft de Waterschapsbank een uitdrukkelijke voorkeur voor een hybride lening verstrekt door Nederlandse partijen in de publieke sector, zo wordt gesteld.

Ten slotte voorzitter, nogmaals, het rendement op de hybride lening is bevredigend, zo wordt gesteld in het Statenvoorstel. Dit moet wel een goed huwelijk worden de komende vijf jaar.

De heer **Vissers** (SP): Voorzitter. Als u het goed vindt, begin ik maar meteen met mijn bijdrage.

Dit voorstel behelst twee aspecten. De treasuryverordening wordt aangepast en dat doen we om deel twee van het voorstel mogelijk te maken: een hybride lening te verstrekken aan de NWB bank.

We hebben in deze zaal al eens eerder gesproken over het treasurybeleid. Dat was in september 2013 en toen ging het in onze bijdrage vooral om risico's, of, beter gezegd, om de relatie tussen rendement en risico. Daar zijn wij niet erg enthousiast over, niet in september 2013 en nu ook niet.

Het college van GS onderkent wel dat er risico's zijn en doet in de verordening pogingen die risico's in te dammen. Tot op zekere hoogte is dat gelukt, maar het gevoel van onbehagen blijft. Wij hebben het gevoel dat wij stappen op een hellend vlak en dat het zou wel eens lastig kunnen zijn om ons evenwicht te bewaren. Op jacht naar een hoger rendement zouden we zomaar in de verleiding kunnen komen de grenzen van ons beleid verder op te rekken. Dat moeten we niet doen. Er zijn te veel voorbeelden van overheden die hiermee verschrikkelijk in de fout zijn gegaan. Laat ons niet die fout maken! Daarom ook is het van belang dat de Staten hier nadrukkelijk bij betrokken blijven bij dit soort "projecten met maatschappelijk rendement". De heer Ten Harmsen van der Beek sprak er ook al over.

Het eerste project dient zich meteen aan, te weten een hybride lening aan de NWB Bank. Schijnbaar is dit dan een lening aan een project met maatschappelijk rendement. Daarover zou nog een aardige discussie gevoerd kunnen worden, maar in feite doet dat er niet zo heel veel toe, want laten we elkaar niet voor de gek houden. De enige reden dat de lening aan de NWB Bank verstrekt wordt, is niet het maatschappelijk rendement maar het financieel rendement.

En wat weten we van de NWB Bank? Het is één van de veiligste banken ter wereld. Dat is net zoiets als één van de kleinste olifanten. Hoe je er ook naar kijkt, het blijft toch een olifant. Het is dan ook niet zo verwonderlijk dat de NWB Bank geen triple A, maar slechts een AA+ rating heeft en dat alleen vanwege het feit dat de overheid die heeft.

*De heer **Mulders** (CDA): De heer Vissers stelde dat de provincie het belangrijk vindt om te investeren in projecten met een maatschappelijk rendement en gaf aan dat deze lening via een omweg een project is met een maatschappelijk rendement. In het Statenvoorstel staat echter dat er extra middelen vrijkomen om in maatschappelijke renderende projecten te steken omdat wij hier een hogere rente kunnen krijgen dan normaal het geval is. Wat vindt de heer Vissers daarvan?*

*De heer **Vissers** (SP): Als je die redenering aanhoudt, zou je ook heel hoog renderende investeringen met een groot risicoprofiel kunnen doen, met als argument dat je als je dat geld verdiend hebt, daarmee maatschappelijke rendement kunt genereren. De insteek is het financieel rendement. Als de NWB Bank geen hoger financieel rendement zou bieden, dan zou dit voorstel hier nu niet op tafel liggen!*

*De heer **Mulders** (CDA): Is de heer Vissers van mening dat de NWB Bank een bank is met een verhoogd financieel risico dat het hogere rendement verantwoordt?*

*De heer **Vissers** (SP): Dat ligt eraan waarmee vergeleken wordt. Vergeleken met schatkistbankieren is het risico bij de NWB Bank hoger. Daarmee is niet gezegd dat er sprake is van een enorm risicoprofiel, want in dat geval had ik hier gewoon gezegd dat wij dat niet gaan doen. Wij moeten ons er echter wel van bewust zijn dat de NWB Bank een bank die moet voldoen aan dezelfde eisen als andere banken en dat wij daar in principe dezelfde risico's lopen als bij alle andere banken.*

*De **voorzitter**: Mijnheer Vissers, vervolgt u uw betoog en komt u tot een afronding. U hebt nog een halve minuut spreektijd.*

*De heer **Vissers** (SP): De bank heeft een AA+ rating omdat de overheid, zoals S&P (Standard & Poors) het noemt, "extraordinary support" zal leveren indien het mis mocht gaan. Als standalone bank krijgt men A+ rating. De verdien capaciteit van de bank wordt als laag beschouwd en de vooruitzichten in de toekomst zijn niet veel beter.*

Als dit het hellende vlak is, dan zitten wij al redelijk dicht aan de onderkant.

*De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Wij vinden het goed dat de treasury verordening gewijzigd wordt om een kredietovereenkomst te kunnen aangaan met de Nederlandse Waterschapsbank. Beide redenen waarom de provincie dit doet, vinden wij goed. Er is inderdaad een maatschappelijk rendement. Het is misschien niet het hoogste rendement dat wij zouden kunnen bereiken op maatschappelijke schaal, maar het is er wel. Bovendien is de opbrengst voor de provincie veel hoger en dat vinden wij erg belangrijk. Laten we wel wezen: de financiële positie van de provincie staat onder druk en dit is een manier om in de toekomst hogere inkomsten te genereren met een heel laag risico. Daardoor kunnen wij onze taken blijven verrichten en dat vindt mijn fractie erg belangrijk.*

Wij willen de gedeputeerde dan ook complimenten maken hiervoor. Toen wij geconfronteerd werden met de Wet schatkistbankieren kregen wij het idee dat er nog maar weinig mogelijk was. De gedeputeerde heeft heel creatief gekeken wat er wel kon. Wij zijn daar zeer tevreden mee. Wij kunnen concluderen dat de PvdA-fractie de heer Van Heugten een goede gedeputeerde van Financiën vindt. Wij wachten met interesse op de volgende investering met maatschappelijk rendement. Wij zijn heel benieuwd of het een

puur financiële overeenkomst met een bank wordt of dat wij iets anders gaan doen, misschien iets in vastgoed, ik weet het niet. Wij zijn benieuwd!

*Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. De PVV heeft eerder argumenten genoemd waarom zij geen voorstander kan zijn van de zogeheten leningen met een maatschappelijk rendement. Leningen met een maatschappelijk rendement zijn namelijk niets anders dan het buiten de begroting om oprekken van beleidsplannen en institutionele invloed en potten met geld opmaken. Nog meer linkse hobby's en nog meer overheid met haar wurgende bemoeienis, terwijl de Brabantse burger juist minder overheid nodig heeft.*

De lening aan de NWB Bank wordt gelabeld als een lening met een maatschappelijk rendement. Waarom deze lening dit karakter heeft wordt echter met geen enkel argument onderbouwd. Feitelijk gaat het dus gewoon om een manier om de rente-inkomsten op peil te houden die deze provincie zo hard nodig heeft om allerlei hobby's te kunnen financieren. In plaats van de uitgaven aan te passen aan een kleiner middenkader, zoals elk weldenkend mens zou doen, neemt het college kennelijk liever grotere risico's. Zou het college dat ook doen als het om de eigen portemonnee zou gaan?

*De heer **Van Agtmaal** (CDA): Ik hoor mevrouw Van der Kammen nu al vier jaar spreken over linkse hobby's, maar wat is nu de definitie van linkse hobby's?*

*Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ik kan een groot aantal voorbeelden noemen, bijvoorbeeld een groot deel van de subsidies voor kunst en cultuur, ecoducten, allerlei tekentafelnatuur, windturbines, klimaatindoctrinatie, etc.*

*De heer **Van Agtmaal** (CDA): Van duurzaamheid kan ik ook veel voorbeelden geven, maar ik heb gevraagd naar de definitie van linkse hobby's.*

*Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ik heb zojuist een groot aantal voorbeelden gegeven. Dan kan de heer Van Agtmaal zich wel voorstellen bij de definitie.*

*De heer **Mondriaan** (50PLUS): Alles wat niet PVV is, is links. Wat is de PVV dan?*

*Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Noemt u ons gewoon een realistische partij. Dan kunnen wij zaken doen.*

Wat de PVV betreft is het allerbeste maatschappelijke rendement voor de Brabantse burgers een kleine overheid en dat de burgers zoveel mogelijk van het door hun verdiende geld overhouden om te besteden. Daarop draait een economie. Laat de overheid zich enkel met echte kerntaken bemoeien en vooral geen bankier spelen.

Nu de provincie dat wel wil gaan doen, zou daarvoor in de plaats ons voorstel zijn het geld dan maar rechtstreeks aan de burger terug te geven. Dat is tenminste maatschappelijk rendement!

We willen daarom de aangehouden motie "Geef het kapitaal terug aan de burger" die wij op 20 september 2013 samen met de Partij voor de Dieren hebben ingediend, vandaag in stemming brengen.

*De **voorzitter**: De door de leden mw. Van der Kammen en Van der Wel ingediende en aangehouden motie luidt:*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 20 september 2013 en op 6 maart 2015,

*ter bespreking van de wijziging treasuryverordening,
constaterende dat:*

- *de aanpassing van de treasuryverordening het college uitgebreide mogelijkheden geeft om Brabants publiek geld risicovol te "beleggen" in de vorm van leningen of investeringen in maatschappelijke projecten,*

overwegende dat:

- *dit met zich meebrengt dat de provincie dus per definitie met meer impact en een groter financieel beslag inzet op diverse beleidsdoelen waar tot op heden een gekaderd financieel beslag aan is vastgekoppeld;*
- *een overheid zich moet beperken tot haar kerntaken en niet meer ruimte moet innemen dan noodzakelijk;*
- *een provincie geen bank is en ook niet voor bank moet gaan spelen;*
- *een provincie voor valse concurrentie en marktverstoring zorgt door op grote schaal kapitaal in te zetten op zaken waar een bank niet in zou investeren (en niet zijnde de provinciale kerntaken);*
- *het investeren in en het uitlenen van Brabants publiek kapitaal in "maatschappelijke doelen" per definitie betekent dat de provinciale begroting een incompleet beeld geeft van de bestedingen aan diverse "maatschappelijke" doeleinden";*
- *deze verstopte bestedingen aan 'maatschappelijke doelen' niet meer vallen onder de invloedssfeer van de volksvertegenwoordiging terwijl in feite wel politieke doeleinden worden nagestreefd;*
- *deze vorm van verborgen besteding van publieke middelen aan politieke doelen ongewenst is;*
- *het in dát geval beter is te kiezen het geld dan rechtstreeks aan de burger terug te geven. Die kan dan zelf uitmaken waaraan het geld moet worden besteed,*
verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:
- *ervoor te zorgen gezien de wijziging van de treasuryverordening het publieke kapitaal terug te geven aan de burger zodat deze zelf kan bepalen aan welke doelen het wordt uitgegeven, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M4.

*De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voorzitter. We weten allemaal waarvoor het Immunisatiefonds bedoeld is, namelijk de compensatie van het dividend van Essent. Eigenlijk is dit langzaam maar zeker een heilige koe of een heilige graal geworden. Wij hebben hele discussies gehad over dat lage rendement. Er is vertrouwelijke informatie gedeeld. Ik vraag mij overigens af of de toen uitgedeelde sheets inderdaad vertrouwelijke informatie bevatten. Ik hoor dat graag van de gedeputeerde. Daarin staat namelijk ook het bedrag waarover wij gaan spreken als de NWB Bank een hybride lening krijgt, namelijk 150 tot 200 miljoen euro.*

Wij hebben ooit voorgesteld om de discussie over het maatschappelijk gewenst rendement op een andere manier te voeren met een betere duiding van wij heen zouden moeten gaan. Wij hebben ooit een amendement ingediend om de projecten met een maatschappelijk rendement beter te definiëren, namelijk niet conform de algemene formulering van de Agenda van Brabant of daarin passend, maar maatschappelijke opgaven zoals genoemd in het Economisch Programma Brabant 2020: duurzame energie, duurzaam agrofood, slimme en schone mobiliteit en vergrijzing en gezond ouder worden; allemaal linkse thema's, maar ik hoop dat het ook rechtse thema's zijn.

Wij hebben een poging gedaan om daarvoor 200 miljoen euro te krijgen. Er was een redelijk brede belangstelling bij verschillende politieke partijen – ik noem de VVD en het CDA – om energiebesparing met 200 miljoen euro te doteren, revolverend met effecten zowel naar de energietransitie als naar de

installatiebedrijven. Dat is achterhaald door het landelijke Energieakkoord. Wij weten allemaal hoe goed dat loopt. Op een bepaald moment dachten wij zelfs aan een Brabants Energieakkoord.

Ik stel voor dat na de verkiezingen de nieuwe coalitie het Immunisatiefonds gaat benutten om die maatschappelijk gewenste projecten van start te doen gaan.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter. Het voorliggende voorstel is niet onverantwoord. Het geld verdwijnt niet, maar het wordt steeds minder waard en is over vijftig of zestig jaar uiteindelijk niets meer waard. Wij moeten toch eens nadenken om het geld waar wij op zitten en veel moeite hebben om het uit te geven een goede bestemming te geven. De vorige spreker heeft daar wat goede voorstellen voor gedaan. Rente krijgen wij niet meer. Ik denk dat wij het geld op een nuttige wijze kunnen besteden in het belang van de Brabantse burgers.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): De heren Ten Harmsen van der Beek en Mulders hebben een soort pre-afscheidsspeech gehouden. Wij hebben er met belangstelling kennis van genomen dat de fracties van de VVD en het CDA in ieder geval bevestigen dat bij dit voorstel rendement en risico goed in balans zijn en dat de positie van PS met deze aanpassing van de treasuryverordening goed geborgd blijft.

De heer Vissers van de fractie van de SP vraagt of de rating van de NWB Bank nog relevant is in het kader van de risicomijdende inzet van onze immunisatieportefeuille. Hij heeft zelf het antwoord gegeven. De rating van de NWB Bank is AA+. Die is gelijk aan die van de Nederlandse overheid. Wij kunnen dus zeggen dat in dit geval schatkistbankieren of bankieren bij de NWB Bank op gelijkwaardige ratingsadviezen kunnen rekenen. Ons rendement blijft redelijk veilig.

De complimenten van de fractie van de PvdA deel ik graag met onze treasuryafdeling. Dat is in mijn ogen een zeer deskundige en betrouwbare afdeling die ons in deze materie uitermate goed ondersteunt.

Mevrouw Van der Kammen van de fractie van de PVV stelde dat op geen enkele manier duidelijk wordt gemaakt dat deze lening aan de NWB Bank een maatschappelijk rendement heeft. Naar ons idee hebben wij dat wél gedaan. Misschien is het lezen van stukken niet uw hobby, mevrouw Van der Kammen. Wij hebben daarin aangegeven dat de NWB Bank investeert in waterschappen, gemeenten, woningcorporaties, zorginstellingen enz. Dat zijn allemaal maatschappelijke activiteiten. Er is dus wel degelijk sprake van een maatschappelijk rendement.

Met de motie wordt gevraagd het geld van immunisatieportefeuille terug te geven dan wel uit te delen aan de Brabantse burgers. In het verleden zijn daarover in deze Statenzaal andere besluiten genomen. Wij geven het geld van Essent terug aan onze Brabantse burgers door middel van goede investeringen in de toekomst van Brabant, zodat niet alleen de huidige inwoners maar ook de generaties na ons daarvan de vruchten kunnen plukken.

De heer Bouwman van de fractie van GroenLinks sprak over vertrouwelijke informatie op de sheets. Die sheets zijn gebruikt in een besloten bijeenkomst. Zij blijven vertrouwelijk.

De heer Bouwman zou het huidige pad dat wij bewandelen bij de immunisatieportefeuille willen verlaten en die willen aanwenden als een investeringsportefeuille zoals dat ook op andere terrein gebeurd is. Hij heeft daarbij een voorkeur voor energieprojecten. Naar mijn mening moeten wij dan in deze Staten een fundamentele discussie voeren over de vraag of wij een immunisatieportefeuille willen houden gericht op rendement en gebaseerd op beleggingen die zekerheid geven. Daartoe horen energieprojecten niet. Die kunnen wij niet vergelijken met de waardepapieren en de triple of de dubbel A-ratings. Ons college stelt niet voor om dat pad op te gaan: vermogen moet vermogen blijven, het rendement zetten wij in voor onze begroting.

*De heer **Bouwman** (GroenLinks): Wij hebben in de commissie een discussie gevoerd over de vraag hoe het zit met de rendementen. Het rendement op schatkistbankieren is ongeveer 0%, dit wordt een magere 1%. Alles bij elkaar houdt het niet over.*

Ik spreek niet over zomaar energie maar over vier thema's die in het Economisch Programma staan. Bij de eerste wijziging van de treasuryverordening hebben wij gesproken over investeringen die een groot maatschappelijk rendement hebben maar ook voor onszelf als er sprake is van revolverendheid. Ik wijs in dit verband op het breedbandfonds. Daar krijgt men geld om een investering te doen en dat moet binnen een bepaalde looptijd teruggebracht worden. Als je daar 1% of 2% bovenop zet heb je het gewoon terug met een hoger rendement. Ik stel voor dat daar na deze periode naar gekeken wordt. In die zin beaam ik wat de gedeputeerde daarover te melden heeft. Ik neem echter aan dat hij ook wel geïnteresseerd geweest zou zijn in dat rendement.

*De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Dan veronderstel je dat het investeren in fondsen en het renderend inzetten van kapitaal gelijkwaardig is aan beleggen in waardepapieren, obligaties en banken. Daar zit een verschil van mening. De fondsen kunnen materieel gezien na verloop van tijd wel hetzelfde opleveren, maar het karakter is wezenlijk anders. Wij hebben gezegd dat de zekerheid van het vermogen van onze immunisatieportefeuille prioriteit nummer één is: vermogen moet vermogen blijven en het rendement dat wij daaruit krijgen hebben wij nodig voor onze begroting. Dat kan niet anders dan volgens ons huidige treasurystatuut. Dat past volgens mij niet bij de fondsen zoals wij die in de investeringsagenda gekarakteriseerd hebben.*

*De heer **Bouwman** (GroenLinks): Ik denk dat het verstandig is om hierover na deze periode eens te praten. Als ik zou moeten investeren, zou ik het wel degelijk in die fondsen doen en niet in de Nederlandse Waterschapsbank, want dat levert helemaal niets op.*

*De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Daar denken wij anders over, dat hebben wij ook in de stukken aangegeven. Volgens ons kan een investering in de NWB Bank wel degelijk maatschappelijk rendementen opleveren voor onze provincie.*

Met de opnieuw ingediende motie wordt het college verzocht om: "ervoor te zorgen gezien de wijziging van de treasuryverordening het publieke kapitaal terug te geven aan de burger zodat deze zelf kan bepalen aan welke doelen het wordt uitgegeven". Om de zojuist genoemde redenen ontraden wij deze motie.

*De **voorzitter**: Even ter correctie: de aangehouden motie wordt niet opnieuw ingediend maar in stemming gebracht. Er blijkt geen behoefte te bestaan aan een tweede termijn. Wij gaan over tot stemming.*

In stemming komt het Statenvoorstel

*De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Voor.*

*De heer **Mulders** (CDA): Voor.*

*De heer **Vissers** (SP): Voor.*

*De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.*

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Tegen.

De heer **Kutlu** (D66): Voor.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De heer **Kerkhoff** (Fractie Kerkhoff): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en de PvdD tegen dit voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

In stemming komt motie M4

De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Tegen.

De heer **Mulders** (CDA): Tegen.

De heer **Visser** (SP): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.

De heer **Kutlu** (D66): Tegen.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

Voorzitter. Wij willen niet spreken in termen van linkse en rechtse hobby's. Wij vinden het wel prettig als wij eerst een discussie aangaan in Provinciale Staten over welke taken wij gaan uitvoeren voordat wij geld reserveren voor anderen om taken die in ons belang zijn uit te voeren.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De heer **Kerkhoff** (Fractie Kerkhoff): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, 50PLUS, de PvdD en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Ik stel voor de vergadering kort te schorsen. Ik maak u nogmaals op attent dat u wordt verwacht bij de nieuwe koffiebar hier op de eerste etage. Gedeputeerde Pauli spreekt daar op verzoek van de griffie een enkel woord over het Huis van Brabant.

De vergadering wordt geschorst van 10.50uur tot 11.05 uur.

PS 12/15: Eerste wijzigingsverordening Financiële Verordening Noord-Brabant

*De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Voorzitter. Mijn tweede bijdrage vandaag gaat over de aanpassingen in onze financiële verordening. Ook hier wil ik een vrolijke toets aan geven. Ik heb het in de commissie gezegd, en hoewel ik bijna het gevoel heb te zondigen, ik herhaal het hier graag: het voelt bijna als een afscheidscadeautje.*

Ik mag wel zeggen dat wij als PS in uitstekend overleg met de financiële ambtelijke organisatie, GS en de griffie debatterend op inhoud en niet vanuit politieke standpunten in de Rekeningcommissie een resultaat hebben behaald dat er mag zijn. Wij hebben daar uitgebreid gesproken over een betere positionering van de P&C (Planning & Control) cyclus. Dat betekent in gewone mensen taal dat de Statenleden die GS moeten sturen en controleren, nu een veel beter instrumentarium gaan krijgen om dat te doen. Het bijgevoegd schema lijkt wel op het Brabants Mozaïek, en daarmee is mijn cultureel creatieve hart ook weer helemaal in zijn nopjes.

Wij dienen een amendement in. Hoezo hoor ik u denken, u was toch helemaal gelukkig? Dat klopt, maar het kan natuurlijk altijd iets beter. In het amendement geven wij aan dat we hebben afgesproken dat we gedurende de jaarschijven in de begroting wel wijzigingen aanbrengen, en die op twee vaste momenten bekrachtigen met een besluit. Dat is goed, en houdt het allemaal administratief wat werkbaar. Het enige moment dat dit echter niet goed werkt, is aan het eind van een bestuursperiode. De VVD vindt, en met haar alle indieners en dat zij er intussen veel, dat we de besluiten ook netjes moeten afhechten. Ik zeg afhechten met enige nadruk. Mevrouw Tsoutsanis heeft dat in de commissie echt met nadruk gezegd. Daarom is de titel van het amendement: "Afhechten Begrotingswijzigingen Einde Bestuursperiode" genoemd. Wij willen die hangende besluitvorming namelijk borgen. Daar nemen wij graag verantwoordelijkheid voor, zo kent u de VVD!

*De heer **Mulders** (CDA): Ik heb het amendement gelezen. Met dit amendement wordt iets geregeld voor vier jaar, namelijk tot februari 2019. Het is op zich sympathiek om zaken af te hechten. De nieuwe Staten zijn naar onze mening prima in staat om de inhoudelijke besluiten die genomen zijn na de begrotingsbehandeling in het najaar financieel af te handelen voor er weer nieuwe Statenverkiezingen plaatsvinden. Wij vragen ons ook af waartegen dit amendement de nieuwe Staten over vier jaar wil beschermen? Willen wij hen in bescherming nemen tegen iets dat zij zelf niet kunnen beïnvloeden?*

*De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Het gaat niet om beschermen. Als je over beschermen spreekt, zou iemand aangevallen worden en dat is niet de bedoeling. In de afgelopen periode hebben wij een aantal koerswijzigingen doorgevoerd die financiële consequenties hebben. Dat noemen wij begrotingswijzigingen. Wij vinden dat als zo'n besluit inhoudelijk genomen is en GS min of meer de opdracht hebben gekregen om dat uit te voeren, wij zelf daar de financiële dekking bij moeten vinden. Dat kan op alle momenten gedurende een bestuursperiode van vier jaar, want dan zitten een halfjaar later bij het eerstvolgende afwegingsmoment dezelfde Staten aan tafel. Aan het einde van een bestuursperiode is dat echter niet mogelijk omdat er een verkiezingsperiode tussen zit en de ene groep Statenleden vervangen wordt door een andere groep Statenleden. Het is in onze ogen logisch dat je probeert dat af te hechten en dat je probeert zelf de verantwoordelijk te nemen voor de genomen besluiten. Het voordeel*

voor de nieuw gekozen Statenleden is dat zij met een schone lei kunnen beginnen en niet in de begroting de gevolgen moeten verwerken van besluitvorming van de vorige Staten.

*De heer **Mulders** (CDA):* De heer Ten Harmsen zegt dat de huidige Staten zelf de verantwoordelijkheid kunnen of moeten nemen voor hun besluiten. Dat kunnen zij. Dat hoeven wij toch niet voor hen te borgen? Als zij een besluit inhoudelijk zo belangrijk vinden dat de dekking voor de nieuwe Statenverkiezingen wordt geborgd, is het toch aan hen om daarover te besluiten?

*De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD):* Misschien dat er een misverstand is over de uitleg van begrippen. Vandaag is de laatste vergadering van deze Staten. Als wij in deze vergadering een aantal besluiten niet voorzien van een Statenbesluit zijn die niet geborgd in de financiële besluitvorming en laten wij dus een open rekening staan voor onze toekomstige collega's. Niet netjes is misschien wat zwaar uitgedrukt, maar wij hechten het liever zelf af.

*De heer **Mulders** (CDA):* Voorzitter.

*De **voorzitter**:* Nee, mijnheer Mulders, u hebt al twee keer geïnterrupteerd, bovendien is dit punt uitgebreid aan de orde geweest in de commissie. Wij gaat die discussie niet overdoen. Het amendement wordt zo dadelijk rondgedeeld. U kunt er in tweede termijn op terugkomen.

*De heer **Bouwman** (GroenLinks):* Ik was niet bij de commissievergadering, waarvoor mijn excuses. Ik heb een korte vraag. Ik denk dat het van belang is dat genomen besluiten met financiële consequenties geborgd worden. Ik vind de laatste vergadering van een lopend jaar een slecht moment. Dan wordt er eigenlijk een soort pre-begrotingsdebat gevoerd. Dat vind ik niet nuttig. Ik heb het of liever eerder of bij de begrotingsbehandeling in juni. Wat vindt de heer Ten Harmsen daarvan?

*De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD):* Ik ben blij dat de heer Bouwman die vraag stelt.

*De heer **Bouwman** (GroenLinks):* U wilde mij overtuigen hé?

*De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD):* Uiteraard probeer ik u te overtuigen, mijnheer Bouwman. Ik heb respect voor uw mening. Ik snap wat u bedoelt. Het is niet onze bedoeling om het per se in de laatste Statenvergadering te doen maar wel voor het einde van een Statenperiode en daarin is de laatste Statenvergadering een zeer markant moment. Ik snap dat u zegt dat u geen begrotingsdebat wilt voeren. Dat is ook helemaal niet onze intentie. Wij spreken ook niet inhoudelijk over die stukken. Wij willen het alleen bezegelen met een Statenbesluit zodat GS de plicht hebben omdat Statenbesluit vorm te geven in de begroting.

*De heer **Bouwman** (GroenLinks):* Niet overtuigd!

*Mevrouw **Tsoutsanis-van der Koogh** (VVD):* Voorzitter. Ik wil even reageren op de opmerking van de heer Mulders. Het gaat om zorgvuldige besluitvorming. De laatste Statenperiode hebben wij dat ook zo gedaan. Ik wil hem eraan herinneren dat sommige niet afgehechte zaken werkelijk effect hebben op de buitenwereld. Toentertijd was dat de zaak van de boomkwekers in Zundert in het kader van Triport. De gedeputeerde heeft dat toen ruimhartig wel gedaan. Om dit soort zaken te voorkomen, dienen wij dit amendement in.

De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Ik ben eigenlijk klaar met mijn bijdrage over het amendement. Ik heb echter begrepen dat het mij is toegestaan nog een enkel woord te wijden aan de overdracht van de Rekeningcommissie en dat u daarbij enige coulance zal betrachten.

De **voorzitter**: Enige!

De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Ik spreek die woorden graag uit in relatie tot dit agendapunt, vanwege voor de voor de hand liggende relevantie. Wil deze financiële verordening goed gaan werken, dan is mede nodig dat PS via iets van een "Rekeningcommissie nieuw" goed hun contacten onderhouden met de accountant en de ambtelijke organisatie om ervoor te zorgen dat continu wordt gewerkt aan de verdere verbetering van de kwaliteit van de administratie en het financiële systeem, en dat de P&C-cyclus beter wordt toegespitst op de behoeftes en mogelijkheden van de Statenleden. Ik refereerde daar al aan.

In de volgende periode moeten nog veel zaken aangepast worden waarvoor een gestructureerde sturende input vanuit de Staten nodig is, die en dat herhaal ik hier ook nog maar eens werkt volgens de prioritering en fasering van PS en niet van de organisatie of GS. Dat is nu zeer goed gegaan. Ik heb mijn dank daarvoor uitgesproken. Dat vergt echter wel onderhoud. Namens de collega's van de Rekeningcommissie beveel ik dit ten eerste aan in de belangstelling van de nieuw verkozenen.

Ik dank u allen nogmaals zeer, zowel namens de VVD, als zeker ook persoonlijk.

De **voorzitter**: Door de leden Ten Harmsen van der Beek, mw. Tsoutsanis-van der Koogh, Hageman, mw. Van der Kammen, Smeulders, Kerkhoff, Mondriaan, Vissers en Kap wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 6 maart 2015,
beraadslagend over Statenvoorstel 12/15: Eerste wijzigingsverordening Financiële Verordening Noord-Brabant,
overwegende dat:

- PS uit oogpunt van zorgvuldige besluitvorming altijd hechten aan het borgen van de budgetconsequenties van inhoudelijk genomen besluiten,
- PS deze verantwoordelijkheid ook wensen te nemen, bij het naderend einde van een bestuursperiode, door voor reeds genomen inhoudelijke besluiten – voor zover dit nog niet is gebeurd – in de financiële borging te voorzien;
- PS hierdoor de nieuwe Staten geen ongedekte erfenis uit het verleden bezorgen,

constaterende dat:

- PS reeds eerder incidenteel "hangende" Statenvoorstellen in de laatste Statenvergadering van een bestuursperiode hebben geautoriseerd, namelijk in 2011;
 - in de vergadering van heden dit ook weer gebeurt, aangezien in de laatste vergadering van de commissie Mobiliteit & Financiën uitdrukkelijk het verzoek aan GS is gedaan PS in staat te stellen de nog noodzakelijke begrotingswijzigingen onder eigen verantwoordelijkheid af te laten hechten;
 - de wens bij PS leeft van dit incidentele handelen een gestructureerde techniek te maken, door dat te verankeren in de Financiële Verordening;
 - PS heden de Financiële Verordening op enkele andere punten aanscherpen, en er derhalve een uitgelezen momentum bestaat deze met een afhechtartikel nog verder te verbeteren,
- besluiten:

- ontwerpbesluit Statenvoorstel 12/15 Eerste wijzigingsverordening Financiële verordening Noord-Brabant zodanig aan te passen, door in Artikel 3 Begroting, een nieuw lid 9 op te nemen luidende:

"Gedeputeerde Staten leggen - in afwijking van hetgeen in dit artikel is beschreven - in de laatste vergadering van een bestuursperiode van Provinciale Staten alle tot dat moment reeds inhoudelijk door Provinciale Staten geaccordeerde maar nog nietgeautoriseerde begrotingswijzigingen ter besluitvorming voor."

Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. A3.

*De heer **Mulders** (CDA): Voorzitter. De wijziging van de financiële verordening heeft slechts 1,5 jaar geduurd. Wie had daar vooraf een goede fles wijn op durven te verwedden? De begrotingsrapportage is immers jarenlang punt van discussie geweest. Het CDA is dan ook blij met de stappen die gezet zijn. Complimenten daarvoor voor de ambtelijke organisatie.*

Van de eerste stap, namelijk het omzetten naar een digitale versie waarin de koppelingen tussen beleid en uitgaven veel duidelijker zijn, hebben we afgelopen september in Oss de eerste resultaten gezien en de Statenleden hebben hieraan al kunnen proeven bij de begrotingsbehandeling in november.

Van het tweede onderdeel voorzitter, een betere aansluiting tussen de beleidscyclus en Planning & Control-cyclus, hebben onlangs de resultaten gezien: minder nota's en een duidelijker koppeling. Dat is belangrijk. Het is verheugend dat dit jaar de nieuwe statenleden reeds aan de slag kunnen met de digitale begroting en veranderde Planning & Control-cyclus. Dat doet het CDA deugd. Het is een mooi welkomcadeau voor onze nieuwe statenleden. Het CDA is dan ook groot voorstander van de voorgestelde wijzigingen.

Wij hebben een vraag over het amendement van de VVD en andere fracties aan de gedeputeerde. Ook wij vinden het goed dat het voor de dossiers die voor de nieuwe Statenperiode moeten worden afgehecht op de een of andere manier geregeld wordt, maar de noodzaak om dat via een amendement te regelen is ons niet duidelijk. Wij vragen de gedeputeerde ons daarover iets meer te vertellen zodat wij het beter kunnen inschatten.

*Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. De PVV is blij met de omslag van een voorjaarsnota naar een zogeheten perspectiefnota, maar gaat er wel vanuit dat een degelijk financieel perspectief daarvan onderdeel uitmaakt. In het verlengde daarvan verbaast het de PVV dat het college naar een situatie met nog maar één Burap (bestuursrapportage) toe wil. Dat vinden we geen goed idee. Juist omdat de stand van zaken, actualiteit en voortschrijdend inzicht ten aanzien van de bestedingsruimte, uitputting en voortgang in de planuitvoering van het lopende jaar onontbeerlijk zijn om een degelijk perspectief voor de toekomst te schetsen. Hiertoe amenderen wij het voorliggende voorstel.*

*De **voorzitter**: Door het lid mw. Van der Kammen wordt het volgende amendement voorgesteld:*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 6 maart 2015 ter bespreking van de Financiële Verordening Noord-Brabant, besluiten:

- twee Buraps te behouden: één in het voorjaar bij de perspectiefnota en één in het najaar bij de begroting."

(Omdat de behandeling van perspectiefnota en begroting direct in PS plaatsvindt wordt voldoende tijd gewonnen

om de perspectiefnota te vergezellen van een financiële stand van zaken tot en met april, en de begroting van een

stand van zaken tot en met augustus.)

Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. A4.

Wij hebben de amendementen erg laat gekregen waardoor de besluitvorming nu dreigt te worden opgehouden. Dat is erg onhandig maar het kan niet anders. Ik heb al eerder gevraagd om amendementen op tijd in te leveren dan kunnen wij snel doorgaan. Nu schors ik de vergadering voor drie minuten, maar blijft u wel in de zaal.

De vergadering wordt drie minuten geschorst.

*De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Voorzitter. Ik onderstreep de woorden van de heer Ten Harmsen van der Beek. De samenwerking tussen PS en GS, de Rekeningcommissie en de werkgroep uit de Staten bij het zoeken naar een antwoord op de vraag hoe wij onze P&C-cyclus nog beter kunnen inrichten en van goede informatie voorzien, is ook door ons college en onze ambtelijke organisatie als zeer prettig en vruchtbaar ervaren.*

Het door een groot aantal partijen ingediende amendement A3 kan geen kwaad. Het is altijd goed om in de laatste vergadering van een Statenperiode op te letten of er begrotingswijzigingen worden besproken die wellicht consequenties hebben voor de volgende Staten en afgehecht moeten worden. Het moet echter geen automatisme zijn om alle begrotingswijzigingen altijd in de Burap door te schuiven. Veel begrotingswijzigingen zijn niet van financiële aard. Het merendeel van de begrotingswijziging die in de Burap gerapporteerd worden, betreft wijzigingen van de prestaties die wij hebben afgesproken. Zij hebben vaak betrekking op de meerjarenramingen. De begroting voor het lopende jaar wijzigt niet. Een aantal begrotingswijzigingen heeft financiële consequenties. Zeker bij een begrotingswijziging met financiële consequenties met externe werking waarbij dus anderen betrokken zijn, kan ik mij voorstellen dat die anderen zeker willen weten dat de Staten de financiële consequenties op een later moment ook autoriseren. Wij hebben dat vaker gezien. Ik geef als voorbeeld het aangaan van bestuursovereenkomsten in het kader van het Deltaplan, of zoals destijds subsidieverstrekkings voor de internationale school. Onze werkwijze om het los te koppelen, dus vandaag de begrotingswijziging inhoudelijk bespreken en op een later tijdstip in het jaar te autoriseren, is niet altijd adequaat. Ik wil uw Staten het advies meegeven om zich bij elke begrotingswijziging met financiële consequenties en zeker als die een externe werking heeft, af te vragen of het niet beter zou zijn om de inhoudelijke bespreking en de autorisatie op hetzelfde moment te doen plaatsvinden. Dat bevordert de duidelijkheid naar buiten en naar onze partners.

*De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Ik ben het eigenlijk wel eens met de gedeputeerde, maar betekent dit dat er in tegenstelling tot nu geen sprake meer is van hangende begrotingswijzigingen? Wij bespreken die dan namelijk zowel inhoudelijk als financieel. Dan hebben wij dus ook niet het risico dat wij iets overdragen aan de nieuwe Staten waar nog geen financiële dekking onder ligt.*

*De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Precies. Als de Staten dit amendement aannemen, verplichten zij de volgende Staten om aan het einde van de periode alle begrotingswijzigingen, ook degene die niet financieel zijn, hier in de Staten af te concluderen. Nogmaals, het amendement kan geen kwaad, maar ons advies zou zijn: zorg ervoor dat deze situatie zich niet voordoet en bekijk per begrotingswijziging of het niet beter is om die meteen af te handelen.*

*De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): De gedeputeerde zegt: zorg dat deze situatie zich niet voordoet. Als ik die woorden interpreteer als een boodschap aan GS om dit in de communicatie met PS ook op deze manier te brengen, heeft dit amendement volgens mij een perfecte uitwerking, namelijk dan gebeurt het niet meer en is het ook niet meer nodig.*

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Met de kanttekening dat u de volgende Staten verplicht om ook begrotingswijzigingen die niet van financiële aard zijn of alleen maar intern financiële consequenties hebben, in de laatste vergadering allemaal af te hechten. Dat is eigenlijk niet nodig. Voor de wijzigingen waarvoor dit wel nodig is, zou dat niet alleen moeten gebeuren aan het einde van de periode maar in de loop van die vier jaar.

Het CDA vroeg of het een nuttig en noodzakelijk amendement is. Het is nuttig maar niet noodzakelijk. Wij vinden het amendement overbodig en ik zou het willen ontraden, ondanks het grote aantal indieners.

De heer **Mulders** (CDA): Met dit antwoord kunnen wij prima leven. Dat is ook onze insteek. Als de Staten verantwoordelijk zijn voor een inhoudelijk besluit en de financiële borging daarvan, vraag ik mij af wat dit amendement dan toevoegt.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Wij moeten ons ervan bewust zijn dat het belangrijk is om bij elke begrotingswijziging alert te zijn en niet alleen op het einde van de periode.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): De vraag die nu rijst is of het niet verstandig is om het amendement in te trekken. Eigenlijk is er al een toezegging van GS.

De heer **Ten Harmen van der Beek** (VVD): Dit gaat een beetje te snel. Ik hoorde de gedeputeerde een toezegging doen, maar er zijn heel veel technische aspecten aan de orde die niet zomaar uitgediscussieerd kunnen worden in deze Statenzaal. De woorden van de gedeputeerde "nuttig maar niet nodig" willen wij nuanceren. Het is inderdaad nuttig. Daar ben ik blij om en voorlopig handhaven wij het amendement.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat u het amendement voorlopig handhaaft. In de tweede termijn zal wel blijken of daar nog zaken over gedaan moeten worden. De gedeputeerde heeft goed geluisterd en komt zo tot een afronding.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Ons college stelt voor om in het overdrachtdossier mee te nemen hoe met begrotingswijzigingen om te gaan, het aan de nieuwe Staten over te laten of zij dat advies opvolgen en nu het amendement niet aan te nemen.

Mevrouw Van der Kammen sprak over de perspectiefnota en heeft daarvoor het amendement A4 ingediend. Nu zijn er jaarlijks twee Burap's. De ene geeft de situatie per 1 april weer en de andere de situatie per 1 augustus. Wij hebben samen met de werkgroep uit uw Staten en de Rekeningcommissie voorgesteld omdat te veranderen en daarvoor één moment te nemen voorafgaand aan de begrotingsbehandeling in het najaar. De PVV-fractie is het daar niet mee eens en wil dit terugdraaien. Wij zien daar het voordeel niet van in. Wij hebben juist beargumenteerd waarom één Burap goed zou zijn. Wij ontraden derhalve het amendement.

De **voorzitter**: Ik heb vastgesteld dat er behoefte bestaat aan een tweede termijn.

De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Voorzitter. Zou u 2,5 minuut willen schorsen?

De **voorzitter**: Ik begrijp waarom u dat vraagt en sta dat graag toe.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Voorzitter. Ik dank de gedeputeerde voor het inhoudelijke debat dat is gevoerd. Dat wordt door mijn fractie zeer op prijs gesteld. Wij houden van een scherp debat op inhoud. Alleen daarom al heeft dit amendement zijn nut bewezen. Het nut van dit amendement gaat echter iets verder. Ik word getriggerd door de opmerking van de gedeputeerde dat het amendement nuttig is maar tegelijkertijd overbodig. Volgens mij kan dat niet allebei, het is of nuttig of overbodig. Dat kan niet samen. Ik snap dat de gedeputeerde zegt: ik ontraad het amendement want het is overbodig, maar dan snap ik zijn opmerking dat het nuttig is niet helemaal. Die twee dingen zijn met elkaar in tegenspraak.

Ik heb goed geluisterd en probeer tegemoet te komen aan wat de gedeputeerde heeft gezegd door het woord "financiële" toe te voegen in het nieuwe lid 9. Dat luidt dan als volgt:

"Gedeputeerde Staten leggen – in afwijking van hetgeen in dit artikel is beschreven – in de laatste vergadering van een bestuursperiode van Provinciale Staten alle tot dat moment reeds inhoudelijk door Provinciale Staten geaccordeerde maar nog niet geautoriseerde financiële begrotingswijzigingen ter besluitvorming voor."

Voor mijn gevoel is het een beetje een pleonasme want een begrotingswijziging heeft altijd financiële consequenties, hoe je het ook wendt of keert, maar als deze wijziging de gedeputeerde aanleiding geeft om positief te adviseren over dit amendement, dan doe ik dit graag.

De **voorzitter**: Wij kunnen nu een nieuwe kopie gaan ronddelen van dit gewijzigde amendement onder nr. A3a. Ik stel voor te volstaan met het vastleggen in de notulen dat in het dictum het woord "financiële" wordt toegevoegd tussen geautoriseerde en begrotingswijzigingen, dus: geautoriseerde financiële begrotingswijzigingen.

De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Ja, voorzitter, tenminste als de gedeputeerde daarmee akkoord gaat. Als dat niet het geval is, handhaaf ik het oorspronkelijke amendement.

De **voorzitter**: Wacht even: u past het amendement aan en gaat pas later besluiten of u die aanpassing handhaaft.

De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Wij hebben een amendement ingediend, voorzitter. Dit is mijn tweede termijn en ik doe daarin het voorstel om het woord "financiële" toe te voegen. Als de gedeputeerde daardoor akkoord kan gaan met het amendement, willen wij dat graag doen. Mocht hij daarmee niet akkoord gaan, dan dienen wij het amendement in de oorspronkelijke vorm in. Wij denken dat de nieuwe Staten volwassen genoeg zijn om dat debat scherp te voeren. Wij hebben in de fractie al voor de overdracht gezorgd.

De **voorzitter**: Waarvan akte.

De heer **Hageman** (D66): Ik vind de opmerking van de heer Ten Harmsen wat teleurstellend. In essentie gaat het erom wat wij als PS vinden. Dat was ook de teneur van de discussies in de Rekeningcommissie. PS zijn aan zet. Als wij het belangrijk vinden dat het proces wordt aangepast zodanig dat alle financiële consequenties binnen de bestuursperiode worden genomen en niet worden overgezet naar de volgende periode, moeten wij dat als zodanig aangeven. Ik pleit ervoor het amendement als zodanig in stemming te brengen.

*De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Dit is zo'n moment waarop je je afvraagt wat je wel of niet zult wijzigen. Ik ben van bruggen slaan en samen iets doen. Ik snap de opmerking van de heer Hageman. Daarom heb ik ook gezegd dat wanneer de gedeputeerde zijn bezwaar handhaaft, waarvoor ik natuurlijk respect heb, wij ons amendement handhaven en in stemming brengen. Ik hoor graag de reactie van de gedeputeerde.*

*Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. In de eerste Burap bij de Voorjaarsnota zitten financiële gevolgen die een meerjarig effect kunnen hebben. Zonder Burap 1 is het financieel perspectief dat ligt bij een perspectiefnota dus eigenlijk niet actueel. Hoe ziet de gedeputeerde de actualiteitswaarde van een perspectiefnota bij afwezigheid van Burap 1 in het voorjaar?*

*De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Voorzitter. Mevrouw Van der Kammen heeft wel een punt. De perspectiefnota is nu vaak een afweegmoment met financiële consequenties. Zij wil die één op één vertaald zien in de begroting. Wij verwachten dat in de toekomst de perspectiefnota veel meer richtinggevend zal zijn dan besluitvormend. Dat vindt u terug in de begroting en dan maakt u de integrale afweging. Op dat moment wordt inderdaad een foto gemaakt van de financiële status. Zij heeft gelijk dat een Burap tot 1 april die foto iets zou verfijnen, zij het dat het gaat over een zeer beperkte periode en ook de periode daarna nog grote onzekerheden kent. De toegevoegde waarde is naar ons idee erg beperkt. Bij de perspectiefnota wordt de financiële stand van zaken van dat moment weergegeven. Dat hoeft niet per se ook in een Burap te staan. Mevrouw Van der Kammen heeft ook in de commissie gezegd dat een perspectiefnota altijd een financiële uitgangspositie moet bevatten omdat je anders geen richtinggevende uitspraken doet voor de begroting. Daarover zijn wij het met elkaar eens. Wij handhaven ons advies over dit amendement.*

Dan kom ik bij amendement A3. De heer Ten Harmsen vraagt eigenlijk een preadvies over dit amendement. Wij hadden daarstraks ook al een pre-afscheidsspeech. Het kan allemaal wat mij betreft. Zo leren wij toch nog iets nieuws in deze vergadering.

*De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Wij zijn creatief in deze vergadering, voorzitter.*

*De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Overigens moet ik de heer Ten Harmsen ook nog iets leren, namelijk dat begrotingswijzigingen meestal niet financieel zijn. Heel veel wijzigen de prestatie maar niet de financiële kant. De financiële consequentie blijft nul maar de prestatie wordt gewijzigd.*

Als het amendement wordt aangevuld met het woord "financiële" hebben de indieners in ieder geval hun opvolgers ontdaan van de last om ook alle niet financiële begrotingswijzigingen in hun laatste vergadering te behandelen. Dat lijkt mij meegenomen. Nogmaals, wij kunnen ermee leven als het amendement wordt aangenomen, maar ons advies is meer inhoudelijk: PS, let op uw zaak, als uw begrotingswijzigingen bespreekt en aanneemt, overweeg dan bij elke wijziging of het belangrijk is om die onmiddellijk financieel te autoriseren. Als dat niet het geval is, kunt u die rustig doorschuiven en hoeft dat niet met dit amendement te worden afgehecht. Het amendement is nuttig omdat het ertoe oproept om elke keer goed naar de financiële consequenties te kijken, maar echt nodig is het amendement niet als het gaat om wijzigingen die geen financiële consequenties met externe werking hebben maar alleen betrekking hebben op de interne administratie. Ons college maakt er geen halszaak van. Het is uw verordening, u beslist hoe u met de spelregels op dit punt wilt omgaan en hoe u deze verordening wilt overdragen aan uw opvolgers.

*De **voorzitter**: Ik vraag de eerste indiener van het amendement om nog even kort te reageren.*

*De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Het antwoord van de gedeputeerde gehoord hebben, lijkt het mij het eenvoudigst om het amendement in de oorspronkelijke vorm te handhaven.*

*De **voorzitter**: Ik stel vast dat de originele tekst van het amendement wordt gehandhaafd.*

*De heer **Bouwman** (GroenLinks): Nu krabbelt de heer Ten Harmsen terug. Wij gaan zo meteen nog diverse begrotingswijzigingen behandelen, bijvoorbeeld de opdracht voor vergunningverlening aan de drie Brabantse Omgevingsdiensten, het Deltaprogramma, een legesverordening, etc. Ik roep in herinnering dat in de laatste vergadering van de vorige periode het Mobiliteitsfonds gewijzigd is in een Infrastructuurfonds. Dat ging niet over kleingeld. Ik wil voorkomen dat dit soort dingen gebeuren in de laatste vergadering.*

*De **voorzitter**: Dat is duidelijk. Ik geef de indiener nog even gelegenheid om te reageren. Het is feitelijk een derde termijn.*

*De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): De opmerking van de heer Bouwman heeft hier volgens mij niet zo veel mee te maken. Het ging op dat moment om besluitvorming en niet om een hangende begrotingswijziging. Ik heb ook niet het gevoel dat wij door het handhaven van de oorspronkelijke tekst terugkrabbelen, integendeel wij houden voet bij stuk.*

*De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Als u het amendement in stemming brengt, adviseert het college wel het gewijzigde amendement in stemming te brengen. Wij vinden dat namelijk een verbetering ten opzichte van het oorspronkelijke amendement.*

*De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Voorzitter. Zou u nog twee minuten willen schorsen?*

*De **voorzitter**: Ik snap wederom uw behoefte aan een schorsing.*

*De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Het is niet zozeer mijn behoefte, voorzitter.*

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

*De **voorzitter**: Ik geef kort nog het woord aan de heer Ten Harmsen van der Beek.*

*De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Voorzitter. De interventie van de gedeputeerde bleek nuttig en niet overbodig. Wij voegen alsnog het woord "financiële" toe. De zin luidt dus: "Gedeputeerde Staten leggen – in afwijking van hetgeen in dit artikel is beschreven – in de laatste vergadering van een bestuursperiode van Provinciale Staten alle tot dat moment reeds inhoudelijk door Provinciale Staten geaccordeerde maar nog niet geautoriseerde financiële begrotingswijzigingen ter besluitvorming voor."*

*De **voorzitter**: Ik stel omwille van de tijd voor geen nieuwe kopie te laten maken. Het is duidelijk. Wij gaan stemmen.*

In stemming komt het gewijzigde amendement A3

*De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Voor.*

De heer **Mulders** (CDA): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn content met het antwoord van de gedeputeerde: nuttig niet noodzakelijk. De betreffende dossiers kunnen worden opgenomen in het overdrachtdossier. Over de koppeling tussen inhoud en autorisatie kunnen de nieuwe Staten prima beslissen.

De heer **Visser** (SP): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.

De heer **Kutlu** (D66): Voor.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De heer **Kerkhoff** (Fractie Kerkhoff): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA en GroenLinks tegen dit gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

In stemming komt amendement A3

De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Tegen.

De heer **Mulders** (CDA): Voor.

De heer **Visser** (SP): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.

De heer **Kutlu** (D66): Tegen.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De heer **Kerkhoff** (Fractie Kerkhoff): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA en de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt het Statenvoorstel

De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Voor.

De heer **Mulders** (CDA): Voor.

De heer **Vissers** (SP): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.

Voorzitter. Het concept van de perspectiefnota is wat de PVV betreft akkoord. Wij betreuren het dat er slechts één Burap overblijft in het najaar. Mocht dit inderdaad een beperking gaan vormen voor het zicht op de financiële stand van zaken in het licht van een meerjarenperspectief waarvoor in het voorjaar de kaders worden vastgesteld, dan zullen wij op een later moment daarop terugkomen.

De heer **Kutlu** (D66): Voor.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De heer **Kerkhoff** (Fractie Kerkhoff): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat het voorstel met algemene stemmen aangenomen is.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter. U vergeet het beste paard van stal.

De **voorzitter**: Dat is vreemd. Ik heb de stemlijst voorgelezen. Excuus, ik heb een fout gemaakt. Fijn dat u alert bent na de stemming.

PS 18/15: Continuering 16-/17-jarigen OV-reisproduct

De heer **Wijers** (VVD): Voorzitter. Aan het begin van deze Statenperiode is er gebrainstormd over de vergaderstructuur. Ik heb mij in die discussie een groot voorstander getoond van de opheffing van de commissies. Ik heb dat nooit zo aan de grote klok gehangen, dus daarom meld ik dat nog maar even.

(gelach)

Ik ben er toen en ook nu nog steeds niet in geslaagd om allen die gewend waren zich te verplaatsen op vierkante wielen – de blokkenrijders – te overtuigen dat het op ronde wielen sneller en meer comfortabel gaat. Dat zal gelegen hebben aan mijn gebrek aan overtuigingskracht en niet aan het gebrekkige fysieke inzicht van de blokkenrijders.

Het is in het kader van die discussie verheugend dat nu op de laatste vergadering en ongeveer bij het laatste agendapunt een voorstel voorligt dat niet voorbesproken is in de commissie. In cauda venenum zeg ik dan maar met de Romeinen. Dat is niet vanzelf gegaan. Ik heb daartoe zelf het initiatief moeten nemen. Het kost ook wat: 4,75 miljoen euro om precies te zijn, maar dan heb je ook wat.

Omdat dit voorstel niet is voorbesproken in de commissie, moeten wij ons noodzakelijkerwijs beperken tot de hoofdlijn.

*De heer **Heijmans** (SP): De heer Wijers zegt dat de commissies niet nodig zijn want dit is niet voorbesproken in de commissie. Maar is het niet zo dat in de commissie het college opgedragen is om met dit voorstel te komen? Dat zou dus niet gebeurd zijn zonder die commissie!*

*De heer **Wijers** (VVD): Hetgeen niet wegneemt dat er nu een voorstel ligt dat inhoudelijk niet in de commissie besproken is. Ik wist dat u met dit grapje zou komen, mijnheer Heijmans, en wij lachen daar allemaal hartelijk om.*

(gelach)

*De **voorzitter**: Dat doen wij graag op commando, mijnheer Wijers. Ik verzoek u nu toch echt om in de nog resterende halve minuut uw oordeel over het voorstel te geven.*

*De heer **Wijers** (VVD): Daar was ik mee bezig. Als ik niet geïnterrupteerd zou zijn...*

*De **voorzitter**: Die tijd is ervan afgetrokken. U hebt nog een halve minuut!*

*De heer **Wijers** (VVD): Wij beperken ons tot de hoofdlijn, namelijk dat er 4,75 miljoen euro wordt uitgetrokken om voor mbo-studenten (mbo-middelbaar beroepsonderwijs) een drempel weg te nemen bij de keuze voor een vervolgschool. Die groep acht de VVD van groot belang voor de Brabantse economie, sterker nog, wellicht zelfs de ruggegraat. Dat rechtvaardigt die hoge uitgave.*

De VVD is verheugd dat ook de andere partijen nu overtuigd zijn van het belang voor de Brabantse economie. Zelfs D66 ging akkoord! Het is mooi om te zien dat deze zaak wordt afgehecht; ook leuk voor mevrouw Tsoutsanis! Politiek hoort richting aan te geven, het college voert uit en klaar is kees. Daarmee ben ik binnen de twee minuten gebleven!

*De **voorzitter**: Niet helemaal, maar ik dank u voor uw bijdrage.*

*De heer **Mondriaan** (50PLUS): Één groep mbo-studenten wordt uitgesloten, namelijk die jongeren die 's morgens in het busje stappen, vier dagen per week acht uur werken voor drie euro per uur, moeten het zelf betalen. Ik vind: gelijke monniken, gelijke kappen!*

*De heer **Wijers** (VVD): Als ik u was, mijnheer Mondriaan, had ik daar zeker een amendement voor ingediend. Dat hebt u niet gedaan, dus kunnen wij ons niet daarover uitlaten.*

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Kan iemand die niet in de commissie wil vergaderen, geen standpunt hebben in de vergadering? Als dat zo is, kunnen wij beter wel commissievergaderingen houden.

Mevrouw **Aarts-Engbers** (CDA): Voorzitter. Mijn fractie is erg te spreken over dit voorstel. Wij overbruggen een gat tussen nu en de mbo-jaarkaart van het Rijk die eraan zit te komen. Het is voor de scholieren heel prettig dat hierin een constante lijn gevolgd wordt. Wij vinden het ook heel fijn voor alle gezinnen met mbo-scholieren want helaas is het openbaar vervoer tegenwoordig niet meer gratis. Wij danken GS voor dit voorstel en zullen daarmee instemmen.

Mevrouw **Arts** (SP): Voorzitter. De fractie van de SP stemt van harte in met het besluit om het ov-abonnement (ov: openbaar vervoer) voor 16- en 17-jarigen voort te zetten tot 1 januari 2017 als er voor de groep mbo-studenten waarschijnlijk een landelijk ov-studentenreisrecht komt. Wij hebben dit indertijd van harte laten opnemen in het bestuursakkoord en zijn blij dat de gedeputeerde het breed gesteunde verzoek van de commissie Mobiliteit en Financiën zo snel in een concreet voorstel heeft omgezet. Wij danken de gedeputeerde en de ambtelijke organisatie daarvoor.

Wij hebben nog wel een vraag over de financiering. De heer Wijers heeft daarover ook al een opmerking gemaakt. Al rekenend komen wij op basis van de huidige tarieven tot een verschil tussen het jongerenabonnement en het huidige jeugdabonnement van €42 per maand. In de Statenmededeling die wij als commissie gekregen hebben, is sprake van een bijbetaling door de provincie van €55 à €60 per abonnement. Dat is wel een verschil. Waardoor is dit verschil te verklaren?

Wij gaan er uiteraard van uit dat dit abonnement voor de hele provincie geldt, inclusief de regio Eindhoven. Dat was immers bij de vorige regeling ook het geval.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Ik ga ervan uit dat ik ook na 18 maart deel uitmaak van dit college, dus ik zal de Staten mijn politieke testament besparen.

De **voorzitter**: U mag de Staten van Brabant best als een hoog college noemen, maar gaat u nu vooral verder.

De heer **Smeulders** (PvdA): Wij zijn ontzettend verheugd over het feit dat wij vlak voor de verkiezingen deze ov-regeling voort kunnen zetten. Het gaat om een ov-abonnement ook voor scholieren die niet zitten in het hoger onderwijs. Dat is een langjarige wens van de Partij van de Arbeid. Het was ook om die reden dat wij in 2011 hier in de Staten een motie hebben ingediend om te komen tot een ov-regeling voor 16- en 17-jarige mbo's. De uitvoering van die motie was erg lastig. Wij konden de NS (Nederlandse Spoorwegen) en bepaalde opleidingen niet erbij betrekken. Het is een generieke regeling geworden voor alle 16- en 17-jarigen. Wij zijn een constructieve partij en waren uiteindelijk heel tevreden over het feit dat het op deze manier wel kon. Het is een succes. Dat is het mooiste. Heel veel jongeren maken er gebruik van. Het is ook heel fijn dat wij daarmee doorgaan tot 2017. Wij zijn natuurlijk super tevreden dat het nu wel gelukt is in Den Haag dat straks alle mbo'ers hetzelfde reisrecht krijgen als nu hbo (hoger beroepsonderwijs)- en universiteitsstudenten hebben. Wij zijn blij dat wij dit zo kunnen doen.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Vier jaar geleden toen wij hier begonnen zat er een gedoogkabinet in Den Haag en waren wij volop bezig met het opwaarderen van snelwegen zoals de A58 en de A67. In Limburg was er een bestuur met de PVV erin. Daar was de PVV initiatiefnemer voor de regeling zoals wij die hier nu kennen. Het is heel mooi dat iedereen het idee omarmt om 16- en 17-jarigen de mogelijkheid te geven naar de opleiding of school te gaan die bij hen past. Het is fijn dat de VVD nu wel instemt met de subsidie van €1,25 per rit die extra wordt uitgetrokken om dit deze scholieren mogelijk

te maken. De vorige keer waren de VVD en ook het CDA het er niet mee eens. Diezelfde VVD wil nu wel €35 per ticket uittrekken om mensen in het holst van de nacht al dan niet in kennelijke staat naar huis te brengen. Ik vind het prachtig dat dit PVV-initiatief overgenomen is door de heer Smeulders. Fantastisch dat hij deze motie destijds met onze steun heeft ingediend en dat wij iets heel moois kunnen betekenen voor de Brabantse 16- en 17-jarigen. Hulde ook voor de Staten. Het is heel fijn dat de VVD en het CDA het licht hebben gezien en deze basisfunctie in stand houden totdat het definitief geregeld wordt.

De heer **Wijers** (VVD): Ja, want de VVD heeft niet alleen het licht gezien, overigens al heel lang, maar zonder het initiatief van de VVD had dit voorstel nu niet ter besluitvorming voorgelegd!

De **voorzitter**: Waarvan akte!

De heer **Van den Berg** (PVV): Was uw fractie altijd maar zo snel, mijnheer Wijers, dan zouden wij 100 km/u rijden op al die rondwegen waar wij nu 80 km/u mogen rijden.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter. Dat onderwerp gaat mij aan het hart om de simpele reden dat ik deze jongens 30 jaar voor mij heb gehad in de klas. Ik ben natuurlijk hartstikke voor dit voorstel. Zo moet het zijn.

Wij vergeten echter een groep: de jongeren die gewoon werken, een dag in de week naar school gaan en vier dagen zogenaamd een baas hebben. Er zijn verschillende constructies. Sommigen hebben voor vier dagen een salaris van drie euro per uur, sommigen hebben twee dagen salaris. Er worden allerlei constructies verzonnen. Voor deze jongeren is het ook belangrijk dat zij een bijdrage krijgen in de vervoerskosten. Doe nu niet zo verschrikkelijk benepen, vergeet die onderkant niet en gun deze jongeren ook een kleine bijdrage.

Mevrouw **Arts** (SP): Mijnheer Mondriaan, alle 16- en 17-jarigen kunnen van dit amendement gebruikmaken. De jongeren waarover u spreekt die nog gedeeltelijk leerplichtig zijn, kunnen zo'n abonnement gewoon aanschaffen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Daar zou ik ontzettend blij mee zijn, maar zo lees ik het stuk niet. Ik hoor graag van de gedeputeerde hoe het zit. Als het inderdaad zo is, zal ik de laatste zijn om daartegen te zijn. Zoals ik het echter lees, zijn de leerwerkvoorzieningen weg. Als het niet zo is, kun je het regelen via de ROC's (Regionale Opleidingscentra). Die hebben toch al een regeling om vergoedingen te geven aan studenten voor bepaalde vervoersvormen. Het is dus te doen en hoeft niet ingewikkeld te zijn.

Mevrouw **Arts** (SP): Deze regeling geldt voor alle 16- en 17-jarigen in Brabant. Al die leerlingen maar ook andere jongeren van die leeftijd kunnen zo'n abonnement aanschaffen. Zij moeten echter zelf even uitrekenen of het voordelig voor hen is.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Ik lees het anders.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat wij straks de gedeputeerde even aan het woord laten, want dit moet niet blijven hangen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik ben blij met dit sociale voorstel waardoor de scholieren nu op een goede manier naar school kunnen reizen. Ik vind het vooral fijn dat wij hebben laten zien dat wij ook een sociale provincie kunnen zijn. Ik hoop van ganser harte dat dit niet alleen komt door de

aankomende verkiezingen maar dat deze trend de komende vier jaar met een nieuw college wordt voortgezet.

De heer **Heugten** (GS;CDA): Voorzitter. Het verheugt mij dat ik de heer Mondriaan gerust kan stellen. Alle 16- en 17-jarigen kunnen gebruikmaken van dit kortingsabonnement. De heer Mondriaan doelt waarschijnlijk op de regeling die het Rijk per 1 januari 2017 voorstaat. Daarin wordt wel onderscheid gemaakt tussen studenten die vier of vijf keer per week naar school gaan en studenten die dat maar een of twee dagen per week doen. Die laatste categorie wordt niet als student gezien en heeft dus ook geen studentenreisrecht. De anderen krijgen dat wel.

Bij onze regeling zijn wij veel genereuzer. Het kost zo veel geld om onderscheid te maken tussen mbo-leerlingen van 16 en 17 jaar die hiervan gebruik kunnen maken en niet mbo-leerlingen, dat wij het geld om dat uit te zoeken liever stoppen in een wat ruimhartiger abonnement waarvan iedereen van 16 en 17 jaar gebruik kan maken, ook de mensen die vier of drie dagen naar school gaan en de overige dagen werken.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Gaat het om een abonnement voor de hele week of kan het ook voor een of twee dagen gelden? Als iemand slechts een dag met het openbaar vervoer reist en €45 moet betalen, wordt het mogelijkwerijs te duur.

De heer **Heugten** (GS;CDA): Er is een algemeen jeugdabonnement. Dat kost €84,50. Daarmee wordt het reisrecht voor de hele maand afgekocht. Men moet zelf kijken of men voor zo'n bedrag reist of dat men beter losse kaartjes kan kopen. De jongeren van 16 en 17 jaar kunnen zelfs al voor €42,25 een hele maand reizen. Zij moeten zelf kijken wat het beste is: losse kaartjes of een maandabonnement. Studenten kunnen gelukkig goed rekenen. Meestal kopen zij zeven of acht keer per jaar een maandabonnement, omdat het bij vakanties, feestdagen of tentamenweken niet loont om maandabonnement te kopen. Zo wordt er op een goede manier gebruik van gemaakt.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Ik begrijp het probleem om dit goed te kunnen regelen. Jongens en meisjes die een dag per week naar school gaan, kunnen dus eigenlijk geen gebruikmaken van dit amendement? Misschien moet daar nog eens naar gekeken worden.

De heer **Heugten** (GS;CDA): Het ligt een beetje aan wat zij de andere dagen doen. Als dit abonnement niet voordelig voor hen is, betekent het ook dat zij zeer beperkte reiskosten hebben omdat zij maar een paar keer per maand gebruikmaken van de bus. Dat zou geen bezwaar moeten zijn voor deze jongeren.

De heer **Heijmans** (SP): Volgens mij is hier sprake van een misverstand en denkt de heer Mondriaan dat de vergoeding alleen geldt als jongeren naar school gaan. Het geldt voor het hele reisgedrag van de jongeren, ook de leerwerkende jongeren. Als hij met de bus naar zijn werk gaat, geldt diezelfde korting. Ik zie het probleem echt niet.

De heer **Heugten** (GS;CDA): Die aanvulling is helemaal correct.

Mevrouw Arts van de fractie van de SP stelde een vraag over de financiering. Het is inderdaad correct dat door het halveren van de kosten van een maandabonnement voor 16- en 17-jarigen sprake is van een inkomstenderving bij de vervoerders die ons ongeveer 3,75 miljoen euro kost. Er zit bovendien 1,1 miljoen euro in voor extra versterkingsritten die het oproepen vervoer noodzakelijk maken. Dat komt dus samen uit op 4,75 miljoen euro. Als je dat deelt door ongeveer 86500 maandabonnementen komen wij op ongeveer €55 per abonnement. Ook de kosten van de versterkingsritten moeten worden meegenomen bij de korting die wij al geven.

De **voorzitter**: Er is geen behoefte aan een tweede termijn. Wij gaan stemmen.

In stemming komt het Statenvoorstel

De heer Wijers (VVD): Voor.

Voorzitter. Als deze zaak was voorbesproken in de commissie had de behandeling vandaag vier keer langer geduurd!

Mevrouw **Aarts-Engbers** (CDA): Voor.

Mevrouw **Arts** (SP): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voor.

De heer **Kutlu** (D66): Voor.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De heer **Kerkhoff** (Fractie Kerkhoff): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat dit voorstel met algemene stemmen aangenomen is.

Wij komen bij de lunchpauze. Ik vraag even uw aandacht voor enkele mededelingen. Aan het begin van de vergadering zei de heer Smeets dat hij memorie van antwoord niet had ontvangen. Ik heb vastgesteld dat hij gelijk had met die opmerking. Er is een fout gemaakt waarvoor excuses. De memorie van antwoord was wel in circulatie maar was niet op een correcte manier doorgezet naar het griffiesysteem. Voor de annalen moet dit wel even worden hersteld. U had gelijk, mijnheer Smeets.

Ik wens u er nogmaals op attent te maken dat er een condoleanceregister voor onze overleden college Dol is ingericht op het Statenveld. Dus niet bij de koffiebar maar op een rustige plek tegenover deze zaal. Neemt u tijdens de lunchpauze of in de loop van de middag de tijd om daar uw condoleance voor de familie achter te laten.

Zoals ik al eerder heb aangekondigd zal in commissiekamer 2, dat is de commissiekamer bij de koffiebar, over een minuut of tien de aanbidding en een korte presentatie zullen plaatsvinden door de voorzitter van het college van bestuur van de Technische Universiteit Eindhoven, gesecondeerd door mensen van het Brabantse hoger onderwijs en kennisveld. Voor degenen die daarheen gaan, is daar een broodje geregeld. Zij hoeven dus niet te vrezen dat hun lunch in gevaar komt. Die bijeenkomst vangt aan om 12.30.

De vergadering wordt van 12.20 uur tot 13.15 uur geschorst.

PS 07/15 Wijzigingsvoorstel Leges Natuurbeschermingswet in 2015

*De **voorzitter**: Vanochtend is in het presidium afgesproken dat wij nu alleen dit voorstel over de leges behandelen. Alle andere aspecten die samenhangen met het hierover verschenen rapport komen bij het Vragenuurtje aan de orde. Dat lijkt mij een goede procedure.*

*De heer **Verhees** (VVD): Voorzitter. Ik zal proberen mij zo veel mogelijk te houden aan de legesverordening, maar soms raakt mijn bijdrage ook aan zaken die ons ter ore zijn gekomen in het rapport. Het is prima als die vragen tegelijkertijd beantwoord worden met de vragen van het CDA.*

Het voorstel voor verlaging van de leges voor het aanvragen van Nb-vergunningen (Natuurbeschermingswet-vergunningen) ligt nu voor. Het is feitelijk geen verlaging maar de tarieven stijgen minder. Wij onderschrijven het uitgangspunt dat leges kostendekkend moeten zijn in dit soort vergunningverlening. Dat wil echter niet zeggen dat de overheid niet de plicht heeft om dit op een zo efficiënt mogelijke manier te organiseren, dus met zo min mogelijk ambtelijke inzet en met niet meer uren dan strikt noodzakelijk zijn om te toetsen aan de vastgestelde wettelijke kaders. Toeters en bellen en andere mogelijke versieringen moeten wij niet bij ondernemers in rekening brengen. Deelt de gedeputeerde deze mening?

Afgelopen woensdag kregen wij via Statenmededeling de reactie van het college op het onderzoeksrapport dat in zijn opdracht is uitgevoerd. Het college concludeert dat er effectief en doelmatig wordt gewerkt. Als ik de provincie Gelderland en Brabant met elkaar vergelijk zie ik echter markante verschillen. In Gelderland is nagenoeg geen werkvoorraad in vergelijking met Brabant en dat terwijl er de afgelopen twee jaar 5% meer aanvragen binnengekomen zijn. Nu komt het: in Gelderland zijn voor het beoordelen van al deze vergunningen ongeveer 8 fte's ingezet. In Brabant zijn dat er 29. Gelderland heft geen leges voor een Nb-vergunning, maar als zij dat wel zou doen, zou dat ongeveer €750 zijn. Hoe kan zo'n gigantisch verschil veroorzaakt worden? Komt dat omdat wij die taak hebben ondergebracht bij de Omgevingsdiensten of omdat wij veel extern personeel hebben ingehuurd dat blijkbaar nog ingewerkt moet worden? Wij hebben graag een antwoord op deze vragen.

Dit in ogenschouw nemende vraag ik mij af of je met droge ogen kunt beweren dat een vergunningverlening zo effectief en doelmatig gebeurt als in de reactie van GS wordt geschreven. De trage afhandeling van een aanvraag is meestal te wijten aan de onvolledigheid van de aanvraag, zo is ons verschillende keren meegedeeld. Het rapport komt hier echter tot de opmerkelijke constatering dat in Brabant bijna altijd om aanvullende informatie gevraagd wordt -1250 keer vorig jaar – terwijl dit in Gelderland maar 100 keer gebeurd is. Hoe is dit verklaren? Kunnen de adviesbureaus die in Brabant werkzaam zijn er niks van? Dat is echter vreemd, want deze bureaus werken vaak grensoverschrijdend.

Bij de inwerkingtreding van de PAS (Programmatische Aanpak Stikstof) zou de vergunningverlening een stuk eenvoudiger worden: veel bedrijven zijn niet meer vergunningsplichtig en ook salderen wordt een stuk eenvoudiger. Toch blijft het naar onze mening noodzakelijk om te benchmarken en in ieder geval net zo efficiënt te werken als onze collega provincies.

Wij moeten wel beseffen dat wij deze leges opleggen aan bedrijven die hun onderneming acuut kunnen opdoeken als zij onder het sectorgemiddelde presteren en dat bedrijven voor uitbreiding soms wel drie of vier keer leges moeten betalen als zij extern salderen. Als zij van verschillende bedrijven rechten kopen, moeten al die bedrijven een complete Nb-vergunning aanvragen. Dat is vreemd want andere provincies salderen deze bedrijven zonder dat zij die procedure moeten doorlopen. Wij hebben hiervoor al diverse malen de aandacht van GS gevraagd. Wij verzoeken GS de Staten nog voor het zomerreces op de hoogte te brengen van de vorderingen die gemaakt zijn met de adviezen uit het rapport, te weten waar

mogelijk marginaal toetsen en afzien van uitgebreide voorbereidingsprocedures. Andere provincies doen het ook niet en in de toekomst is het waarschijnlijk niet meer nodig vanwege de werkwijze van de PAS. Als deze aanbevelingen worden uitgevoerd en wij terughoudend zijn met het verder optuigen van bovenwettelijke eisen en met eigen interpretaties dan moet het mogelijk zijn de leges volgend jaar aanzienlijk te verlagen. Nog veel belangrijker is dat procedures aanzienlijk worden verkort. Het kost bedrijven immers heel veel geld als zij niet door kunnen gaan met hun plannen omdat de beoordeling van de hun vergunningaanvraag veel tijd kost. Het kost niet alleen leges maar de uren die gemoeid zijn met het schrijven van een plan moeten ook door de bedrijven opgehoest worden. Wij vragen de aandacht van het college om dit terug te brengen.

*De heer **Van Vught** (CDA): Voorzitter. Ik wil mij met deze inbreng houden aan het legesvoorstel. Bij het vragenuurtje komt mijn collega René Kuijken terug op het rapport van Berenschot.*

Eind 2014 hebben wij ook tijdens een Vragenuurtje aandacht gevraagd voor de hoogte van de legeskosten van Nb-vergunningen. Toen heeft gedeputeerde Van den Hout toegezegd dat er gekeken zou worden naar het aantal uren dat eraan besteed werd. Als dat minder zou zijn dan verwacht, zou hij met een verlaging komen. Dat voorstel ligt nu tafel. Wij heel content over het feit er ongeveer €400 afgaat. Dat geldt voor het hele jaar.

De PAS gaat waarschijnlijk in de tweede helft van 2015 in. Zoals de heer Verhees ook al opmerkte, dan wordt het allemaal veel eenvoudiger. Dat betekent dus minder uren per vergunning. Wat gaan wij dan als leges heffen? Blijft dat €3500 of is het college bereid om dan heel snel het legesbedrag aan te passen, ook al is het maar voor vier maanden? Wij zijn voorstander om goed te monitoren hoeveel uren er straks nodig zijn per vergunning en daarop de methode aan te passen. Binnen de PAS is sprake van verschillende vergunningen. Voor een melding €3500 betalen is natuurlijk niet uit te leggen.

*Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. GroenLinks vindt het heel bijzonder wat hier gebeurt. De Nb-vergunningen krijgen heel veel aandacht van sommige partijen. Er is precies uitgerekend wat zo'n vergunning kost en nu wordt aan het college gevraagd om een uitzondering te maken waardoor met terugwerkende kracht de leges kunnen worden aangepast. Het is heel apart dat o.a. VVD en CDA willen dat van een bepaalde leges alles zo minutieus wordt doorgerekend. Kunnen GS mij verzekeren dat dit ook gebeurd is of gaat gebeuren bij andere legesbedragen? Of wordt de veehouderij bevoordeeld en met voorrang behandeld? Kan de gedeputeerde deze vraag beantwoorden?*

Is er sprake van rechtsongelijkheid ten opzichte van andere leges? Betalen die aanvragers misschien te veel of te weinig?

*De heer **Van den Berg** (PVV): Wij hebben afgesproken dat het kostendekkend moet zijn. Wij praten hier echt over een significant verschil. Vindt mevrouw Brunklaus dat in dit geval de boeren zo veel moeten blijven betalen, of zijn de kosten dusdanig veel lager dat het terecht is dat de mensen die te veel betaald hebben dat deel terugkrijgen?*

*Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Dat zeggen wij helemaal niet. Wij vragen gewoon waarom dit wel doorgerekend wordt en andere dingen niet. Zo'n groot verschil zit er misschien ook wel bij andere legeskosten.*

*De heer **Van Vught** (CDA): Dit is natuurlijk wel een van de duurste vergunningen en qua aantal heel omvangrijk. Als blijkt dat andere legeskosten te hoog zijn omdat er minder uren aan besteed hoeven te worden dan aanvankelijk was berekend, zijn wij bereid die aan te passen. Waarom zouden wij dat niet*

doen? Overigens mogen wij wettelijk niet meer rekenen dan het aantal uren dat eraan besteed wordt c.q. de kosten die gemaakt worden.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Dat is precies wat ik zeg. Waarom voor deze vergunning wel en voor de andere niet?

Volgens het huidige systeem geldt het tarief dat je betaalt bij de aanvraag. Dat is logisch. Het aanvragende bedrijf weet dus wat het kost. Nu gaat de provincie korting geven want het tarief blijkt omlaag te kunnen. De tarieven worden verlaagd conform de werkelijke kostprijs in 2015. Dat geldt zeker niet voor de aanvragen in 2014 die in het stuk worden genoemd, want die zijn van eerdere datum. Die betalen de prijs die gold bij aanvraag van de vergunning. Dat was in 2014 €2800 en die vergunningen worden dit jaar behandeld. Die zijn dus helemaal niet kostendekkend als wij kijken naar het rekensommetje van de Omgevingsdiensten. De provincie subsidieert al lang alle aanvragers uit 2014 en dat gebeurde voorheen ook. Het zou de indieners van de motie sieren om met een voorstel te komen om ook dit tekort aan te vullen, want de provincie legt bij iedere aanvraag uit 2014 zeker €750 bij.

Wij hebben in de verordening van de leges gezien dat die leges eigenlijk €4123 had moeten zijn in 2015. Hoe kan het dat er nu een ander bedrag wordt genoemd? Ik wijs op punt 6.1 en 6.2 in de tabel van de leges.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. De Omgevingsdiensten doen wat ons betreft goed werk en de gedeputeerde heeft goed werk verricht als het gaat om verbeterde controle en handhaving. In 2014 waren de leges voor Nb-vergunning €2.800. De oorspronkelijke begroting voor 2015 bedroeg per vergunning €3.919. Het ging om 46 uur. De provincie stelt dat vergunningverlening daadwerkelijk €3.542 kost en dat het gaat om 41,5 uur. Het voorstel is nu om het bedrag van €3.542 voor heel 2015 te laten gelden. Hier kunnen we niet tegen zijn. Het is een grote kostenpost en wij hebben zelf de legesbedragen een aantal keren bijgesteld. Laten we echter niet alleen streven naar kostenminimalisatie, maar ook naar waarborging van voldoende kwaliteit. Heeft de omgevingsdienst zelf aangegeven dat een vergunning met die 41,5 uur kan worden verleend, of is dat gebeurd onder politieke druk? Daarmee kunnen wij natuurlijk niet instemmen.

De **voorzitter**: Ik vraag gedeputeerde Van Heugten alleen die kwesties die betrekking hebben op dit voorstel in zijn beantwoording aan de orde te stellen.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Voorzitter. Collega Van den Hout zal straks antwoorden geven op vragen die specifiek ingaan op de inhoud van de vergunningverlening zelf.

Mevrouw Brunklaus van de fractie van GroenLinks vroeg of het wel eerlijk was om voor deze vergunningen dit legesbedrag te vragen en of dat niet gelijkgesteld moet worden met andere vergunningen. Ik proef daar een beetje uit dat mevrouw Brunklaus misschien zegt dat er geen leges hoeft te worden betaald voor milieuvergunningen en dat er dan ook geen leges voor Nb-vergunningen betaald zou hoeven te worden. Wij denken daar anders over. Het is wettelijk bepaald dat er voor milieuvergunningen geen leges hoeft te worden betaald en voor de overige leges hebben wij met elkaar afgesproken dat die kostendekkend moeten zijn.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Het is leuk dat de gedeputeerde dit probeert, maar hij weet goed hoe wij hierover denken. Het gaat om rechtsgelijkheid. Wij denken dat er nu rechtsongelijkheid optreedt en dat mensen die andere leges betalen ook kunnen vragen of die op deze manier doorgerekend zijn.

Wij horen dat de VVD ook vindt dat het kostendekkend moet zijn. De vraag is echter of er nu iets wordt opgetuigd waarvan anderen zeggen dat dit niet kan en dat de provincie verkeerd bezig is. Waarom wel op dit onderwerp en bij andere niet?

*De heer **Van Heugten** (GS;CDA):* Vorig jaar hebben wij op verzoek van de Staten een benchmark gedaan over legesbehandeling. Daaruit kwam voort dat leges zo veel mogelijk kostendekkend moeten zijn. Wij hebben toen gezien dat je niet meer in rekening mag brengen dan de werkelijke kosten, maar wel minder. Heel veel vergunningverlening wordt gesubsidieerd. Dat kan om allerlei redenen. Er kan sprake van kruissubsidiëring, dat bleek ook uit dat onderzoek. Wij hebben met elkaar afgesproken dat wij streven naar zo veel mogelijk kostendekkendheid van onze leges. PS stellen de leges zelf vast bij de verordening. Wij zijn verplicht om aan aanvragers die daar bezwaar tegen maken, een duidelijke onderbouwing te geven waarom de tarieven zo zijn. Wij hebben het afgelopen jaar een aantal gerechtelijke procedures gevoerd met mensen die bezwaar hadden tegen de door ons opgelegde leges. Je moet dus een deugdelijke onderbouwing hebben en daarin uitgaan van verwachte kosten en van een verwachte productie. Je mag voorcalculatorisch aangeven hoeveel vergunningen je denkt te kunnen verlenen met een bepaalde menskracht. Daaruit vloeit het legesbedrag voort. Dat doen wij steeds, ook afgelopen najaar toen wij deze leges vaststelden. Wij hebben toen voorcalculatorisch aangegeven dat wij een bepaald aantal uren per vergunning nodig dachten te hebben, welk tarief daarvoor stond en het legesbedrag waartoe dit leidde.. Je mag wel gedurende het jaar met terugwerkende kracht de leges verlagen omdat je daarmee aanvragers niet schaadt. Je mag echter niet de leges verhogen gedurende het kalenderjaar. Daarmee zou je de aanvragers namelijk schaden. Je mag wel gedurende dat jaar de leges aanpassen, maar dat geldt dan vanaf dat moment. Binnen die algemene spelregels hebben wij mede op uw verzoek gekeken of de leges voor de Nb-vergunningen adequaat berekend waren en of de werkelijk bestede tijd daarmee in verhouding was.

*De heer **Van der Wel** (PvdD):* De gedeputeerde schetst een interessant beeld. De heer Van Vught sprak over de PAS en stelde dat dan de kosten misschien lager worden. Gaat het college dit dan aanpassen? Andersom geldt het echter niet. Als er regelgeving komt waardoor de kosten omhooggaan en misschien wel significant, kunnen wij niets doen en lijden wij verlies. Hoe kan dat ingedekt worden?

*De heer **Van Heugten** (GS;CDA):* Als de kosten omhooggaan, kunnen PS ook gedurende het jaar de leges aanpassen. Zij kunnen per een toekomstige datum de leges verhogen als daartoe aanleiding bestaat, maar niet met terugwerkende kracht. Dat mag niet. Elk moment van het jaar mag de leges verlaagd worden en dat mag wel met terugwerkende kracht omdat daarmee de aanvrager geen schade wordt berokkend. Dat is het principe.

Op de vraag van de heer Van Vught of de tarieven opnieuw naar beneden kunnen worden bijgesteld als wij bij de PAS tot de conclusie komen dat er bij de vergunningen een enorme tijdswinst te halen is, is het antwoord dat het college u dan op basis van de dan berekende hoeveelheid tijd die per vergunning nodig is een voorstel zal voorleggen. Bij een verlaging mag met terugwerkende kracht worden toegepast maar een verhoging niet.

*Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks):* Heeft de gedeputeerde nu antwoord gegeven op de vraag waarom alleen deze Nb-vergunningen zijn doorgerekend?

*De **voorzitter**:* Nee, mevrouw Brunklaus, de gedeputeerde is nog bezig met zijn antwoord.

*Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks):* Excuus, voorzitter, ik had het niet goed gehoord.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): In feite volgt dit uit de toezegging die afgelopen najaar aan de Staten gedaan is om nog een keer goed te kijken naar de enorme stijging van de leges en naar de kosten van de benodigde uren en alles wat ermee samenhangt. Die toezegging heeft collega Van den Hout aan de Staten gedaan en dit is het resultaat. Bij andere vergunningen zien wij op dit moment geen aanleiding om te kijken of bij de een halfjaar geleden nog berekende grondslagen voor de leges sprake is van significante wijzigingen. Wij beperken ons daarom tot deze leges.

De **voorzitter**: Gedeputeerde Van den Hout zal tijdens het vragenuurtje ingaan op de andere aspecten. Ik constateer dat de heer Van Vught en mevrouw Brunklaus behoefte hebben aan een tweede termijn.

De heer **Van Vught** (CDA): Voorzitter. Ik heb een halve toezegging gehoord dat wanneer de PAS ingaat en daartoe reden bestaat er een aanvullende voorstel komt voor bij deze verordening passende leges.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Ik wil even een punt maken. Wij vinden de wijze waarop het nu is doorgerekend logisch. Dat is volgens afspraak. Het kost 41,5 uur. Dat hebben wij vastgesteld. Dat het bedrag voor iedereen geldt in 2015 kan ook op onze instemming rekenen. Deze vergunning is er specifiek uitgehaald. Is ergens specifiek onderbouwd dat er geen aanleiding is om de kosten voor andere vergunningen aan te passen?

De heer **Heijmans** (SP): Ik zou mevrouw Brunklaus willen uitnodigen om met een concreet voorbeeld te komen van een vergunning waarvan zij vindt dat er aanwijzingen zijn dat die te duur of te goedkoop is. Dan zullen deze Staten het college ongetwijfeld vragen om dat te onderzoeken. Mevrouw Brunklaus zegt nu dat dit eruit gepikt wordt, maar wij hebben als Staten tegen het college gezegd dat wij aanleiding hebben om te twijfelen aan de juistheid van de leges en het college gevraagd om dat te onderzoeken. Het is prima als mevrouw Brunklaus dat bij alle vergunningen wil doen. Dan kunnen wij toch met zijn allen besluiten om daar een onderzoek naar te doen?

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Dat is zeker. Ik hoor het CDA dat ook zeggen, maar ik denk dat het de taak van GS is om als zij denken dat het op andere fronten ook moet gebeuren, dat te doen. Anders zullen burgers rechtszaken aanspannen.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Voorzitter. De verwachting is dat de PAS een significante verlichting gaat brengen in de afhandeling van de Nb-vergunningen. Het college zal dat monitoren. Als die verlichting daadwerkelijk gerealiseerd wordt, is er volgens ons aanleiding te kijken of dit kan leiden tot andere legestarieven. Wij zullen die dan aan de Staten voorleggen. Let wel, dat heeft natuurlijk wel tijd nodig. Dat weet je niet meteen op de dag dat de PAS ingaat. Wij moeten dat goed monitoren. Mevrouw Brunklaus vroeg of het college op dit moment redenen heeft om te denken dat er bij andere grondslagen voor legesberekening significante wijzigingen zijn. Nee, die hebben wij op dit moment niet.

De heer **Van der Wel** (PvdD): In mijn eerste termijn heb ik gevraagd of de Omgevingsdiensten hebben aangegeven dat zij het in 41,5 uur kunnen doen, of heeft de gedeputeerde aan de Omgevingsdiensten gevraagd om te kijken of het niet binnen 41,5 uur kan.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Wij hebben gevraagd binnen hoeveel tijd zij het konden doen. Uit de rapportage hebben wij deze conclusie kunnen trekken.

In stemming komt het Statenvoorstel

*De heer **Verhees** (VVD): Voor.*

*De heer **Van Vught** (CDA): Voor.*

*De heer **Visser** (SP): Voor.*

*De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.*

*De heer **Van den Berg** (PVV): Voor.*

*De heer **Kutlu** (D66): Voor.*

*Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.*

*De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.*

*De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.*

*De heer **Kap** (OSN): Voor.*

*De heer **Kerkhoff** (Fractie Kerkhoff): Voor.*

*De **voorzitter**: Ik constateer dat dit voorstel met algemene stemmen is aangenomen.*

PS 19/15: Begrotingswijziging gereserveerde gelden Deltaprogramma voor zoetwatermaatregelen Zuidwestelijke Delta

*De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Voor de PVV zijn de zoetwatermaatregelen een essentiële randvoorwaarde bij het zout maken van het Volkerak-Zoommeer. In de commissievergadering hebben wij duidelijk aangegeven dat de hierbij gebruikte term "klimaatbestendig" een loze kreet is. Robuust en veilig moeten de uitgangspunten zijn en niet de klimaatideologie.*

Op 26 mei 2014 is in PS van Zeeland dit onderwerp ook besproken. Het Zeeuwse college van GS stelde toen ten aanzien van het Brabantse deel van het pakket, en ik citeer: "dat er in Brabant nog veel méér moet gebeuren", en verder: "er is hier sprake van een krekensysteem waar heel veel geld in gestoken moet worden". Deze citaten gingen dus over Brabant. In hoeverre maakt de hier bedoelde aanpak van het krekensysteem deel uit van de nu te alloceren middelen, of moet hier nog extra geld bij?

Verder werd in Zeeland gesteld dat er geen sprake is van open einden; alles wat men wil doen zit in het regiobod. Hoe verhoudt zich dit tot de kanttkening bij de begrotingswijziging dat de bekostiging van de zoetwatermaatregelen nog niet volledig rond is en er nog voor 23 miljoen euro aan dekking moet worden gevonden?

In de financiële onderbouwing is sprake van een totaalpakket van 50 miljoen euro voor de zoetwatermaatregelen. Betreft de 35 miljoen euro provinciale bijdrage alléén de Brabantse bijdrage, of is dit inclusief het Zeeuwse deel? Als wij de bijdragen van het Rijk en Zeeland bij elkaar optellen, komen we overigens nog steeds niet tot de genoemde 50 miljoen euro. Hoe is dit bedrag nu concreet opgebouwd?

Bij de in het presidium aangekondigde overdrachtdossiers wordt het Deltaprogramma als majeur thema benoemd waarover in het komend najaar nog besloten moet worden. Wij willen graag weten welke beslissingen in dit kader dan nog genomen moeten worden.

*De heer **Smeets** (D66): Voorzitter. D66 hecht aan de uitvoering van de zoetwatermaatregelen in West-Brabant om daar te komen tot een robuuste en klimaatbestendige zoetwatervoorziening. Dit is ook een randvoorwaarde voor het weer zout maken van het Volkerak-Zoommeer.*

Namens D66 heb ik enkele korte vragen. Er wordt 15 miljoen euro van de beschikbare 20 miljoen gereserveerd. Hoe ziet de meerjarenplanning van dit programma er verder uit?

In de stukken staat dat er medio 2015 een bestuursovereenkomst wordt opgesteld tussen de provincie, het Rijk en de waterschappen over de uitvoering van deze zoetwatermaatregelen. Wordt deze bestuursovereenkomst voor juli 2015 afgerond?

Wij willen ook graag weten wanneer in het kader van dit programma de optimalisatiestudie beschikbaar komt om de kosten van het maatregelenpakket te minimaliseren.

*Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voorzitter. Mijn fractiegenoot Theo Bouwman voor wie dit de laatste Statenvergadering is en wiens aanwezigheid en inbreng ik zal missen, is een zeiler. Hij zeilt ook wel eens bij Volkerak-Zoommeer en zegt dat het daar vreselijk ruikt en dat het geen gezonde lucht is.*

Sinds de afsluiting van de Grevelingen en het Volkerak-Zoommeer is de waterkwaliteit achteruitgegaan. In de Grevelingen zit in de diepere delen bijna geen zuurstof meer in het water. Dat levert schade op aan bodemleven, aan kreeften en aan vissen. Het zoete Volkerak-Zoommeer kampt met vertroebeling en terugkerende overlast van blauwalgen. Daardoor is recreatie in dat gebied bijna niet mogelijk. Daar moet natuurlijk iets gebeuren.

Evenwicht tussen het broodnodige zoet water voor landbouw en inlandse natuur en zout water voor de natuur dichtbij de kust is nodig. Wij stemmen daarom in met de begrotingswijziging en willen evenals de andere sprekers wel zicht op de maatregelen die nu gaan volgen en op het tempo waarin die gerealiseerd worden om te komen tot een robuuste en klimaatbestendige zoetwatervoorziening en tot de broodnodige verzilting die de zoutwaternatuur daar ter plekke nodig heeft. GroenLinks is daarbij natuurlijk voorstander van een getijdecentrale in de Brouwersdam. Prachtige technologie voor schone en veilige energie uit water en een voorbeeld van samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties.

*De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. Het is een eenvoudig voorstel. De Staten zijn al akkoord gegaan met een reservering van 50 miljoen euro voor het Deltaprogramma, waarvan 15 miljoen euro voor de zoetwatermaatregelen. Dit voorstel maakt uit de stelpost die al is ingesteld door een beslissing van PS het geld vrij om te alloceren en de bestuursovereenkomst te kunnen tekenen.*

Er is gevraagd of dat gebeurt voor juli 2015. Ik hoop het, aan ons zal het niet liggen. Wij hebben onze financiën op orde. Als ook het Rijk en de provincies de dekking voor hun financiële bijdrage gevonden hebben, staat niets het zo snel mogelijk tekenen van de bestuursovereenkomst in de weg.

De optimalisatiestudie wordt vooral gedaan om te kijken of de kosten van de projecten die in 2018 op stapel staan omlaag kunnen. Die studie is dit jaar niet gereed, maar heeft ook geen haast omdat het gaat over een periode die wat verderop ligt. Het is een geplande en georganiseerde optimalisatiestudie. Dat neemt niet weg dat wij gedurende het project vooral uit de markt steeds nieuwe informatie krijgen waaraan de inschatting van de prijs wordt aangepast. Eigenlijk zijn wij nu bezig met een soort optimaliseringsslag.

De heer Van Hattem van de fractie van de PVV vroeg of de Brabantse kreken zijn meegenomen in dit bedrag van 15 miljoen euro. Dat is het geval voor het onderdeel dat beschreven is in het Deltaprogramma voor zoetwatermaatregelen in West-Brabant. Daarnaast gebeurt er nog veel meer bij de vele kreken in West-Brabant. Het gaat vaak om waterkwaliteitsmaatregelen waarvoor het waterschap aan de lat staat. Er

wordt wel geprobeerd om werk met werk te maken. Als de Brabantse Delta aan haar eigen krekervisie werkt, willen wij dat die oploopt met het werk aan het Deltaprogramma. Dat kan elkaar prima versterken.

*De heer **Van Hattem** (PVV): In Zeeland heeft het college van GS gezegd dat er nog heel veel meer geld moet komen voor die krekken. Zit dat volledig in die 15 miljoen euro of moeten wij buiten dit bedrag nog aan veel meer denken?*

*De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ik ben niet verantwoordelijk voor wat er in Zeeland allemaal geroepen wordt over de Brabantse krekken. Voor het robuust maken van de zoetwatervoorziening in West-Brabant opdat wij het Volkerak-Zoommeer en de Grevelingen kunnen verzilten, is een Brabantse bijdrage van 15 miljoen euro voldoende. Er komt nog meer geld voor de krekken, maar dat komt met name van het waterschap en misschien voor een deel van de provincie als dat straks gefinancierd wordt in het Provinciale Waterplan. Voor de Deltamaatregelen zijn deze 15 miljoen euro voldoende. Daarin zitten alle maatregelen die wij in dit kader mee willen financieren.*

De optelsom is wat cryptisch. Het is een programma van totaal 50 miljoen euro, waarvan 35 miljoen euro landt in Brabant. Het Rijk draagt 30 miljoen euro bij, wij 15 miljoen euro en Zeeland 2 miljoen euro. Dat is totaal 47 miljoen euro. De resterende 3 miljoen euro zullen ergens gevonden moeten worden. Die maken onderdeel uit van het bedrag van 23 miljoen euro waarvoor nog dekking wordt gezocht. Het gaat dan om deze 3 miljoen euro plus de 20 miljoen euro die het Rijk heeft toegezegd voor na 2020, maar nog geen dekking voor heeft gevonden. Het is aan de ministeries van Economische Zaken en Infrastructuur en Milieu om die te vinden.

*De heer **Van Hattem** (PVV): Ik heb nog een vraag gesteld over de overdrachtdossiers en de majeure thema's die daarin worden aangedragen. Ik heb gevraagd welke beslissingen er in dit najaar nog moeten worden genomen voor dit programma. Wat kunnen wij op dat vlak nog verwachten?*

*De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. Ik weet niet precies waaruit de heer Van Hattem citeert. Het Deltaprogramma omvat veel meer dan wat er in de Zuidwestelijke Delta gebeurt, sterker nog het werk in de Zuidwestelijke Delta is groter dan wat wij nu bespreken. Dit voorstel gaat alleen over de zoetwatermaatregelen. Er komen straks nog maatregelen voor verzilting van het Volkerak-Zoommeer, maatregelen voor de energiecentrale en ontzettend veel maatregelen langs de hele Maas. Dat zijn allemaal onderdelen van het Deltaprogramma. Daarover moeten bijna alle beslissingen nog genomen worden. Er is voor de Maas inmiddels wel een voorkeursstrategie vastgesteld. Op basis daarvan gaan wij in het gebiedsproces kijken welke maatregelen daar precies bij horen. Dat programma gaat nog tientallen jaren lopen. Sommige maatregelen worden niet eens uitgevoerd voor 2030. Niet alleen dit najaar maar nog tientallen jaren daarna moeten er beslissingen genomen worden over verschillende niveaus van het Deltaprogramma.*

In stemming komt het Statenvoorstel

*De heer **Burger Dirven** (VVD): Voor.*

*De heer **Van Agtmaal** (CDA): Voor.*

*Mevrouw **Van Iersel** (SP): Voor.*

*De heer **Van Griensven** (PvdA): Voor.*

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Smeets** (D66): Voor.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De heer **Kerkhoff** (Fractie Kerkhoff): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat dit voorstel met algemene stemmen is aangenomen.

PS 20/15: Begrotingswijziging opdracht 2015 voor vergunningverlening, toezicht en handhaving aan de drie Brabantse Omgevingsdiensten

De heer **Kuijken** (CDA): Voorzitter. Wij hebben het vandaag drie keer over de Nb-vergunningen. Ik kan mij voorstellen dat het een beetje verwarrend is. De eerste twee voorstellen betreffen vrij technische aangelegenheden. Wij hebben zojuist gesproken over de hoogte van de leges en dit voorstel gaat over de vraag onder welke begrotingspost wij een en ander zullen opnemen.

Het voorstel dat wij nu bespreken, beoogt om de 1,3 miljoen euro voor het verwerken van Nb-vergunningen structureel op de begroting te zetten in plaats van incidenteel. Het is een puur technische wijziging om een kleine onjuistheid in de begroting te repareren. Het gevaar bestaat dat wij allerlei zaken door elkaar gaan halen, maar het gaat hier puur om een technische wijziging. Het is een logische wijziging, want linksom of rechtsom moet wij toch Nb-vergunningen afhandelen. Dat is een structurele taak die elk jaar een X-bedrag vergt.

De essentie zit wat ons betreft echt in de uitvoering van de Nb-vergunning. Wij kunnen instemmen met dit voorstel en wij bespreken de uitvoering op een later moment.

De heer **Wagemakers** (PvdA): Voorzitter. Wij kunnen hierover heel kort zijn. Het is inderdaad een technische wijziging van de begroting. Als het functioneren van de Omgevingsdiensten hiermee te maken heeft, dan moet ik het college prijzen voor zijn ongelooflijk snelle reactie. Die hele discussie is eigenlijk pas in november begonnen. Wij hebben daarover een bijeenkomst gehad en als dit het eerste resultaat is, vinden wij dat heel erg goed.

U begrijpt dat wij instemmen met dit voorstel. Mochten de Omgevingsdiensten nog andere zaken aan de orde stellen die niet in het eerste opdracht pakket hebben gezeten of zouden hebben moeten zitten, dan is het goed om die ook aan te pakken.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Ik zou een stemverklaring kunnen geven maar ik hecht eraan om mijn inbreng vanaf deze plaats te geven. Ondanks het feit dat wij onverminderd vasthouden aan de kritiek die wij hebben geuit in de commissievergadering en die ik hier niet zal herhalen omdat wij die toen duidelijk hebben uitgesproken, kunnen wij wel instemmen met dit voorstel. Wij vinden namelijk dat de Omgevingsdiensten hun werk moeten kunnen blijven doen en hun diensten moeten blijven verlenen. Onze

kritiek blijft overeind, laat dat een les zijn voor de toekomst en voor het beter functioneren van de Omgevingsdiensten.

*De heer **Smeets** (D66): Voorzitter. Wij spreken over de begrotingswijziging voor de Omgevingsdiensten. Ik sluit mij aan bij de vorige sprekers. Wij hebben hier in de Statenzaal een tijd geleden een open en vruchtbare dialoog gehad met de bestuurders en directeurs van de Omgevingsdiensten. Ik wil echter wel opmerken dat wij bij de Omgevingsdiensten af en toe van incident naar incident gaan. Er wordt gezegd dat er weeffouten geconstateerd zijn. Dat baart ons zorgen. Om dit in de toekomst te voorkomen, adviseren wij het volgend college om te kijken naar een langetermijnplanning voor de begrotingen van de Omgevingsdiensten met inachtneming van verschillende scenario's van goed weer, slecht weer of het kan zo doorgaan. Onder die voorwaarde kunnen wij instemmen met deze begrotingswijziging.*

*Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voorzitter. "Nederland heeft te weinig aandacht voor de afwateringsproblematiek. De afvoer van regenwater is een nijpend en alsmaar groter worden probleem." Dat zijn niet mijn woorden, maar van Paul Gruson, expert op het gebied van afwatering en directeur van een toonaangevend bedrijf van afvalwateringstechniek. Het schort ons aan handhaving. "Er wordt zelden gecontroleerd of die vetafscheider wel groot genoeg is. Als het in het bestek maar goed staat, dan kom je er mee weg. Maar ja, wij gaan natuurlijk ook niet zelf bij een gemeente aan de bel trekken en vertellen waar de dingen niet in orde zijn. Bovendien wordt er vaak gekozen voor een mindere uitvoering. Intussen is overstort wel steeds vaker een probleem, het moment waarop afvalwater en regenwater samenkomen in te kleine afvoerbuizen waardoor het vervuilde water terechtkomt in openbaar water. Deze overstortsituaties moeten we zo veel mogelijk beperken. De overheid legt de verantwoordelijkheid hiervoor steeds meer bij de aanbieder."*

En die aanbieder, zo leren wij, leeft de regels op het gebied van afwatering maar matig na. In de stukken lezen we dat de spontane naleving van die regels op dit moment maar 32% is. Als je dan ook weet dat een Omgevingsdienst je niet komt controleren, dan daalt milieuzorg bijna vanzelf op je prioriteitenlijst als je ondernemer bent.

*De heer **Verhees** (VVD): Kan mevrouw Roijackers misschien aangeven wat de relevantie van dit verhaal is met voorgestelde begrotingswijziging? Dan kunnen wij het misschien beter volgen?*

*Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Dank u wel, mijnheer Verhees. Ook door andere sprekers is gerefereerd aan het functioneren van de Omgevingsdiensten. Wij hebben voorafgaand aan deze Statenvergadering mede op uw initiatief een aantal beeldvormende bijeenkomsten gehad. Wij hebben het besproken in de commissie en ik wil er hier even op terugkomen.*

Een tandeloze tijger, dat zijn onze milieudiensten misschien wel geworden. Uit de beeldvormende activiteiten hier in de Staten leren we dat anderhalf jaar na vorming van de Omgevingsdiensten, de problemen nog steeds fors zijn en voorlopig ook niet verdwijnen. Het transitiegeld van het Rijk voor gemeenten bestemd voor de Omgevingsdiensten is voor een aanzienlijke deel niet in de diensten geïnvesteerd. Gemeenteraden hameren, mede geconfronteerd met grote bezuinigingen, op zo laag mogelijke kosten voor de VTH-taken (Vergunning, Toezicht en Handhaving). Niet alle gemeenten hebben hun basistaken ondergebracht. Dit opgeteld vermindert de financiële solidariteit en verhindert het ontstaan van een "level playing field".

*Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voorzitter. Ik ben eigenlijk verbaasd over deze toch wat botte aanval op de Omgevingsdiensten. Ik zou de Omgevingsdiensten in bescherming willen nemen. Omgevingsdiensten zijn uitvoeringsorganisaties van de overheid. Als zij naar de mening van mevrouw Roijackers te weinig*

handhaven, is dat omdat overheden hun die handhavingstaken niet opgedragen hebben. Wat is daarop de reactie van mevrouw Roijackers?

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Ik ben het eigenlijk wel met mevrouw Kerkhof eens.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Dat stel ik voor dat u uw excuus aanbiedt, mevrouw Roijackers, voor de wijze waarop u nu spreekt over de Omgevingsdiensten. Dat is echt niet correct!

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Weet u, voorzitter, ik ben een boek aan het lezen van Joris Luyendijk. Dat gaat over de banken. De mensen die daar werken, zijn niet de mensen die het fout doen. Wij hebben te maken met een fout systeem en de overheid is inderdaad degene die daaraan iets zou kunnen doen in het maatschappelijk belang.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voorzitter. Ik maak bezwaar tegen vergelijkingen die werkelijk nergens op slaan. Laten wij ons tot de zaak beperken. Het is ongehoord om de Omgevingsdiensten op zo'n manier te kijk te zetten. Zij zijn uitsluitend uitvoeringsorganisaties van de overheid.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Ik heb een vraag aan mevrouw Kerkhof. Wij weten allemaal dat de Omgevingsdiensten nog niet functioneren zoals zij graag zouden willen. Wij bepalen het handhavingsbeleid. Ik wil graag weten voor welke vorm van handhaving mevrouw Kerkhof is. Wij hadden graag een tandje meer geld gehad voor handhaving.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Mijn collega's uit de fractie hebben herhaaldelijk gesproken over de Omgevingsdiensten. Die kunnen natuurlijk beter functioneren. Daar heb ik het ook niet over. Het gaat nu over de manier waarop de Omgevingsdiensten door mevrouw Hagar Roijackers worden weggezet als tekortschietend in de handhavingstaken. Dat vind ik niet correct want zij voeren gewoon het beleid van de lokale en provincie overheid uit. Dan mag je dat de uitvoerende dienst niet verwijten.

Mevrouw **Spierings** (D66): Dan zou ik toch heel graag als Staten hebben besloten om die uitvoerende diensten wat meer budget te geven om ervoor te zorgen dat zij hun werk zo kunnen doen dat wij daar gelukkig van worden.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voorzitter. Ik denk dat mevrouw Spierings even moet terugkijken naar eerdere voorjaarsnota's en begrotingen. Want wij hebben deze periode miljoenen extra uitgetrokken voor handhavingstaken.

Mevrouw **Spierings** (D66): Wij hebben een handhavingsbeleid aangenomen. Daarin zat een aantal scenario's. Wat ons betreft had dat het scenario mogen zijn met meer aandacht voor handhaving. Wij trekken er misschien wel miljoenen extra voor uit, maar het levert nog niet op wat wij willen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ook tegen mevrouw Kerkhof zou ik willen zeggen dat ik uit de bijdrage van mevrouw Roijackers opmaak dat zij een expert uit de praktijk aanhaalt die een aantal voorbeelden geeft van dingen die niet kloppen. Het is aan ons als Staten om te kijken of dat structureel is. Dat is namelijk een zorgelijke situatie. Ik ben wel van mening dat de gedeputeerde de afgelopen periode heel goede stappen heeft gezet op het gebied van controle en handhaving. Misschien kan hij aangeven of er nog meer nodig is?

*De **voorzitter**: Dat wil ik maar volgens de voorgenomen vergaderorde laten verlopen. Hij gaat namelijk zo reageren op wat u te berde brengt over dit onderwerp. Ik herhaal dat wij de meer algemene strategische uitgangspunten die met het rapport van Berenschot samenhangen in het vragenuurtje aan de orde hebben. Ik wil mevrouw Roijackers in die zin vragen haar betoog over het voorliggende stuk af te ronden.*

*Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voorzitter. GroenLinks maakt zich grote zorgen over wat dit nu betekent voor onze veiligheid en gezondheid in onze woon-, werk- en leefomgeving, laat staan over vier jaar als de afnameverplichting vervalt. In Brabant is de lucht- en waterkwaliteit matig tot slecht en de infectiedruk rond veehouderijen groot. "Zet gezondheid voorop!" horen we veel bestuurders zeggen, maar maak daar dan ook werk van.*

De Q-koorts heeft aan 25 personen het leven gekost, 4000 werden er ziek en honderden van hen zijn nog steeds arbeidsongeschikt. Huisartsen waarschuwen ons voor het stijgende aantal gevallen van antibioticaresistentie. Dit zijn geen softe zaken, dit zijn de feiten op dit moment.

Wij hebben een sterke milieudienst nodig om te controleren of de omgeving wel voldoende beschermd wordt tegen schadelijke vervuiling!

*De heer **Wagemakers** (PvdA): Ik heb uit het stuk van het college begrepen dat het hier gaat om een begrotingswijziging. Ik neem aan dat wij hier niet het hele beleid van de afgelopen vier jaar de revue laten passeren en zeker niet de intensieve veehouderij!*

*De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers vervolgt haar betoog en komt tot een afronding.*

*Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voorzitter. Wij dienen samen met D66 een motie om vanuit de provincie wat meer grip te krijgen op de Omgevingsdiensten. We steunen de wijziging die nu voorligt, maar wij willen in de volgende Statenperiode toewerken naar een situatie waarin de Omgevingsdiensten beter functioneren. Wij roepen onze collega's in de Staten op deze motie te steunen als veiligheid, leefomgeving en gezondheid hun aan het hart gaan.*

*De **voorzitter**: Door de leden mw. Roijackers en Smeets wordt de volgende motie voorgesteld:*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 6 maart, behandelend de Begrotingswijziging 20/15: Opdracht 2015 voor vergunningverlening, toezicht en handhaving aan de drie Brabantse Omgevingsdiensten, constaterend dat:

- de Brabantse Omgevingsdiensten door omstandigheden (nog) niet optimaal functioneren;*
 - een meerderheid van Provinciale Staten zich zorgen maakt over de kwaliteit van de diensten, van wie het werk belangrijk is voor meerdere provinciale doelen,*
- overwegende dat:*

- Provinciale Staten de taak hebben om te controleren of het provinciale beleid, dus ook de opdracht aan de Omgevingsdiensten, doelmatig en effectief is;*

verzoeken het college van GS:

- voor de Voorjaarsnota 2015 de Omgevingsdiensten aan te sporen met voorstellen te komen die ervoor zorgen dat de kwaliteit van de diensten omhooggaat;*
- de eventuele dilemma's aan te geven aan Provinciale Staten;*
- de eventuele kosten die nodig zijn voor het realiseren van een oplossing mee te nemen in de Voorjaarsnota 2015,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M5.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter. Ik moet constateren dat dit onderwerp het laatste is dat ik behandel in deze Staten. Het is afgelopen voor mij. Ik kan dat niet voorbij laten gaan.

De **voorzitter**: U bent niet de enige vandaag, maar houd het kort.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Ik zie de prachtige kaff: rechthoe rechtaan. Dat doet mij aan mijn naam denken. Toen er vanmorgen drie ontwikkelingen in Brabant werden genoemd, moest ik denken aan drie wereldberoemde schilders die in Brabant gewoond en gewerkt hebben en die over de hele wereld in de grootste musea schilderijen hebben hangen. Ik begin met Jeroen Bosch, die schildert absurdistische figuren uit het begin van onze beschaving waarin we het Brabant uit de beginfase herkennen. Dan komt Vincent van Gogh met zijn prachtige schilderijen en brede vergezichten in het begin van de industrialisatie in Brabant. En waar eindigen wij dan? U zult het niet geloven: bij Mondriaan, rechthoe rechtaan, prachtige schilderijen. Probeer op dit prachtige gebouw met de modernste technieken die er bestaan een presentatie te brengen van deze drie schilders.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Mondriaan voor de diepzinnige metaforen die de leiding van de Omgevingsdiensten nog veel te denken zullen geven!
Maar nu gedeputeerde Van den Hout met een ongetwijfeld schilderachtig betoog!

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. Ik ben blij om te zien hoe fantastisch het betoog van 50PLUS aansluit bij dat van GroenLinks, het gaat bijna vlekkeloos in elkaar over!

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter.

De **voorzitter**: Excuus, ik heb een fout gemaakt. Ik was zo onder de indruk van het betoog van de heer Mondriaan dat ik vergat het woord te geven aan de heer Van der Wel. Gaat uw gang.
De sprekerslijsten zijn vandaag wat onsystematisch omdat niet iedereen zich van te voren aangekondigd had op de verschillende onderwerpen, maar u wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ja, in het ons van te voren aankondigen zijn wij heel goed, voorzitter.
De toekenning van €1.400.000 voor structurele werkzaamheden lijkt ons op dit moment een goede investering. Dat zijn bijna 17.000 werkuren. Wij hopen van harte dat die uren goed en structureel besteed worden zodat wij een stap kunnen zetten met de Omgevingsdiensten. Als er meer nodig is, horen wij dat graag van de gedeputeerde. Als de door de voorgaande sprekers genoemde problemen inderdaad spelen, willen wij dat zo snel mogelijk weten want volgens mij is mijn fractie de eerste om meer budget vrij te maken voor de Omgevingsdiensten.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. Het is eigenlijk zo simpel als de heer Kuijken zei: het is een technische reparatie, niet meer en niet minder. Hoe graag ik ook het compliment van de Partij van de Arbeid in ontvangst zou willen nemen dat dit is gebeurd naar aanleiding van de discussie in november en dat wij het voortvarend hebben opgepakt, moet ik zeggen dat dit niet het geval is. Het is gewoon een weeffout in onze eigen begroting die wij nu herstellen. Ik zeg dat ook tegen D66. De weeffout zit in onze begroting en niet in die van Omgevingsdiensten.

De heer Van der Wel hoopt dat deze investering goed ingezet wordt. Ik moet hem nu al teleurstellen. Het gaat hier om een begrotingswijziging om van een incidentele dekking een structurele dekking te maken. De 12,5 fte's zijn al jaren aan het werk. In werkelijkheid verandert er helemaal niets.

Motie M5 gaat niet over het onderwerp dat nu aan de orde is. Er wordt geconstateerd dat de Brabantse Omgevingsdiensten nog niet optimaal functioneren. Met de motie worden GS opgeroepen om voor de Voorjaarsnota 2015 de Omgevingsdiensten aan te sporen om met voorstellen te komen die ervoor zorgen dat de kwaliteit van de diensten omhooggaat en de eventuele dilemma's aan te geven aan Provinciale Staten.

Ik kan u verzekeren dat wij elke week bij de Omgevingsdiensten niets anders doen dan proberen te komen tot een betere uitvoering en een betere kwaliteit van de dienstverlening. Dit baart namelijk iedereen zorgen, niet alleen ons hier in de provincie maar ook alle andere deelnemers. Ook de diensten zelf weten dat zij er nog niet zijn. Deze motie is overbodig en wordt derhalve ontraden.

*De **voorzitter**: Ik stel vast dat enkele leden een tweede termijn wensen.*

*De heer **Verhees** (VVD): Voorzitter. Wij hadden ons niet voor de eerste termijn gemeld omdat het inderdaad een technisch stuk is en wij van mening zijn dat daar geen woorden aan vuilgemaakt hoeven worden. Nu er een motie is ingediend, willen wij daarop echter wel even reageren. Ik ben inderdaad een van de initiatiefnemers geweest van het overleg met de Omgevingsdiensten. Wij hebben een heel constructief overleg gehad maar er moet nog best veel gebeuren. Daarover hebben wij in de commissievergadering een goed gesprek gehad met de gedeputeerde. Hij heeft gezegd dat hij er hard aan gaat werken. Wij hebben daar alle vertrouwen in. In de motie dingen staan dingen waarmee wij het wel eens zijn, maar wij vertrouwen erop dat onze gedeputeerde zijn afspraak nakomt.*

*De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Ik wil ook even reageren op de ingediende motie. Die gaat echt over de kwaliteit van de Omgevingsdiensten. Daarover gaat het inderdaad niet bij deze begrotingswijziging. In de commissievergadering hebben wij wel over die kwaliteit gesproken en onder meer vastgesteld dat er wat problemen zijn met het landelijke level playing field om een goede discussie over de kwaliteit te kunnen voeren. Het gaat echt om de financieel-organisatorisch kant van het verhaal. Daarbij zijn wel enkele opmerkingen te maken. De Omgevingsdiensten komen hier niet ongeschonden weg. In die commissievergadering hebben wij ook vastgesteld dat er slecht geadministreerd wordt en dat de Omgevingsdiensten meer declareerden dan de toegestane opdracht. Dat heeft de gedeputeerde letterlijk gezegd in deze commissievergadering. Hij zei ook dat het een slechte gewoonte was van de provincie om dit bij het vooruitlopen op de PAS te laten escaleren. Er zitten dus twee kanten aan deze zaak. Het is gebruikelijk om de verantwoordelijk portefeuillehouder daarop aan te kijken. Dit is gedeputeerde Van den Hout. Hij heeft een aantal opmerkingen daarover gemaakt en ik zou die punten als kritiek bij dit stuk overeind willen houden. Desalniettemin vinden wij de motie overbodig en niet samenhangen met het voorliggende voorstel. Wij kunnen daarmee dus niet instemmen.*

*De heer **Smeets** (D66): Voorzitter. In deze Statenzaal hebben wij een tijd geleden een rondetafelconferentie gehad over de Omgevingsdiensten. Er is toen openhartig gesproken en er is samenwerking gecreëerd. Dat is ook goed voor de volgende bestuursperiode. Het viel mij op dat een van de directeurs van de Omgevingsdiensten toen zei dat er veel te veel gepraat wordt over de efficiency, over het geld etc. in plaats van over kwaliteit van vergunningverlening, handhaving en toezicht. De vraag is ook wat wij verstaan onder kwaliteit. Wij beschouwen deze motie juist als een ondersteuning van het collegebeleid en als een oproep om in ieder geval voor de Omgevingsdiensten de stip op de horizon op een positieve manier weg te zetten en de kwaliteit op de agenda te zetten.*

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voorzitter. Ook GroenLinks heeft veel waardering voor de inzet van de gedeputeerde. Hij heeft ons in de diverse bijeenkomsten verteld over de grote inzet die hij pleegt, zelfs groter dan ons aandeel in die diensten zou billijken. Wij hebben met deze motie uitdrukking willen geven aan de in deze Staten breed gevoelde noodzaak om grip te krijgen op de kwaliteit. De door ons georganiseerde bijeenkomst was van rechts tot links en deze motie wil dat ook voor de volgende Statenperiode vangen, omdat de Omgevingsdiensten zo sterk in verandering zijn en de kwaliteit wellicht daaronder te lijden heeft.

De heer **Wagemakers** (PvdA): Mevrouw Roijackers legt de motie uit. Wij hebben die ook zo gelezen. Wij zijn echter van mening dat dit niet aan de orde is bij dit agendapunt. Als mijn opmerkingen ertoe hebben geleid dat wij nu over de Omgevingsdiensten praten, moet ik mijn excuses aanbieden. Ik heb geprobeerd om niet meer en niet minder te zeggen dan dat als wij door alle inspanningen hier in onze begroting of in onze opdrachtverlening iets gezien hebben, dit gerepareerd is. Daarvoor heb ik dankjewel gezegd. Als mevrouw Roijackers in de toekomst vragen heeft over de efficiëntie of de kwaliteit van de Omgevingsdiensten, kan zij deze motie op dat moment indienen. Ik zou de motie nu niet indienen maar bewaren voor de toekomst. Zij heeft er veel energie in gestoken en ik denk dat die motie het vandaag niet haalt want het punt is ook niet aan de orde.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Het valt wel mee met de hoeveelheid energie die ik in deze motie heb gestoken. Ik kan mijnheer Wagemakers geruststellen. Ik vind wel dat wij als volksvertegenwoordigers goed moeten luisteren naar zaken die in de maatschappij spelen. Ik neem aan de heer Wagemakers dezelfde kranten leest als ik. Er is bijna elke dag wat te doen over vergunningverlening, toezicht en handhaving. Ik vind dat de Staten daar bovenop moeten zitten.

De heer **Koevoets** (VVD): Voorzitter. Ik denk dat wij als Staten daar scherp op toezien. Ik hoorde mevrouw Roijackers spreken over een in de Staten breed gevoelde noodzaak. Waarop baseert zij dat? Zij polst dat misschien met deze motie. Wij zullen wel zien of dat breed gedragen wordt of niet. Maar waar heeft zij die kennis vandaag.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Ik refereerde aan de twee beeldvormende activiteiten die wij hebben gehad, met name de bijeenkomst die hier in de Statenzaal heeft plaatsgevonden op uitnodiging van vier fracties.

De **voorzitter**: Ik kijk even naar de gedeputeerde. Er zijn geen vragen meer gesteld. Hebt u de behoefte om anderszins te reageren? Ik zie dat dit niet het geval is. Wij gaan stemmen.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voorzitter. In overleg met de fractie van D66 houden wij motie M5 graag aan.

De **voorzitter**: Motie M5 wordt aangehouden en maakt derhalve geen onderwerp meer uit van beraadslaging.

In stemming komt het Statenvoorstel

De heer **Verhees** (VVD): Voor.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

Mevrouw **Van Iersel** (SP): Voor.

De heer **Wagemakers** (PvdA): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Smeets** (D66): Voor.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De heer **Kerkhoff** (Fractie Kerkhoff): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat dit voorstel met algemene stemmen is aangenomen.

Het laatste voorstel dat wij in deze Statenperiode hebben behandeld, is unaniem door uw Staten aangenomen.

Vragenuurtje

De **voorzitter**: De volgorde is vanochtend in het presidium afgesproken. Wij beginnen met vragen van de fractie van de PvdA over de inrichting van het voorplein en daarna volgen vragen van de fractie van het CDA over de Natuurbeschermingswet. Mocht uit de behandeling van dat laatste onderwerp een motie voortvloeien, dan wordt die als motie over een niet geagendeerd onderwerp behandeld en wel na het vragenuurtje.

Verder zijn er nog twee moties over een niet geagendeerd onderwerp. Die gaan over het mestbeleid, zij zullen in één blok behandeld worden maar apart in stemming worden gebracht. Als laatste spreken wij over een motie over een niet geagendeerd onderwerp van de fractie van de PVV over het thema energie.

Vragen van de fractie van de Partij van de Arbeid over de inrichting van het voorplein

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Voorzitter. Namens de fractie van de PvdA-Brabant wil ik het college vandaag vragen stellen over de zorg en twijfels die zij heeft over de herinrichting van het voorplein. Zoals u wellicht weet, hebben wij eerder al schriftelijke vragen gesteld, maar de antwoorden hebben ons niet gerustgesteld. Daarom hebben we de afgelopen tijd gesproken met deskundigen, o.a. met architecten, erfgoedmensen en Maaskantdeskundigen. Graag krijgen wij een concrete reactie van u op een aantal vragen en zorgen die wij u voorleggen.

Vraag 1: Kan het college ons aangeven hoe tot nu toe de herinrichting verloopt en of alles op schema ligt?

Vraag 2: Is het college bekend dat er zorgen zijn over de inrit meteen na een bushalte en een bocht? Heeft het college hierover verkeersdeskundigen geconsulteerd? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe luidde hun inbreng?

Vraag 3: Er zijn vragen gesteld door Erfgoedvereniging Heemschut. Heeft het college hun vragen al beantwoord? Zo nee, waarom niet en wanneer kunnen we die antwoorden verwachten? Zo ja, wat heeft het college geantwoord, met name op hun verzoek de werkzaamheden vooralsnog stil te leggen?

Vraag 4: Waarom is er zoals wordt vermeld in de schriftelijke beantwoording, bij de aanbesteding gekozen voor een meervoudige onderhandse aanbesteding? Hoe is de aanbesteding procesmatig ingevuld? Wie zijn er betrokken bij de beoordeling van de offertes?

Vraag 5: Heeft het vooronderzoek van het eerder uitgekozen landschapsarchitectenbureau deel uitgemaakt van het programma van eisen? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?

Vraag 6: De heer Cor Berg, bewaker van erfgoed Maaskant, en ook anderen geven aan dat de buitenruimte niet voldoet aan het gedachtengoed van Maaskant. Maaskant zag binnen- en buitenruimte als één geheel en de buitenruimte als opeenvolging van volumes met een leeg, imposant voorplein, geflankeerd door groene boomblokken. De gekozen inrichting is strijdig met de wens van de architect en toenmalige opdrachtgever.

Wat is de reactie van het college hierop? Baart u dit ook zorgen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat gaat u er mee doen?

Kan worden aangegeven wat de consequenties kunnen zijn van een eventuele inbreuk op het auteursrecht van Maaskant. Is dit juridisch onderzocht, is dit risico afgedekt, is een financiële claim van de erven mogelijk?

Vraag 7: In de schriftelijke beantwoording geeft het college aan dat Cor Berg namens Klunder architecten als erfgoedbewaker van Maaskant bij het project betrokken is. In mijn gesprekken met de heer Berg geeft hij echter aan dat hij het plan niet gezien heeft toen er nog gekozen kon worden. Pas in januari toen de werkzaamheden al gestart waren en de plannen definitief waren, heeft de heer Berg de plannen gezien. De besluitvorming was al achter de rug en zoals de heer Berg mij zei: "Ik mocht enkel mijn goedkeuring nog geven. Daar heb ik voor gepast, want het voldeed niet aan de maatstaven van Maaskant." Graag vernemen wij hoe dit te rijmen valt met het eerdere antwoord van het college op onze schriftelijke vraag.

Vraag 8: Op welke wijze zijn GS van plan om te gaan met en tegemoet te komen aan de zorgen die leven over het proces, het ontbreken van een complete visie, over het gebrek aan aandacht voor het erfgoed van Maaskant en over de gemiste kans om van het voorplein het ruimtelijke visitekaartje van Brabant te maken?

*De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter. Ik sta even voor een dilemma. Naar mijn mening is het in dit huis een goed gebruik dat vragen voor het vragen uur van te voren bekend gemaakt worden. Ik moet u zeggen dat ik de afgelopen 48 uur alle moeite heb gedaan om achter de vragen te komen. Tot vijf minuten geleden is dat niet gelukt. Daarom is het volstrekt onmogelijk om alle vragen te beantwoorden. Ik weet dat mevrouw Wijnands er veel tijd in heeft gestopt. Zij stelt uitermate professionele vragen; complimenten voor de kennis die zij heeft op dit gebied. Ik had echter wel verwacht dat zij het college in staat zou stellen om met professionele en ordentelijke antwoorden te komen. Dat lukt helaas niet op deze manier. Ik zeg haar toe dat de antwoorden die ik nu niet paraat heb schriftelijk gegeven zullen worden via de gebruikelijke weg.*

Laat ik eens beginnen met een aantal dingen duidelijk te vertellen. Er is heel uitdrukkelijk gekozen voor een meervoudige onderhoudsaanbesteding. Ik haal nog even de opdracht van de Staten voor de geest: een werkgelegenheidsproject. Dat betekende dat de uitvoering snel moest geschieden. Dat is gebeurd. Er zijn ook arbeidsplaatsen mee gemoeid van mensen die langdurig werkloos geweest zijn. Die opdracht heeft een rol gespeeld en daarom is er meervoudig aanbesteed.

In tegenstelling tot wat mevrouw Wijnands zegt, is er volgens mij absoluut periodiek overleg geweest met de bewaker van het erfgoed van Maaskant, te weten architect Cor Berg van Klunder Architecten. Ik citeer hierbij de brief die als antwoord is gestuurd naar de Bond Heemschut. Daarnaast is in het kader van de

omgevingsvergunning, die overigens hiervoor niet noodzakelijk is, drie keer overleg geweest met de gemeente 's-Hertogenbosch en met deskundigen van de monumentencommissie van de gemeente Den Bosch. Dat was niet verplicht maar is wel gebeurd in het kader van de zorgvuldigheid. Daarin heeft ook de heer Berg geparticipeerd. Wij hebben ook gedaan omdat wij het plein niet alleen zien vanaf de voorkant van het provinciehuis, maar ook in samenhang met de bomen en het pleintje die aan de andere kant van de weg liggen. Dat heeft geleid tot een plan waarbij ook adviezen van de heer Berg betrokken zijn. Dat plan ligt nu voor. Daarmee halen wij 150 auto's van het voorplein af en de grid van Maaskant plus alle tableautegels komen volledig terug. Wij krijgen vijf eilandjes met de grondsoorten van Brabant en de daarbij behorende beplanting. Werkelijk alle deskundigen hebben ernaar gekeken. Blijkbaar is het voorplein een enorm boeiend onderwerp. Ik heb minstens 30 adviezen gehad die soms volstrekt tegengesteld van aard waren. De ene ecooloog vindt dit en de andere ecooloog vindt dat. Ik vind dat wij als GS een ordentelijk proces hebben gevoerd. Wij hebben er deskundigen bij betrokken en wij hebben met respect voor het erfgoed van Maaskant gehandeld. Voor het bewaken van dat erfgoed hebben wij de heer Berg erbij betrokken. Wij hebben eigenlijk meer gedaan dan van ons gevraagd werd. Wij hebben ook heel goed overleg gehad met alle deskundigen van de gemeente Den Bosch. Wij krijgen een prachtig voorplein. Er verdwijnen 150 auto's en daarvoor komt groen in de plaats. Het wordt helemaal in het teken van Maaskant aangelegd.

De herinrichting verloopt conform het schema. Het grootste deel zal voor de open dag van 14 maart gereed zijn maar nog niet alles, want sommige soorten kunnen nog niet geplant worden. Meerstammige bomen worden vervangen door enkelstammige. Dat stond ook in de opdrachtomschrijving.

Mevrouw Wijnands stelde dat er zorgen zijn over de inrit. Zoals ik al zei, er is overleg geweest met de gemeente Den Bosch.

De brief van Erfgoedvereniging Heemschut is waarschijnlijk persoonlijk aangereikt bij de griffie en is daardoor daar helaas twee weken blijven liggen en vervolgens terechtgekomen op de verkeerde afdeling. Toen ik daarachter kwam heb ik onmiddellijk ingegrepen. De brief is sinds drie dagen in mijn bezit. De Erfgoedvereniging Heemschut heeft nu binnen 24 uur een heel goede en kordate reactie gehad. Als u geïnteresseerd bent, kunt u een kopie van die brief krijgen. Bovendien is zij uitgenodigd voor een gesprek. Ik denk eigenlijk dat wij heel enthousiast moeten zijn over het voorplein. Wij hebben een prachtig project gerealiseerd dat hoort bij Brabant waar wij natuur en ecologie zo hoog achten – dit keer heeft de natuur wat gewonnen van de auto's die weggedrongen worden – een waarbij wij Maaskant volledig hebben gerespecteerd.

De technische vragen die ik nog niet beantwoord heb, zullen schriftelijk worden afgehandeld..

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn antwoord. Ik wijs erop dat volgens het reglement van orde de vragen niet vooraf hoeven te worden gegeven, maar dat het inderdaad gebruikelijk is het bij gedetailleerde vragen wel te doen om een adequate voorbereiding mogelijk te maken.

Nu is het woord aan de vragensteller om in tweede termijn terug te komen op de antwoorden die nu door de gedeputeerde gegeven zijn.

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Voorzitter. Ik ben mij er van bewust – ik heb nog even nagezocht – dat wij als Staten het college deze opdracht voor een werkgelegenheidsproject hebben meegegeven en daarbij verder geen kaders hebben aangegeven. Ik mag er toch van uitgaan dat er door GS verder gekeken wordt dan de werkgelegenheidskaders die wij meegegeven, namelijk ook naar de ruimtelijke kwaliteit omdat zo'n voorplein toch een visitekaartje voor Brabant is. Vanuit die benadering heb ik mijn vragen gesteld. Ik begrijp het antwoord van de gedeputeerde dat hij alleen van het oogpunt van werkgelegenheid ermee aan de slag hoefde, maar er spelen meer aspecten.

Ik heb de heer Berg verschillende malen gesproken. Wij kunnen hier debatteren over de vraag waarom hij tegen mij het ene zegt en tegen de gedeputeerde wellicht het andere. Ik weet in ieder geval dat ik hem mocht citeren en dat ik het op deze manier mocht zeggen. Los van de vraag waar hij wel of niet bij betrokken is, kunnen wij in ieder constateren dat de heer Berg zeer bezorgd is en ook niet tevreden. Als de gedeputeerde daar anders over denkt, hoor ik dat graag. Ik trek in ieder geval die conclusie uit de gesprekken die ik met hem heb gevoerd. Als de gedeputeerde zegt dat het college het erfgoed van Maaskant respecteert en die lijn volgt, weet ik niet wat de toekomst gaat brengen. Ik maak mij daar wel zorgen over omdat ik van de kant van architecten en van de heer Berg echt een ander verhaal hoor. Is de gedeputeerde bekend met de zorgen van deze architecten, verwacht hij daar in de toekomst nog problemen van of kan daar nog iets uit volgen? Wat vindt de gedeputeerde daarvan? Wij zijn immers bewoners van een mooi gebouw waarmee, althans volgens de heer Maaskant, het voorplein één geheel vormde. Ik hoor hierop nog graag de reactie van de gedeputeerde.

Ik heb ook gevraagd wie er betrokken zijn bij de beoordeling van de offertes. Het gaat dus niet om de mensen die een mening hebben mogen geven nadat er een keuze gemaakt was. Zijn deze mensen ook betrokken geweest bij de keuze van een offerte? Wie hebben allemaal mogen meekijken?

In het vooronderzoek heeft een ander landschapsarchitectenbureau hiernaar gekeken. Dat had een redelijk uitgebreid verhaal op tafel gelegd. Heeft dat meegespeeld in het programma van eisen en op welke wijze. En zo nee, waarom is dat niet meegenomen?

*De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter. Natuurlijk hebben GS hun verantwoordelijkheid in de volle breedte genomen. Het plan is in twee rondes in GS geweest. Er is een toelichting gegeven door de architect en door de ontwerper. Als voorzitter van de stuurgroep verbouwing voel ik mij zelf verantwoordelijk. Dit maakt daarvan onderdeel uit. Ik heb daarover bijna iedere twee weken gesprekken gehad. Bij die gesprekken hebben zich ook onze algemene directeur en onze commissaris gevoegd. Ik heb het ongelooflijk op prijs gesteld dat vooral onze commissaris als kwaliteitsbewaker van het erfgoed Maaskant gekeken heeft wat wel of niet kon. De besluitvorming heeft een heel breed draagvlak gekend.*

Ik ken de heer Cor Berg. Ik waardeer zijn adviezen zeer. Het is ongelooflijk goed dat hij uitermate kritisch is. Zijn adviezen worden bijna altijd voor de volle 100% overgenomen. Wij raadplegen hem zelfs als wij camera's willen ophangen in deze zaal en vragen hem of dat kan volgens het erfgoed Maaskant. Wij gaan uitermate voorzichtig te werk. Bij aanbestedingen hebben wij echter ook te maken met regels waarvan wij ons moeten houden, met personen en bedrijven die het uitvoeren, et cetera. Alles afwegende ben ik van mening dat dit een zeer ordentelijk proces is geweest waarvan het resultaat er mag zijn en waarbij wij het erfgoed van Maaskant hebben gerespecteerd.

Ik weet niet of er in toekomst problemen te verwachten zijn. In onze beleving krijgt het voorterrein, met instemming van Cor Berg die daarbij verschillende keren betrokken is geweest, een prachtige invulling. Daarbij zou ik het op dit moment willen laten, voorzitter.

*Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Voorzitter. Niet alle vragen zijn beantwoord. Hoe handel ik dan?*

*De **voorzitter**: U krijgt evenals alle andere leden van de Staten volgens het reglement van orde nog een keer de gelegenheid om vragen te stellen. Ik ga nu het rijtje zoals wij dat kennen af. Is er iemand die zich nog wil melden op dit dossier? Ik zie mevrouw Kerkhof, de heer Kap en mevrouw Wijnands bevestigend knikken. Dan begint mevrouw Kerkhof, daarna de heer Kap en tot slot mevrouw Wijnands. Daarna volgt er nog één rondje van de gedeputeerde.*

*Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voorzitter. Ik wil graag even een procedurekwestie aan de orde stellen. Het verbaast mij dat kennelijk sommige fracties hun vragen tijdig moeten aanleveren en dat in dit geval de*

gedeputeerde niet beschikte over de vragen die hij hier wel plenair moet beantwoorden. Eerlijk gezegd vind ik dit een tamelijk gênante situatie die elkaar niet moet aandoen in een samenwerkingsdualistisch systeem. Hoe is dat nu gelopen?

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Zal ik die vraag beantwoorden, voorzitter? Ik vind het fijn als u dat doet, maar misschien kan ik het beter doen.

De **voorzitter**: Ik kan die vraag niet beantwoorden, ik kan alleen het reglement van orde citeren. Daarin staat dat u het niet verplicht bent. Ik hoor dat het u wel gevraagd is, maar u hebt het blijkbaar om u moverende redenen niet gedaan.

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Ik heb de vragen nog maar sinds kort af want ik wilde een aantal dingen checken. Ik vind het niet netjes om vragen af te geven die niet helemaal gecheckt zijn.

De **voorzitter**: Oké, alle begrip voor het feit dat vragen niet op tijd klaar waren, maar dat had ook kunnen leiden tot een andere vorm van vragen stellen, bijvoorbeeld schriftelijk. Het is nu een beetje van alles door elkaar omdat er ook gedetailleerde vragen bij zitten. Ik heb overigens de gedeputeerde horen zeggen dat hij bereid is om die vragen die nog openstaan, schriftelijk te beantwoorden. Bovendien is er, zo heb ik begrepen, ook al een antwoord op een brief die blijkbaar binnengekomen is. Dat horen wij vandaag tijdens het debat.

De heer **Kap** (OSN): De heer Pauli heeft inderdaad aangeboden om een kopie van de brief die hij naar de Bond Heemschut heeft gestuurd, beschikbaar te stellen. Ik wil graag van dat aanbod gebruikmaken.

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Voorzitter. Ik heb twee zaken aan de orde gesteld waarvan ik het idee heb dat de gedeputeerde daarop nu wel kan antwoorden. Zo niet, dan hoor ik dat graag. Ik heb gevraagd wie er betrokken zijn bij de beoordeling van de offertes voordat er een definitieve keuze is gemaakt. Verder heb ik gevraagd of het vooronderzoek van het eerder uitgekozen landschapsarchitectenbureau betrokken is bij het programma van eisen. Als het niet mogelijk is om deze vragen nu te beantwoorden, heb ik graag een schriftelijke reactie.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Deze vragen zijn zo technisch van aard dat mevrouw Wijnands niet mag verwachten dat ik die op dit moment gespecificeerd kan beantwoorden. Ik herhaal dat u een kopie krijgt van de brief en de resterende vragen schriftelijk beantwoord worden.

Vragen van de fractie van het CDA over het rapport over de Nb-vergunningverlening

De heer **Kuijken** (CDA): Voorzitter. Over Nb-vergunningen is veel te doen vandaag. Wij hebben eerder in de vergadering twee technische zaken behandeld. Dat kwam een beetje ongelukkig uit.

Waarom is dit onderwerp zo belangrijk en stellen wij nu vragen? Er is meer dan 8.5 miljoen euro mee gemoeid plus nog de 1,4 miljoen euro waarover wij daarstraks gesproken hebben. Om het even in perspectief te zetten: voor dit geld kun je 12 jaar het nachtnet laten rijden of heel veel scholieren gratis naar school laten gaan of wij zouden het voor stikstofreducerende maatregelen kunnen inzetten. Dat is een betere besteding dan het in papier te stoppen.

Wij hebben altijd gedacht dat de procedures in Brabant iets handiger aangepakt konden worden. Daarom hebben wij GS gevraagd een objectief onderzoek uit te zetten om te kijken hoe ons interne proces verloopt

in vergelijking met andere provincies. Dat heeft geleid tot het rapport van Berenschot, getiteld "Een preciaire balans". Naar aanleiding van dit rapport willen wij de volgende vragen stellen:

1. Vinden GS op basis van de cijfers en feiten uit het rapport van Berenschot dat de effectiviteit en doelmatigheid van Nb-vergunningverlening momenteel op niveau is? Zo ja, kunnen zij dat duiden?
2. Zijn er naast de door GS overgenomen aanbevelingen van Berenschot nog meer verbeterpunten voor de vergunningverlening? Wij denken daarbij bijvoorbeeld aan het digitaal toegankelijk maken van hulpfaciliteiten voor de aanvrager en het in gebruik nemen van een extern sharepointsysteem?
3. Waarom is er gezien de problemen met de Brabantse vergunningverlening voor gekozen om geen werkbijeenkomsten meer te organiseren tussen RUD's (Regionale Uitvoeringsdiensten) en adviesbureaus?
4. Zijn GS bereid om het ten opzichte van andere provincies afwijkende Brabantse rekenmodel voor het vaststellen van stikstofbelasting nader te bekijken? Zo nee, waarom niet?
5. Voorafgaand aan de inwerkingtreding van de PAS verwachten alle provincies extra aanvragen. Hoe anticipeert Brabant hier passend op?
6. Het CDA heeft met een initiatiefvoorstel al eerder gepleit voor het differentiëren van vergunningen met oog op de PAS. Delen GS de mening van het CDA dat het uitstellen van behandelingen op vrijwillige basis voor de aanvrager dient te gebeuren?
7. De laatste en belangrijkste vraag is of het college bereid is de door Berenschot aangedragen verbeterpunten in een kort verbeteringsplan met PS te delen. Is het college bereid daarbij de antwoorden op de vragen 2, 3, 4, 5, 6 en een tijdsplan mee te nemen?

De **voorzitter**: Ik dank de heer Kuijken voor zijn vragen. Ik stel voor om de fracties nu ook gelegenheid te geven om vragen te stellen als zij dat willen. Wij kunnen echter ook besluiten om de gedeputeerde eerst antwoord te laten geven. Ik kwam tot mijn voorstel omdat er straks bij andere onderwerpen al elementen van deze vraagstelling neergelegd zijn. Ik vraag de gedeputeerde die nu mee te nemen in de eerste ronde van de beantwoording. Het gaat over de vragen die bij legesverordening gesteld zijn en die hij in deze ronde zou beantwoorden.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. Het zijn zinvolle vragen die de heer Kuijken stelt naar aanleiding van het rapport van Berenschot. De eerste vraag luidt of wij nu op het niveau zijn waar we willen zijn. Daar zijn wij nog niet helemaal. Wij zullen de aanbevelingen die Berenschot doet overnemen. Wij verwachten daar verbeteringen van. Als wij dit rapport zien als een benchmark en met name als een vergelijking tussen Limburg, Utrecht, Gelderland en onze provincie, kunnen wij concluderen dat wij het helemaal niet slecht doen. Bij ons wordt de werkvoorraad in hoog tempo kleiner terwijl die in Limburg, Gelderland en Utrecht juist oploopt. Wij hebben een relatief grote werkvoorraad omdat wij een behoorlijk grote veestapel hebben. Verhoudingsgewijs wijken wij niet veel af.

De tabel op bladzijde 6 geeft aan dat Overijssel rap van de werkvoorraad is afgekomen: van ruim 1000 in 2013 naar ongeveer 200 in 2014. Dit is niet omdat men daar zo hard gewerkt heeft, maar omdat die aanvragen er administratief uitgehaald zijn. Hetzelfde heeft de provincie Utrecht gedaan. In het rapport wordt het allemaal heel vriendelijk omschreven. Er staat dat Utrecht en Overijssel de oude werkvoorraad in een apart project hebben ondergebracht, oftewel onzichtbaar hebben gemaakt als werkvoorraad. Men is als het ware opnieuw begonnen met het aanleggen van een werkvoorraad. De oude werkvoorraad heeft een andere naam gekregen, er zijn andere mensen op gezet en is ten laste gekomen van een andere deel van de begroting. Dan valt het dus niet meer op als werkvoorraad, maar die vergunningaanvragen liggen er nog wel. Brabant doet het uitstekend, maar het evenwicht blijft precair.

Er wordt ook gevraagd of wij nog meer verbeterpunten opnemen dan in het rapport worden vermeld. De heer Kuijken noemt er een aantal, zoals het digitaal toegankelijk maken van hulpfaciliteiten van een extern sharepointsysteem. Dat is een van de aanbevelingen die op pagina 12 van het rapport worden genoemd.

Wij moeten nog bekijken of wij dat zullen doen. Er wordt op dit moment namelijk landelijk gewerkt aan één informatieprogramma voor alle Omgevingsdiensten. Het lijkt ons zinvol daar even op te wachten zodat wij allemaal hetzelfde hebben. Mocht daarna blijken dat wij in Brabant nog een extra slag nodig hebben om aanvragers tegemoet te komen bij het digitaal aanvragen, dan kunnen wij daar zeker over spreken. Vooralsnog kiezen wij ervoor het landelijke systeem af te wachten en niet zelf iets op te zetten.

Vervolgens vraagt de heer Kuijken waarom er geen werkbijeenkomsten meer plaatsvinden tussen de Omgevingsdiensten en bijvoorbeeld adviesbureaus.

Als er echt groot nieuws is zoals straks de invoering van de PAS zullen wij opnieuw bijeenkomsten organiseren tussen de Omgevingsdiensten en de verschillende adviesbureaus die in Brabant actief zijn. Wij functioneren echter niet meer als soort helpdesk voor de aanvragers. Die is wegbezuinigd. Wij vinden dat niet onze taak. Dit soort dienstverlening is op de markt aanwezig en dat hoeven wij als overheid niet gratis aan te bieden. Wij kunnen daar immers geen leges voor hebben. Als de Staten dat weer terug willen hebben, moeten zij een begrotingspost aanwijzen waaruit wij dit zouden kunnen betalen.

De heer Kuijken spreekt over een afwijkend model voor het vaststellen van stikstofbelasting. Volgens ons werken wij allemaal met hetzelfde systeem.

Verwachten wij voorafgaand aan de inwerkingtreding van de PAS een toename van het aantal vergunningaanvragen?

Ja en nee. Het is moeilijk in te schatten. Wij weten namelijk nog niet precies hoe de PAS gaat uitpakken voor individuele bedrijven. Voor sommige is het slim om te wachten tot na de invoering van de PAS, andere zullen misschien proberen een vergunning te krijgen of in ieder geval aan te vragen vóór invoering van de PAS. Hoe dan ook, wij zien nu een kleine stijging in het aantal aanvragen, wij weten echter niet of die stijging met de PAS te maken heeft. Zoals wij in de Statenmededeling hebben aangegeven, wij pakken dit op met de extra capaciteit die er op dit moment is bij de Omgevingsdienst Noord. Daarmee zijn wij zeker in staat om die extra aanvragen te faciliteren.

De volgende vraag gaat over het differentiëren van vergunningen. Toen de fractie van het CDA dat vroeg, was de PAS nog zo weinig ontwikkeld dat er geen criteria aan te ontleen waren op basis waarop wij zouden kunnen differentiëren. De PAS treedt in het najaar in werking. Nu wordt er gewerkt aan de AMvB's (Algemene Maatregel van Bestuur) die invulling zullen geven aan de PAS en waaraan wij criteria zouden kunnen ontleen om te differentiëren. Als dit helpt om de werkvoorraad weg te werken, kunnen wij dat doen.

De laatste vraag luidt of wij bereid zijn de verbeterpunten aan de Staten te overleggen in een verbeterplan met een tijdpad. Natuurlijk zijn wij daartoe bereid. Bij de digitale ontwikkeling volgen wij op dit moment nog even de landelijke ontwikkelingen, maar alle andere maatregelen en aanbevelingen kunnen zo goed als met onmiddellijke ingang worden ingezet. Dat zullen wij zo snel mogelijk doen. Wij zullen de Staten in april verder op de hoogte stellen van hoe het staat met de invoering van de aanbevelingen van dit rapport. De heer Verhees van de VVD heeft bij de behandeling van de begrotingswijziging gezegd dat in onze provincie vaak extra informatie wordt opgevraagd ten opzichte van bijvoorbeeld Gelderland. Dat klopt. Wij vragen extra informatie als een aanvraag niet volledig is. Gelderland doet dat niet. Als daar een aanvraag niet volledig is, wordt die meteen geweigerd of teruggestuurd. Ik weet niet waarmee je als ondernemer beter af bent, ik denk met het Brabantse model. De heer Verhees vroeg ook om geen toeters en bellen in rekening te brengen bij ondernemers. Dat doen wij ook niet. Wij kunnen alleen de uren die wij nodig hebben voor het verlenen van een vergunning in de leges stoppen. Dingen die daar nog bijkomen, kunnen wij niet in rekening brengen. Wij geven niet veel toeters en bellen gratis weg.

Verder werd gevraagd geen bovenwettelijke eisen te stellen. Aan dat verzoek kan ik niet helemaal tegemoetkomen. Wij hebben immers een BZV (Brabantse Zorgvuldigheidsscore) en een Stikstofverordening, die leggen bovenwettelijke eisen op aan de ondernemers die een Nb-vergunning aanvragen. Wij hebben op verschillende momenten in dit proces ervoor gekozen om de

Stikstofverordening in stand te houden omdat die zelfs nog effectiever is dan de PAS. Wij stellen niet zozeer in de vergunning maar in onze eigen Stikstofverordening bovenwettelijke eisen.

*De heer **Kuijken** (CDA): In het rapport staat inderdaad dat de vergunningverlening in Brabant op orde is. Als je echter naar de cijfers kijkt, zie je dat Gelderland de afgelopen jaren meer vergunningaanvragen heeft gehad: 3750 ten opzichte van 2927 in Brabant. Gelderland heeft een vier keer kleinere werkvoorraad: 1348 in Brabant en 355 in Gelderland. Gelderland behandelt per fte drie keer meer vergunningen: 106 in Gelderland versus 35,7 in Brabant. Gelderland heeft meer bedrijfsmatige veehouderijen: 12.000 ten opzichte van 10.300 in Brabant. Deze veehouderijen liggen procentueel vaker in de buurt van een natuurgebied: 99% versus 73% in Brabant. Bovendien heeft de provincie Gelderland veel minder verzoeken gedaan om aanvullende informatie: 100 keer ten opzichte van 1250 keer in Brabant en dit alles zonder leges te heffen, maar dat laatste is een politieke keuze. Al met al denken wij dat er nog behoorlijk wat verbeterpunten zijn vooral op het gebied financiën en bureaucratie. Daar is het ons even om te doen.*

Vraag twee ging over een extern sharepointsysteem en de landelijke knip. Ik vind het logisch om eerst even te kijken wat er komt op landelijk niveau en daarna of er intern nog iets geregeld moet worden. Ik vraag de gedeputeerde om dit te verwerken in een plan van aanpak zodat de nieuwe Staten daarover geïnformeerd worden.

Over de werkbijeenkomsten merk ik op dat ook wij absoluut geen helpdeskfunctie willen creëren, maar in tijden van verandering lijkt ons overleg tussen adviesbureaus en uitvoeringsdiensten toch ontzettend nuttig.

Bij vraag 4 zou ik willen opmerken dat wij hier een norm van 25 kilometer hanteren ten opzichte van 10 kilometer in andere provincies. Dat brengt de nodige problemen mee en gooit zand in de raderen.

Als wij het antwoord op vraag 7 mogen duiden als een toezegging dat wij een notitie krijgen, hoeven wij geen motie in te dienen.

*De **voorzitter**: De heer Kuijken doelt hier op de mededeling dat er tijdens dit vragenuurtje mogelijk een motie over een niet geagendeerd onderwerp zal worden ingediend en in stemming gebracht. Ik begrijp dat de gedeputeerde een toezegging kan doen waardoor die motie niet wordt ingediend.*

Wij luisteren eerst naar hem en daarna komen de andere fracties aan de beurt.

*De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. Mijn toezegging dat de Staten een notitie krijgen, is een harde toezegging.*

De keuze voor een zone van 10 of 25 km is inderdaad een politieke keuze. Wij hebben die keuze hier gemaakt, als de Staten een andere keuze willen maken, moet zij daarvoor een amendement indienen. Zij moeten wel weten wat zij dan doen: wij zullen dan minder rekening houden met de Natura 2000-gebieden terwijl wij allemaal weten dat de depositie van stikstof ver omlaag moet willen wij onze doelstellingen halen.

De heer Kuijken noemt een groot aantal voorbeelden uit Gelderland die volgens mij moeilijk te vergelijken zijn met de situatie in Brabant. Gelderland heeft een extern sharepointsysteem ingericht. Wij wachten de landelijke ontwikkelingen af voordat wij zelf software ontwikkelen. Gelderland is veel vlotter met het van tafel vegen van aanvragen als die niet de volledige informatie bevatten. Vandaar het grote verschil in aantallen vergunningen waarbij Brabant informatie vraagt en Gelderland niet. Zoals ik in eerste termijn al zei, daar kun je voor kiezen, maar ik denk niet dat een ondernemer blij moet zijn als een aanvraag die onvolledig is – en dat is vaak het geval – meteen van tafel geveegd wordt. In Brabant wordt een ondernemer gebeld met de vraag om extra informatie. Dat lijkt mij wel zo vriendelijk.

Bij de beantwoording van vraag welke aanbevelingen er te halen zijn uit een benchmark met bijvoorbeeld Gelderland moet ik het echt hebben van wat mijn rapporteurs mij meedelen. Zij schrijven op pagina 3 dat

Brabant in grote lijnen niet afwijkt van de andere provincies, dat er natuurlijk bruikbare ervaring te destilleren zijn die het vergunningverleningsproces kunnen versnellen, dat het hier gaat om relatief kleine ingrepen die het proces niet raken en de panacee is niet voorhanden. Ik kan de dingen die de heer Kuijken opnoemt over Gelderland in het algemeen verklaren door de politieke keuzes die daar gemaakt zijn of door verschillen in aanpak. Wij hebben bewust voor een andere werkwijze gekozen. Die kunnen allemaal ter discussie worden gesteld, maar dan moet de inhoud erbij betrokken worden. Wij kunnen niet zomaar alles van Gelderland overnemen omdat het daar sneller zou gaan en goedkoper is. Over dat laatste valt trouwens weinig te zeggen. Omdat Gelderland geen leges heft, is men daar minder nauwkeurig in het berekenen van hoeveel mensen daaraan werken. Volgens mij heeft het rapport van Berenschot precies aangegeven wat wij van andere provincies kunnen leren. Het college zegt toe die aanbevelingen over te nemen en de Staten daarover in april een notitie met een tijdpad te sturen. Op dat moment kunnen wij nog gedetailleerder ingaan op eventuele andere voorstellen voor verbetering van de kwaliteit van het vergunningverleningspakket.

*De **voorzitter**: Ik heb genoteerd dat de gedeputeerde de Staten voor april een notitie heeft toegezegd met een tijdpad.*

*De heer **Verhees** (VVD): Voorzitter. De gedeputeerde heeft gelijk dat wij het goed op orde hebben wat de kwaliteit en de techniek betreft. Brabant doet het goed.*

Ik heb in mijn betoog niet gesproken over Utrecht en Overijssel, want het was mij duidelijk dat zij daar een truc uithalen om vlug door de voorraad heen te komen. Ik heb Gelderland als benchmark genomen. De gedeputeerde zegt dat zij een aanvraag meteen terugsturen als die niet helemaal klopt. Zij doen echter wezenlijk iets anders. Zij doen een marginale toetsing en zien in de meeste gevallen af van een uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure. Dat kan omdat zij een inschatting maken van het risico. Als een bedrijf op 25 km afstand van een natuurgebied zit, kun je dat inderdaad meenemen, maar een Schotse hooglander heeft meer invloed als hij daar rondloopt dan een gigantisches bedrijf op 25 km afstand. Dat moet je meewegen. Je kunt nog wel op 25 km gaan zitten maar wel een eenvoudiger methodiek toepassen door gebruik te maken van een marginale toetsing.

Ik ben het niet met de gedeputeerde eens over het afschaffen van de helpdesk. In principe is het vooroverleg. In Gelderland is het een stuk makkelijker met maar 8 fte's. Berenschot heeft het goed onderzocht. Ik neem aan dat er geturfd is hoeveel mensen er in Gelderland bezig zijn. Als het er 8 zijn en zij vormen een hecht team kun je ongeveer wel verwachten welke vragen er komen. Dat is natuurlijk anders als je er 38 hebt waarvan er veel zijn ingehuurd. Mijn moeder zei vroeger altijd: één gek kan meer vragen dan tien wijzen kunnen beantwoorden. Het gaat hier om gecompliceerde vergunningen waaruit je altijd zomaar tien vragen kunt destilleren. Geen enkele aanvraag is immers compleet. Ik wil die helpdesk toch graag hebben, al is het alleen maar om even kort te sluiten tussen de handelaar en het bureau. Het geeft vertrouwen en dat werkt een goede afwerking in de hand.

*De **voorzitter**: Ik heb geen andere woordmeldingen gezien. De gedeputeerde sluit dit vragen uur af.*

*De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. De heer Verhees sprak over een helpdeskfunctie voor vooroverleg tussen aanvrager en de omgevingsdienst. Ik kan hem toezeggen om in de notitie van april iets meer uit te wijden over wat dit zou betekenen. Als wij onze mensen langer moeten laten werken aan één vergunning, gaan die 41,5 uur van het vorige voorstel omhoog. Dat zal je merken in de leges. Wij hebben bewust niet gekozen voor marginaal toetsen zoals Gelderland doet. Gelderland neemt daarmee een risico.*

*De heer **Verhees** (VVD): Een uur dat je in het voortraject stopt, levert daarna vaak vijf uur op. Per saldo heb je dus winst!*

*De heer **Van den Hout** (GS;SP): Dat sluit precies aan bij mijn volgende punten. Het feit dat wij een uitgebreide openbare voorbereidingstijd nemen, voorkomt achteraf veel onduidelijkheid en ongelooflijk veel procedures bij rechtbanken en bij de Raad van State. Die heeft men in Gelderland wel en wij niet. Dat zie je ook niet terug in het lijstje van wat men kwijt is aan vergunningverlening, handhaving en toezicht. Dat valt buiten het blikveld van die afdeling. De kosten die Gelderland moet maken omdat men daar veel minder tijd neemt bij de voorbereiding, vinden wij niet terug in dit rapport. In de notitie van april kunnen wij uitweiden over wat die twee dingen zouden betekenen voor Brabant, financieel en bij het wegwerken van aanvragen als wij geen uov (uniforme openbare voorbereidingsprocedure) zouden hanteren en vervolgens wel meerekenen de juridische consequenties en procedures achteraf. De heer Verhees zegt over de helpdeskfunctie dat het je achteraf vijf uur scheelt als je één uur in dat voortraject stopt. Wij hebben met uw instemming toch echt gemeend dat het opheffen van deze helpdeskfunctie een echte bezuiniging betekent. Dat hebben wij dus ook gedaan. Ik zal in de notitie van april nogmaals de argumenten vermelden die destijds gebruikt zijn om deze taak weg te bezuinigen plus een financieel doorkijkje van wat dit betekent voor de leges. Het is geen overheidstaak, er zijn volop adviesbureaus waar mensen kunnen aankloppen voor het advies waarvan de heer Verhees zegt dat wij dat gratis moeten gaan geven.*

*De heer **Verhees** (VVD): Ik ben ervan overtuigd dat er in Brabant geen drie ondernemers zijn die zelf een aanvraag voor een Nb-vergunning invullen. Er zijn adviesbureaus die de informatie inwinnen. Het is niet de ondernemer zelf.*

*De **voorzitter**: Waarvan akte.*

Daarmee komt een eind aan dit vragenuurtje dat inderdaad bijna een uur heeft geduurd. De laatste vergadering hebben wij het inderdaad helemaal volgemaakt.

Moties over een niet geagendeerd onderwerp

*De **voorzitter**: Even voor de goede orde. Motie M2 en M3a die allebei zien op het mestbeleid worden in samenhang behandeld maar apart in stemming gebracht.*

Motie M1 over een niet geagendeerd onderwerp

"Provinciale Staten van de provincie Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 6 maart 2015, constaterende dat:

- in de concept Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BVZ) 1.1 het thema energie is toegevoegd;*
- energie besparen en opwekken duurzame energie (windenergie, zonne-energie en mestvergister) hierin criteria zijn;*

overwegende dat:

- energiemaatregelen geen oplossing bieden voor de overlast in de veehouderij;*
- verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:*

- het thema energie te schrappen uit de BVZ,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

*De **voorzitter**: Deze motie wordt gewijzigd in die zin dat zij mede wordt ingediend door het lid Van der Wel van de fractie van de Partij voor de Dieren.*

Deze gewijzigde motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M1a.

*Mevrouw **Kardol** (PVV): Voorzitter. Met verbazing heeft de PVV vernomen dat het provinciebestuur de inzet van subsidieslurpende mestvergisters en windturbines in Brabant wil stimuleren en belonen. Middels de BZV 1.1 verdient een veehouder punten indien deze energie bespaart of opwekt door middel van een onrendabele mestvergister of windmolen. Met de punten die de veehouder hiermee verdient mag hij uitbreiden.*

Energiemaatregelen zijn totaal niet relevant voor de aanpak van overlast van de veehouderij. Van een windmolen gaat het niet minder stinken. Deze energiematregelen lossen de overlast in de veehouderij helemaal niet op, integendeel mestvergisters en windmolens creëren mogelijk juist meer overlast voor de omwonende burgers. Reacties die ik al heb gehoord van veehouders, geven aan dat het makkelijk punten verdienen is. Dit is niet iets dat we moeten stimuleren of belonen in Brabant.

Derhalve dient de PVV samen met de PvdD een motie in om het thema energie te verwijderen uit de BZV, zodat er weer gefocust kan worden op de echte problematiek in de veehouderij waarbij leefbaarheid, volksgezondheid en dierenwelzijn centraal staan. Daarvoor moeten de juiste systemen worden ingezet. De vorm van energievoorziening maakt daarin geen verschil.

*De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter. Motie M1a is eigenlijk een herhaling van het debat dat wij onlangs in deze Statenzaal hebben gevoerd. Ik herhaal de woorden die ik daarbij heb uitgesproken.*

Mevrouw Kardol doet het in haar bijdrage voorkomen alsof veehouders met energiematregelen punten kunnen verdienen om van een zes naar een zeven te komen en zo ontwikkelruimte te krijgen. Die ontwikkelruimte is overigens niet onbegrensd. Er moeten heel wat meer punten worden gehaald dan de kleine marge die behaald wordt bij deze vormen van energieopwekking anders dan fossiele brandstof.

Vervolgens merk ik op dat de BZV niet gaat over rentabiliteit van energie-opwekkers. Mevrouw Kardol vindt dat hier energie met subsidie draait. De BZV is bedoeld om ervoor te zorgen dat de veehouderij zich ontwikkelt tot een zorgvuldige veehouderij 2020. De vorige keer hebben wij gesproken over het begrip duurzaam. Ik heb toen voorgesteld om het als "volhoudbaarheid" te vertalen; niet alleen gericht op stalsystemen en niet alleen praten over mestbewerking en mestverwerking maar ook over het ontwikkelen van andere vormen van energie. De vraag of het rendabel is, is hier niet aan de orde. De BZV ziet erop toe om tot een zorgvuldige veehouderij 2020 te komen. Zorgvuldigheid betekent duurzaamheid en in het kader van de duurzaamheid trachten wij ook bij energieopwekkingstimulansen te organiseren. Het college ontraadt motie M1a.

*Mevrouw **Slegers** (SP): Voorzitter. Volgens mij willen wij met zijn allen naar een standstill van het aantal dieren en willen velen van ons naar minder dieren. Dat kan alleen maar bereikt worden als een ondernemer met zijn bedrijf een beter verdienmodel kan genereren. Een van de manieren daarvoor is het nemen van energiematregelen. Een windmolen bijvoorbeeld kan soms wel maar vaak ook niet. Het kan misschien met zonnepanelen maar ook dat gaat vaak niet. Het kan vaker door stalsystemen die energie-efficiënt zijn. Als dit betekent dat een ondernemer meer kan verdienen en minder dieren hoeft te houden, betekent dit een oplossing voor de overlast in de veehouderij.*

Ik vraag even aan de heer Van der Wel van de Partij voor de Dieren hoe hij het in zijn hoofd haalt om deze motie mee in te dienen.

De heer **Van den Berg** (PVV): Misschien is het net zo handig om dat geld meteen aan de boer te geven zonder dat hij die zonnepaneeltjes en windmolens neerzet. Bovendien hebben de beesten behoorlijk last van windturbines. Dat lijkt mij dus zeer onverstandig.

In de BZV gaat het erom dat mensen en milieu erbij gebaat zijn. Dat staat helemaal los van de energiediscussie. Dat is de enige reden waarom dit punt volgens ons eruit moet, het is niet relevant. Er zijn andere instrumenten om duurzame energie te stimuleren, niet dit instrument en daar gaat het om.

Mevrouw **Slegers** (SP): Voorzitter. Volgens mij mist de heer Van den Berg hier het punt helemaal. Mijn punt is niet duurzame energie. Mijn punt is een beter verdienmodel voor die ondernemer zodat hij de overlast vanuit zijn veehouderij kan beperken. Daarover zou deze motie moeten gaan en daar gaat onze transitie over.

De heer **Van den Berg** (PVV): Excuus, maar dit slaat als een tang op een varken om het maar bij de veehouderij te houden! Dan kunt u hem ook een elektrische tractor geven. Misschien is dat ook beter voor de beestjes.

Het is niet relevant, mevrouw Slegers, in het kader van de BZV.

De **voorzitter**: Uw standpunt is helder gewisseld.

De heer **Van Lopik** (VVD): Voorzitter. Ik wil even een opmerking maken in de richting van de heer Van den Berg. Als hij het woord "windturbines" hoort, gaan zijn haren meteen overeind staan. Dat is echt opvallend.

Als je de gedeputeerde beluistert en ook mevrouw Veerle Slegers is er sprake van een heel ander model. Je moet nadenken waarover het gaat. Het gaat over een duurzaamheidsprincipe. Een boer moet zich zodanig opstellen.

De heer **Van den Berg** (PVV): Als de VVD nog steeds voorstander is van het onbetrouwbaar opwekken van zonne-energie voor 20 cent per kW/u in plaats van met andere vormen die een tiende daarvan kosten, wens ik haar veel succes met de toekomst van Brabant, want dan gaan wij allemaal failliet en is de veehouderij helemaal niet geholpen.

De heer **Van Lopik** (VVD): Wij zullen toch een oplossing moeten vinden om die fossiele brandstoffen te stoppen. Dat is een energievraagstuk. Het gaat nu heel duidelijk even om de BZV.

Ik ken mensen die zich afvragen of de PVV voor windenergie is, omdat die fractie er zo vaak en veel over spreekt en dat verbaast hen. Ik heb gezegd: ik denk dat de PVV er wat anders over denkt.

De **voorzitter**: Omdat het een beetje de last post van de heer Van Lopik is, mag de heer Van den Berg er nog één keer op reageren.

De heer **Van den Berg** (PVV): Mijnheer Van Lopik, ik vind windturbines een schitterende techniek. Maakt u zich geen zorgen. En wij hebben ook niets tegen zonnepanelen. Het probleem zit hem in het feit dat het onhoudbaar en onbetaalbaar is. Daar gaat het om.

De **voorzitter**: Hier moeten wij het dan toch bij laten.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Zou de heer Van den Berg het adres van de fabrikant van de elektrische tractor even willen mailen, want ik denk dat daaraan best behoefte bestaat?

*De **voorzitter**: Dat kan na de vergadering worden gewisseld.*

*De heer **Kap** (OSN): Ik vroeg mij af waarom mevrouw Slegers het in haar hoofd haalt om de heer Van der Wel op deze manier publiekelijk zo te beschadigen. Ik vind dat onnodig.*

*De **voorzitter**: Er is een vraag gesteld aan de heer Van der Wel en hij is volgende op de sprekerslijst.*

*De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Terug naar de inhoud. De BZV heeft tot doel uitbreidingen toe te staan en dat heeft het intrinsieke gevolg dat er meer dieren op locatie komen. Energie opgewekt uit een mestvergister is per definitie niet duurzaam. Dat heeft het college geantwoord op Statenvragen. De intensieve veehouderij is grootverbruiker van energie. De oplossing voor de problematiek is niet meer dieren en grotere stallen maar meer kwaliteit en minder dieren.*

Wat er nu gebeurt met de BZV en met name met de energieagenda is dat uitbreiders en grote stallen worden gesponsord om meer dieren te gaan houden. Daardoor worden kleine boeren die hier last van krijgen en geen windmolens kunnen neerzetten of zonnepanelen leggen, uit de markt gedrukt en ontstaat er een verschuiving en verslechtert de situatie. Wij zijn van mening dat hoe meer de overheid zich hiermee gaat bemoeien, hoe meer zij de markt verstoort. In dezen sluit ik mij van harte aan bij de woorden van de PVV dat het geen oplossing is voor het probleem. Wij hadden liever gezien dat de energieagenda gebruikt zou worden om te gaan naar minder dieren en dat als maat te nemen voor de verdere voortgang van de veehouderij. Nu gebeurt juist het omgekeerde en daarmee kunnen wij niet akkoord gaan.

*De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter. Het lijkt mij toch verstandig om met zijn allen nog een keer opnieuw te kijken naar de BZV. Ik krijg steeds meer de indruk dat u de BZV op dit moment in een bepaalde focus zet, alsof het alleen gaat over het verminderen van het aantal dieren, terwijl het juist de bedoeling is om langs drie pijlers tot een zorgvuldige veehouderij te komen. Brabant onderkent het adagium minder dieren. Wij hebben daarover gesproken met de staatssecretaris. Zij is overigens druk bezig om met oplossingen te komen. Voor mij is duidelijk dat de BZV niet alleen gaat over het aantal dieren. Daarvoor is de BZV ook niet in het leven geroepen. De Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij is er voor een zorgvuldige veehouderij 2020 in al zijn aspecten.*

*Mevrouw **Kardol** (PVV): Voorzitter. Ik neem graag de uitnodiging van de gedeputeerde aan om de BZV in de commissie te bespreken. Volgens mij is het ook veel nuttiger voor de Statenleden om die te bespreken in de commissie waarin die thuishoort dan in een conferentie van €35.000 zoals wij die afgelopen januari hebben gehad.*

*De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik wil graag nog een korte toelichting van de gedeputeerde. Hij zegt nu in korte bewoordingen, maar misschien bedoelt hij het anders, dat de mensen uit de Peel en het Land van Cuijk die vragen om minder dieren klaarblijkelijk niet geholpen zijn met de BZV omdat die niet bedoeld is om minder dieren te houden. Dat is nu precies het punt dat wij maakten. Waar is de BZV dan wel voor bedoeld? Ja, voor de duurzaamheid, maar de BZV levert dus geen oplossing.*

*De **voorzitter**: Ik vraag de gedeputeerde waar mogelijk te antwoorden, maar wijs er wel op dat dit geen discussie over de BZV is maar over een precies geformuleerde motie die ziet op een aanpassing ervan. Wij moeten wel de grenzen van het debat in de gaten houden.*

*De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter. De heer Van der Wel heeft het vermogen om selectief te luisteren.*

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Als de gedeputeerde één zin zegt, kan ik er niet meer van maken.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Het is ook geen verwijt. Ik snap dat de heer Van der Wel zich daar zorgen over maakt. Overigens heeft hij mij bij het aanbieden van de twee petitie's horen zeggen dat ook het college zich blijvend zorgen maakt over ontwikkelingen en probeert zodanig daarmee om te gaan dat zij tot voordeel van onze provincie strekken.

Ik heb gezegd dat het in deze discussie over de BZV lijkt alsof het alleen maar gaat over het verminderen van het aantal dieren. Nee, de BZV heeft een heel brede doelstelling onder de kop "zorgvuldige veehouderij". Dat betekent dat ik in de volgende periode daarover graag zal spreken met de commissie. Dat is dan een uitdaging voor ons beiden. Er zal ongetwijfeld een versie 1.2 of 2.0 komen. Wij hebben immers tegen elkaar gezegd dat wij streven naar een duurzame veehouderij 2020. Ik wil dat graag nog een keer toelichten en zo mogelijk samen met de omgeving tot verbeteringen komen.

Mevrouw **Slegers** (SP): Ik heb nog een opmerking tegen de heer Van der Wel van de PvdD die de markt niet wil verstoren. Dat klinkt een beetje marktfundamentalistisch. De schaalvergroting en de intensivering in de veehouderij zijn een gevolg van de dominantie van die markt en die wil de Partij voor de Dieren dus niet verstoren. Dit is de zoveelste keer dat de PvdD in een fuik van de Partij voor de Vrijheid trapt. Ik denk dat de kiezers van de Partij voor de Dieren daar niet zo heel erg blij mee zullen zijn.

De heer **Van der Wel** (PvdD): De gedeputeerde zei het net al. De SP heeft ook het vermogen om van een onderdeel iets heel breeds te maken. Wij wegen elk onderdeel af. Wij willen het risico niet lopen dat wij met deze mestvergisters en andere installaties nog verder van huis raken dan wij al zijn. Dat is onze constatering en daarom steunen wij deze motie

Mevrouw **Klitsie** (D66): Voorzitter. Ik wil even reageren op de opmerking van mevrouw Kardol dat zij liever een discussie heeft in de TSP (Themacommissie Transitie Stad en Platteland) dan in een Rafaëldialoog. Ik meen mij te herinneren dat wij in de laatste TSP uitvoerig over deze materie gediscussieerd hebben. Daarom had ik ook geen woordvoering gevraagd. Wij hebben de discussie vandaag dunnetjes zo niet dik overgedaan. Ik vind dat zonde van de tijd. Ik denk dat een Rafaëldialoog een uitstekend middel is om alle partijen in den brede te horen over de mogelijkheden en ontwikkelingen. Ik steun het voorstel van mevrouw Kardol wel wat de discussie in de commissie TSP betreft, maar dan niet hier nog eens overdoen, maar ben het niet eens met haar opmerking over de Rafaëldialoog.

In stemming komt motie M1a

Mevrouw **Prins-Afman** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

Mevrouw **Slegers** (SP): Tegen.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Tegen.

Voorzitter. De stelling is juist dat energiemaatregelen geen oplossing bieden voor overlast. De BZV beoogt echter een ruimer doel: een duurzame zorgvuldige veehouderij. Daarin passen energiemaatregelen. Overigens vindt de PvdA hierin geen passende maatregel is, maar dat wordt hierin niet gevraagd.

Mevrouw **Kardol** (PVV): Voor.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Tegen.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Tegen.

Voorzitter. Wij stemmen tegen met dezelfde stemverklaring als de Partij van de Arbeid.

De heer **Mondriaan** (50LUS): Tegen.

Voorzitter. Ook wij stemmen tegen met dezelfde stemverklaring als de PvdA.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De heer **Kerkhoff** (Fractie Kerkhoff): Tegen.

Voorzitter. Wij stemmen tegen met dezelfde stemverklaring als de PvdA.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Motie M2 over een niet geagendeerd onderwerp

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 6 maart 2015,
overwegende dat:

- mestverwerkings- en bewerkingsinstallaties voor maatschappelijke onrust (kunnen) zorgen;
 - de realisatie van deze installaties de (beleefde) leefbaarheid van mensen in de omgeving sterk achteruit kan laten gaan;
 - volgens Ed Nijpels, voorzitter van de commissie van advies voor de Havenvisie Moerdijk: "Gemeente en provincie moeten hier eerlijk over zijn, alle scenario's moeten eerlijk worden voorgelegd aan de bewoners" en "Als je kiest voor economische groei, dan moet je met de bevolking de discussie aangaan over de nadelen van die groei";
 - gemeenten en provincie de ontwikkelingen en plannen moeten afwegen in relatie tot andere (potentiële) plannen in de directe omgeving (cumulatie effect);
 - in een dialoog over individuele plannen de omwonenden betrokken moeten worden,
- constaterende dat:

- momenteel een provinciale beleidslijn voor mestverwerking wordt opgesteld,

dragen Gedeputeerde Staten op:

- een commissie van advies in te stellen van onafhankelijke deskundigen, uit ten minste de disciplines milieu, gezondheid en ruimtelijke ordening voor het provinciale mestbeleid en het daaraan gekoppelde Ruimtelijke Orderingsbeleid;
- deze commissie in kaart te laten brengen wat de consequenties (kunnen) zijn van een of meerdere (grootschalige) mestverwerkings- en mestbewerkingsinstallaties in relatie tot leefbaarheid en gezondheid voor omwonenden;
- de commissie in haar advies ook de uitgangspunten voor gemeentelijk en landelijk beleid mee te laten nemen;
- de commissie tevens een klankbord te laten zijn voor (vertegenwoordigers van) omwonenden;

- de commissie te vragen het advies uit te brengen aan Provinciale Staten op uiterlijk 1 juli 2015 t.b.v. de bespreking en vaststelling van een provinciaal mestbeleid Q3 2015, en gaan over tot de orde van de dag."

Motie M3 over een niet-geagendeerd onderwerp

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 6 maart 2015, overwegende dat:

- mestverwerkings- en bewerkingsinstallaties voor maatschappelijke onrust (kunnen) zorgen;
- de realisatie van deze installaties de (beleefde) leefbaarheid van mensen in de omgeving sterk achteruit kan laten gaan;
- volgens Ed Nijpels, voorzitter van de commissie van advies voor de Havenvisie Moerdijk: "Gemeente en provincie moeten hier eerlijk over zijn, alle scenario's' moeten eerlijk worden voorgelegd aan de bewoners" en "Als je kiest voor economische groei, dan moet je met de bevolking de discussie aangaan over de nadelen van die groei.";
- gemeenten en provincie de ontwikkelingen en plannen moeten afwegen in relatie tot andere (potentiële) plannen in de directe omgeving (cumulatie-effect);
- in een dialoog over individuele plannen de omwonenden betrokken moeten worden, constaterende dat:
- momenteel een provinciale beleidslijn voor mestverwerking wordt opgesteld, dragen Gedeputeerde Staten op:
- een dialoog met omwonenden op te nemen als verplicht onderdeel bij ruimtelijk plannen voor vestiging en uitbreiding van mestverwerkings- en mestbewerkingsinstallaties;
- daarbij uitdrukkelijk de onderdelen (beleefde) leefbaarheid en gezondheid te betrekken, en gaan over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Deze motie is gewijzigd. Bij "dragen het college op" zijn de volgende opdrachten toegevoegd:

- de bevindingen van omwonenden nadrukkelijk op te nemen in het dialoograpport;
- voor leefbaarheid en gezondheid duidelijke criteria op te nemen waaraan de provincie ook inhoudelijk toetst,

Bij de indieners is het lid mw. Knoet-Michels toegevoegd.

Deze gewijzigde motie maakt onderdeel uit van beraadslaging en krijgt nr. M3a.

De heer Van der Wel krijgt als eerste ondertekenaar drie minuten om de moties toe te lichten.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Vanochtend hebben wij twee petitie's mogen ontvangen van mensen uit Asten en Landhorst die zich daadwerkelijk zorgen maken over de mestfabrieken en vooral over hun leefbaarheid. Het is verstandig te leren van de lessen uit het verleden.

Als voorbeeld noem ik de Havenvisie van Moerdijk; een plan voor grootschalige economische ontwikkelingen, waarbij leefbaarheid en gezondheid voor burgers belangrijke aspecten waren en zijn. Voorzitter Ed Nijpels van de commissie van advies voor de Havenvisie Moerdijk zei hierover: "Gemeente en provincie moeten hier (over deze ontwikkelingen in Moerdijk) eerlijk over zijn, alle scenario's moeten eerlijk worden voorgelegd aan de bewoners" en verder: "Als je kiest voor economische groei, dan moet je met de bevolking de discussie aangaan over de nadelen van die groei."

Een wijs advies dat de indieners van de moties van harte ondersteunen. Wat ons betreft geldt dat ook in de casus van de mestbewerkers en mestverwerkers en zeer zeker in relatie tot potentiële plannen hiervoor in de directe omgeving en vooral als er meer van die plannen zijn. De indieners van deze motie vinden dat het alleen betrekken van het ruimtelijk spoor in dezen niet voldoende is. Dat doet geen recht aan de aard van het probleem en van de gekozen oplossingen, met name de impact van mestfabrieken voor de omgeving, de omwonenden.

Dat het ruimtelijk spoor niet voldoende, is bewijst de maatschappelijk onrust bij vestiging en uitbreiding van mestverwerkers en mestbewerkers. Lang voordat het Rijk een verplichte mestverwerking heeft ingevoerd, waren er al voldoende signalen dat burgers, omwonenden, bezwaar maakten tegen mestbewerkers en mestverwerkers. Die signalen zijn er niet alleen bij vestiging, maar ook en vooral na ingebruikname en de Staten zijn ook regelmatig betrokken bij de problematiek van leefbaarheid en gezondheid.

In de huidige ruimtelijke procedure komt een aanvraag bij een gemeente binnen. Die toetst deze aan het bestemmingsplan. Linksom of rechtsom komt de aanvraag uiteindelijk bij de provincie terecht. De provincie kijkt of er een dialoog is uitgevoerd volgens artikel 7.12 van de Verordening ruimte. Leefbaarheid is wel genoemd in artikel 7.1.C, maar is niet opgenomen in de dialoog, en gezondheid is zeker niet genoemd.

Wat is nu de kern van het probleem? De omwonenden verwachten van de provincie iets anders dan alleen een formele toetsing of er wel of niet een dialoog heeft plaatsgevonden. Zij verwachten ook een inhoudelijke toetsing. Wat is nu de invloed van een dergelijke installatie op de leefomgeving en gezondheid, vanuit de burgers geredeneerd? Wij als indieners van de motie missen in de Verordening ruimte duidelijke criteria waaraan in de dialoog wordt getoetst op het gebied van beleefde leefbaarheid en gezondheid, waarop burgers zich ten minste kunnen beroepen.

De Partij voor de Dieren, de Partij van de Arbeid, GroenLinks, 50plus en de OSN dienen daarom een tweetal moties in die in samenhang kunnen worden gezien. De essentie is: een commissie van advies in te stellen voor het provinciaal mestbeleid, zoals die bij de Havenvisie Moerdijk is gebeurd, om een onafhankelijk oordeel te krijgen over wat de consequenties kunnen zijn van een of meer grootschalige mestverwerkings- en mestbewerkingsinstallaties in relatie tot leefbaarheid en gezondheid voor omwonenden;

Een onafhankelijk oordeel is nodig en nuttig, maar juist ook voor omwonenden moet het mogelijk zijn om leefbaarheid en gezondheid te kunnen aankaarten. Indieners vragen GS daarom ook een dialoog met omwonenden op te nemen als verplicht onderdeel bij ruimtelijk plannen voor vestiging en uitbreiding van mestverwerkings- en mestbewerkingsinstallatie; daarbij uitdrukkelijk de onderdelen (beleefde) leefbaarheid en gezondheid te betrekken; voor leefbaarheid en gezondheid duidelijke criteria op te nemen waaraan de provincie ook inhoudelijk toetst en de bevindingen van omwonenden nadrukkelijk op te nemen in het dialoograpport.

Deze moties kunnen elkaar heel goed aanvullen. Wij hopen dan ook op een positieve instelling van de Staten.

*Mevrouw **Slegers** (SP): Voorzitter. Vindt de heer Van der Wel niet dat de eerste motie wordt ondervangen door de gebruikelijk MER-procedure (Milieu Effect Rapportage)?*

*De heer **Van der Wel** (PvdD): Zowel de gemeente als de provincie kan een MER-procedure starten. Het is een zeer formele procedure die ondoorzichtig is voor burgers. Verder zijn er al verschillende fabrieken gevestigd waarbij steeds het verhaal van de burgers is: Wij maken wel bezwaar maar zijn wij wel gehoord? Vooral vanwege de gezondheid en de leefbaarheid vinden wij het belangrijk om dit mee te wegen, zeker bij de problematiek met betrekking tot de fabrieken die gaan komen.*

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Ik wil dit graag aanvullen, voorzitter, omdat juist bij mestverwerking en mestbewerking de MER-plichten niet helemaal duidelijk zijn. Dat heeft te maken met de definitie van afval. Daarom is het des te belangrijker om te kijken naar alternatieven waarbij dat soort aspecten wel wordt meegenomen.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Ik had dezelfde vraag als mevrouw Slegers over de commissie van advies. Wij daar immers een MER-commissie voor. Misschien kan de heer Van der Wel iets meer toelichten hoe hij de samenstelling van die commissie ziet? Ik zie ook dat die commissie twee taken krijgt: een klankbordfunctie en een adviesfunctie. Dat vind ik een vreemde combinatie.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Daar is bewust voor gekozen. Ik vind dat leefbaarheid niet altijd te vangen is in regeltjes en dat het daarom goed is dat een lid of leden van die commissie kijken wat er speelt en waarmee rekening moet worden gehouden. Zowel vanuit dat aspect als vanuit de milieutechnische aspecten gezondheid en leefbaarheid moeten deze mensen op grond van hun expertise kunnen zeggen wat er met die omgeving gebeurt als zich daar een of meer fabrieken vestigen. Volgens mij werkt dat prettiger voor ons dan dat wij stakeholders uitnodigen presentaties te houden, want daarin zit toch altijd een mate van sturing. Ik heb gezien hoe het werkte bij de commissie-Nijpels. Ik denk dat die commissie zich een heel goed oordeel heeft gevormd. Ik heb dat rapport nog eens gelezen. Als je dit kiest, krijg je dat. Oké, het is een keuze maar dan is het wel duidelijk voor de omgeving.

Mevrouw **Klitsie** (D66): De heer Van der Wel zegt dat de commissie van advies heel goed moet luisteren naar de omgeving. Het is óf een deskundigenadvies óf het is de zorg vanuit de omgeving. De heer Van der Wel vermengt twee doelen. Dat zal ik niet steunen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Dat is jammer. Natuurlijk heeft iedereen zijn expertise, kunde en kennis, maar het gaat erom dat er even geluisterd wordt naar de burgers. Waaraan denken zij bij leefbaarheid? Dat wil niet zeggen dat een deskundige zich daardoor moet laten leiden, maar het is wel goed voor de beeldvorming over het probleem van de omwonenden. Is dat het vervoer? Is het de stank? Wij kunnen een adviescommissie vragen om te adviseren over leefbaarheid en gezondheid, maar als zij niet met de burgers hebben gesproken over wat zij daarmee bedoelen...

De **voorzitter**: Uw punt is helder, mijnheer Van der Wel.

Mevrouw **Spierings** (D66): Ik wil het iets scherper neerzetten. Het is natuurlijk goed als je een commissie hebt – een MER-commissie, een onderzoekcommissie of een commissie van advies – dat zij alle partijen goed hoort. Zoals de heer Van der Wel het nu formuleert, is het niet alleen een soort objectieve luisterende commissie maar ook een belangenbehartiger geworden. Ik denk dat je dan moet opschrijven dat je dat wilt. Een commissie kan namelijk niet zowel belangenbehartiger als objectief zijn.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Als wij het apart van elkaar zien, kan D66 zich dan wel vinden in het inzetten van die procedure?

Mevrouw **Spierings** (D66): Dat ligt aan hoe de tekst precies wordt. Wij zijn ook benieuwd naar de reactie van de gedeputeerde. Wij denken dat je bestaande instrumenten zoals een milieueffectrapportage die je overigens ook vrijwillig kunt doen, veel beter kunt benutten omdat dan iedereen weet waaraan hij toe is. Ik zie ook niet waarom een MER niet transparant zou zijn.

De **voorzitter**: Voordat de gedeputeerde gaat antwoorden, kijk ik even of er nog fracties zijn die het woord willen voeren. Dat doen wij vanaf het kathedr. U hebt maximaal een minuut.

De heer **Van Vught** (CDA): Het is een zwaarbeladen onderwerp in de voor mij laatste vergadering, althans daar ga ik van uit. Het CDA denkt over die dingen als volgt. Op de eerste plaats mogen zij niet stinken, op de tweede plaats moeten zij veilig zijn – veilig zijn houdt voor ons in dat er geen sprake is van ontploffingsgevaar – op de derde plaats moet er geen gevaar voor de gezondheid zijn in de omgeving en op de vierde plaats moet de infrastructuur rondom zo'n fabriek toereikend zijn. Dat zijn de uitgangspunten die bij een mestverwerkingssysteem moeten gelden. In onze ogen moet elke vergunning daaraan getoetst worden.

Dan lees ik de moties en kom tot de conclusie dat er blijkbaar ernstig getwijfeld wordt aan onze eigen Omgevingsdiensten. Een vergunningaanvraag komt meestal bij de gemeente binnen en soms bij ons. Wij laten die toetsen door onze eigen Omgevingsdiensten en dan komt die in procedure. Iedereen heeft de kans om bezwaar te maken en zienswijzen in te dienen. Wij vinden deze procedure ordentelijk en derhalve vinden wij beide moties helemaal overbodig.

Mevrouw **Slegers** (SP): Voorzitter. Ik heb notoir een hekel aan proceduregeneuzel maar nu doe ik het toch even. Blijkbaar roepen deze op de achternamiddag van de laatste Statenvergadering van deze periode ingediende moties heel veel inhoudelijke en relevante vragen op. Overigens zijn deze moties wel relevant. Je kunt er veel over zeggen en gedachten over wisselen, maar ik denk dat het geen goed idee is om dat hier vandaag te doen. Deze moties en dit voorstel horen in de commissie thuis zodat wij er goed inhoudelijk over kunnen discussiëren op grond van feitelijke informatie die er nu dus nog niet ligt.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voorzitter. Ik gaf straks al aan dat de moties ook ingegeven zijn door de onzekerheid over de MER-verplichtingen en de mate waarin wij als provincie zelf beleid kunnen maken. Ik zou de collega's erop willen wijzen dat het twee verschillende moties zijn. Er is terecht opgemerkt dat klankbord en advies niet samenvallen. Dat is bij motie M2 het geval, maar motie M3a betreft de dialoog. OP dit moment staat er alleen dat er een dialoog moet zijn, maar het is onvoldoende geborgd dat de bevindingen van de dialoog ook worden vermeld en meegewogen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Er zitten enkele sympathieke aspecten in de moties. Er wordt o.a. gevraagd om de commissie een klankbord te laten zijn voor de vertegenwoordigers van omwonenden. Dat lijkt mij overbodig want dat klankbord bestaat al, dat zijn wij. Wij kunnen functioneren als klankbord voor de bewoners van Brabant. Bovendien vinden wij het overbodig om nog een commissie in te stellen. Wij hebben al de POC (Provinciale Omgevingscommissie). Nog een commissie vertroebelt de zaak alleen maar, laat de reeds bestaande commissies hun werk doen. In motie M3a wordt het college gevraagd voor leefbaarheid en gezondheid duidelijke criteria op te nemen. Dat is een zeer vage en open formulering. Daarmee kun je alle kanten op. Deze motie is voor ons echt te onduidelijk om op dit moment steun aan te verlenen.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Voorzitter. Ook wij hebben als fractie zorg bij de mestverwerking en de mestbewerking. Dat bleek ook uit de petitie die vanochtend zijn aangeboden. De samenleving vraagt om regie en om tempo. Wij vinden het goed om het te agenderen maar wij zouden het liever in de commissie behandelen, zoals eerder is gebeurd. In het verleden hebben wij voorgesteld om voor cumulatieve mestverwerking een MER-plicht in het leven te roepen. In het MER-besluit wordt mestverwerking niet genoemd, maar er is misschien sprake van een soort achterstallig onderhoud in het MER-besluit omdat toen mestverwerking nog geen issue was. Misschien moeten wij koersen op een aanpassing van het MER-besluit

en het vrijwillig onder de MER-plicht brengen. Wij steunen de opvatting dat er deskundigenonderzoek nodig is, maar wij vinden het niet verstandig om uit den blinde nieuwe commissies in het leven te roepen. Een klankbordgroep om alle kanalen voor omwonenden open te stellen, zou op zich wel kunnen maar dat is een heel andere taak dan hier voor de commissie opgeschreven is. De dialoog met de omgeving steunen wij wel. Het is in de moties wat door elkaar gehusseld en daarom is het lastig om te bepalen hoe wij dit nu gaan doen. Ik zou willen adviseren de moties nu van tafel te halen en het er nog eens over te hebben in de TSP.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voorzitter. Weet u, ik kan een heel eind meegaan met de redenering van mevrouw Klitsie van de fractie van D66. Ja, wij kunnen het er in de commissie over hebben en wellicht zijn de verschillende aspecten wellicht wat vervlochten. Dat is natuurlijk ook omdat vijf verschillende fracties aan deze motie hebben gewerkt. Er stonden vanochtend in de hal van dit provinciehuis een aantal zeer bezorgde bewoners. Als het voorplein nu niet werd verbouwd in de traditie van Maaskant, zouden het er nog veel meer zijn geweest, zo kan ik u vertellen. Die mensen zitten nu heel concreet met een heel concrete aanvraag in hun heel concrete leefomgeving. Er zijn op dit moment tientallen initiatieven die misschien niet kunnen wachten tot het moment dat het ons behaagt om in de volgende commissievergadering over de verschillende aspecten te gaan spreken. De urgentie vraagt ons om deze moties toch vandaag te agenderen en daarom adviseer ik de Staten voor deze moties te stemmen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter. Mijn buurman zei altijd over de varkens: wat je erin stop, krijg je eruit. Wat erin gaat, is niet al te best. Het komt uit Midden-Amerika. Daar wordt ontzettend veel gif gebruikt. Er wordt steeds gerommeld met het voer. Wij weten niet wat onze resistente bacteriën in de mest doen. Het kan bijzonder gevaarlijk zijn om die fabrieken in de buurt van mensen te hebben. Het kan leiden tot uitbraken waarvoor mensen niet meer behandeld kunnen worden in de ziekenhuizen. Het kan leiden tot vergiftigingsverschijnselen. Wij weten het niet. Laten wij hier toch ontzettend voorzichtig mee zijn en laten wij proberen te onderzoeken wat de gevolgen kunnen zijn. Er is veel onzekerheid over mest. Die beestjes zijn gewoon chemische fabrieken.

De heer **Kap** (OSN): Voorzitter. Ik wil even twee zaken benoemen. Zoals net door mevrouw Klitsie al aangekaart is, zijn lang niet alle mestverwerkings- of mestbewerkingsinstallaties procedureplichtig in de zin van het MER-besluit. Er is dus geen sprake van een stok achter de deur en dat pleit er wellicht voor om toch voor deze moties te stemmen.

Toen wij in februari 2014 wij spraken over een zorgvuldige maatschappelijke dialoog hebben wij gevraagd welke criteria de provincie nu precies hanteert. Wanneer is zij van mening dat zo'n zorgvuldige dialoog goed doorlopen is? Wij zien te weinig houvast om dat objectief te kunnen beoordelen. Het zou alleen tot subjectiviteit kunnen leiden. Het is goed dat een van de voorliggende moties daar de vinger op legt!

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter. Om te eindigen met de woorden van de heer Kap: het is goed dat wij in de staart van deze Statenperiode nog even met elkaar discussiëren over wat ons vier jaar lang terecht intensief heeft beziggehouden en zal blijven bezighouden. Ook anderen spraken daarover. Wat in vijftig jaar geworden is, wordt niet in een halfjaar of in een Statenperiode omgedraaid of veranderd. Dit is een opmerking vooraf. Ik ben blij dat ik deze discussie nu met u kan voeren, maar de uitdaging is – en mevrouw Kardol refereerde daar al aan – om dit debat met u te blijven voeren, ook in de volgende periode.

Ik ben van mening dat de dialoog langzamerhand de status krijgt van een juridisch toetsingsinstrument en zo is die niet bedoeld. Die dialoog is vooral bedoeld om gesprekken te gaan voeren waar die nooit

gevoerd zijn. Omdat je het niet met een schaarje kunt knippen, kun je ook nooit zeggen dat de dialoog op een bepaalde manier gevoerd moet zijn en tot die en die resultaten moet hebben geleid voordat het goed is. Dat zou namelijk kunnen leiden tot de situatie dat wordt gezegd: als er geen draagvlak is, is de dialoog niet goed geweest en is het initiatief dus niet rijp. Dat gaat mij te ver. De wetgever heeft zowel in het milieurecht als in het ro-recht (ruimtelijke ordening) ervoor gezorgd dat wij met objectieve maatstaven kunnen meten om uiteindelijk te kunnen beoordelen of een initiatief passend is of niet.

Met motie M3a wordt het opnemen van een dialoog met omwonenden als verplicht onderdeel bij ruimtelijke plannen voor vestiging en uitbreiding van mestverwerkings- en mestbewerkingsinstallaties nadrukkelijk verankerd. Daar hebben de indieners nadrukkelijk op gewezen en ik heb dat ook echt omarmd omdat ik geloof dat een gesprek eerder een oplossing kan bieden dan een juridische procedure. We weten dat het niet altijd goed gaat, maar het is wel het begin. Zoals reeds is opgemerkt, het is verankerd in de Verordening ruime in de artikelen 4.7 en 7.12. Daarin staat dat wij die dialoogverantwoording vragen om de ruimtelijke aspecten in een vergunningaanvraag te kunnen beoordelen. In die dialoog zit nadrukkelijk aandacht voor gezondheid en kwaliteit van de leefomgeving. Als wij het niet vragen, zal die omgeving erover beginnen en dat nadrukkelijk aan de orde stellen, zoals dat vanochtend ook is gebeurd. Mevrouw Roijackers heeft daar terecht op gewezen. Het is ook opgenomen en geregeld in de afwijkende regels van de Verordening ruimte. Gezondheid en cumulatieve zittingen nadrukkelijk in de aanmeldnotitie van de MER.

Terecht merkt mevrouw Klitsie op dat het MER-besluit wat lastig is. Is het een afvalstof, een grondstof of een bronstof. Daarmee kunnen wij nog een aantal oefeningen doen in het Europese recht. Ik heb die onduidelijkheid ook aangekaart bij de staatssecretaris.

Alle 58 initiatieven zitten wat ons betreft al in grote aantallen en volumes. Wat mij betreft zou een vrijwillige MER usance moeten zijn in dit proces. Dat is een objectief criterium om te beoordelen en te meten zonder dat je met een adviescommissie begint. Verschillende sprekers hebben terecht gevraagd wat de rol van zo'n adviescommissie is. Als wij willen dereguleren in dit land, moeten wij er niet nog een laag tussen zetten. De POC en de Omgevingsdiensten bieden voldoende instrumentarium om ervoor te zorgen dat in de beoordeling de juiste stappen worden gezet. Het lijkt mij wat lastig om een adviescommissie relateren aan Moerdijk want het gaat hier over een ontwikkelingsproces in ons Brabants landschap.

Beide moties betreffen een ingewikkeld debat; een debat dat wij moeten voeren en dat ik ook graag wil voeren. Het gaat immers over ons Brabant. Dat betekent ook dat je dit niet op een achternamiddag moet beslissen. Ik denk dat er op dit moment sprake is van voldoende borging en zuiverheid. Nogmaals, bij de aanbidding van de twee petitities vanmorgen in de hal heb ik gezegd dat zowel het college van de gemeente – in dit geval St. Antonis – als het college van de provincie Noord-Brabant niet over één nacht ijs gaan. Wij moeten en willen die zorgvuldigheid betrachten. Ik heb al eerder samen met college Van den Hout toegezegd en dat vanochtend herhaald dat wij heel graag bereid om het gesprek te voeren met de mensen die vanochtend aanwezig waren of met een groter aantal mensen. Wij willen duidelijkheid creëren want die mensen zijn verontrust. De betreffende wethouder heeft aangegeven dat hij daar ook graag bij is. Ik denk dat wij heel goed in staat zijn om dat gesprek te voeren en de zorgvuldigheidsprincipes te blijven hanteren. Uiteindelijk moeten wij een afweging maken die wettelijk zodanig verankerd kan worden dat die ook houdbaar is.

Het college ontraadt beide moties.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Wij willen graag een schorsing.

De vergadering wordt geschorst van 16.00 uur tot 16.05 uur.

*De heer **Van der Wel** (PvdD): Naar aanleiding van de beraadslagingen over de moties hebben wij besloten motie M2 aan te houden en in de eerstvolgende commissievergadering te bespreken.*

*De **voorzitter**: Motie M2 is aangehouden en maakt derhalve geen onderdeel meer uit van beraadslaging.*

*De heer **Van der Wel** (PvdD): Motie M3a willen wij wel graag in stemming brengen omdat de indieners van mening zijn dat de Verordening ruimte in dezen wat meer onderbouwing behoeft en daardoor sterker en steviger wordt. Zeker gezien de lopende procedures verwachten wij eindeloze gerechtelijke procedures van burgers die nu ook gehoord kunnen worden.*

*De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Ik vind het opvallend dat deze motie toch in stemming gebracht wordt. De heer Van der Wel zegt dat dit gebeurt om de Verordening ruimte nader te onderbouwen. Uit de tekst van de motie kan ik niet duidelijk opmaken waarmee hij de Verordening wil onderbouwen. Het is een schot voor open doel.*

*De **voorzitter**: U stelt eigenlijk nog een keer uw vraag uit uw eerste termijn.*

*De heer **Van der Wel** (PvdD): De heer Van Hattem doet alsof dit de rechterlijke weg zou moeten zijn, maar zo is de motie niet bedoeld. Wij geven inhoud aan de reeds bestaande dialoog. Daar worden allerlei punten behandeld. Op dit moment is het mogelijk dat er wel een dialoog heeft plaatsgevonden maar dat er niets is uitgekomen. De provincie toetst nu alleen maar of die dialoog heeft plaatsgevonden, terwijl het een harde verplichting is dat die wordt gevoerd. Wij willen aan de voorkant bepalen dat leefbaarheid en volksgezondheid onderdeel moeten zijn van de discussie en benoemd worden in de stukken die wij van de provincie krijgen. Op die manier kunnen wij zien of die onderdelen in voldoende mate aandacht hebben gekregen en of de burgers gehoord zijn. Als burgers zich bijvoorbeeld maken over het grondwater omdat daarin geloosd wordt, dan moet dat benoemd worden. Als uit de vergunningprocedure blijkt dat er helemaal niet gedaan wordt om dat looswater op te vangen of het grondwater te zuiveren, hebben wij een punt om als bestuur daarnaar te kijken.*

*De **voorzitter**: Het lijkt mij voldoende gewisseld.*

*De heer **Van Hattem** (PVV): De heer Van der Wel zegt nu: als er een bepaalde zaken niet wordt voldaan, etc. etc. Ja, dan moeten die zaken gewoon in de Verordening ruimte opgenomen worden. Nu staat er heel vrijblijvend dat er over gesproken kan worden. Op die manier is er alleen sprake van schijnzekerheid en denk ik dat de mensen daarmee helemaal niets opschieten.*

*De **voorzitter**: Wij gaan stemmen over motie M3a.*

In stemming komt motie M3a

*Mevrouw **Prins-Afman** (VVD): Tegen.*

Voorzitter. Wij vinden dat in de Verordening ruimte en met de MER voldoende borging aanwezig is. Wij zijn content met de toezegging van de gedeputeerde dat bij eventuele aanvragen de zorgvuldigheid betracht wordt.

*De heer **Van Vught** (CDA): Tegen.*

Voorzitter. Wij vinden het overbodig omdat de dialoog reeds in allerlei procedures goed geregeld is.

*Mevrouw **Slegers** (SP): Tegen.*

Voorzitter. Wij snappen de bedoeling maar het is al geregeld; het gebeurt, het kan, het moet.

*Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voor.*

Voorzitter. Wij stemmen voor omdat het wat ons betreft te weinig geregeld is.

*De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.*

Voorzitter. Wij stemmen tegen omdat dit geen duidelijke regeling biedt en alleen onduidelijkheid schept, dus schijnzekerheid.

*Mevrouw **Klitsie** (D66): Voor.*

Voorzitter. Wij vinden de motie overbodig maar wel sympathiek. Het gestelde achter het vierde gedachtestreepje vinden wij nog veel te vaag, maar het is een sympathiek verhaal. Van daar dat wij voorstemmen.

*Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voor.*

Voorzitter. Wij vinden dat omwonenden van gebieden die mogelijk bestemd zijn voor grootschalige mestverwerking meer gehoord moeten worden.

*De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.*

*De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.*

Voorzitter. Wij vinden dat de dialoog niet pro forma moet worden opgenomen maar ook enige diepgang moet hebben en dat leefbaarheid en volksgezondheid daarin moeten zijn opgenomen.

*De heer **Kap** (OSN): Voor.*

Voorzitter. Wij stemmen voor met dezelfde stemverklaring als de Partij voor de Dieren.

*De heer **Kerkhoff** (Fractie Kerkhoff): Voor.*

Voorzitter. Wij stemmen voor met dezelfde stemverklaring als de Partij voor de Dieren.

*De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.*

Sluiting van de vergadering

*De **voorzitter**: Dames en heren. Hiermee komen wij aan het einde van de behandeling van de vandaag ingediende moties over een niet geagendeerd onderwerp en daarmee aan de sluiting van de een na laatste vergadering van de Staten van Brabant in deze bestuursperiode.*

Op 25 maart aanstaande is het echt de allerlaatste vergadering. Die wordt geheel in beslag genomen door het afscheid nemen van de vertrekkende Statenleden. De dag daarna vindt de vergadering plaats waarin de nieuwe Statenleden zullen worden beëdigd. Tijdens die laatste Statenvergadering zullen wij uitgebreid stilstaan bij de bijdragen die ook in deze periode vanuit deze Statenzaal zijn geleverd aan de toekomst van onze provincie.

De komende weken bent u wederom weer veel in Brabant bezig met de campagne. Gisteravond mocht ik getuige zijn van een verkiezingsdebat. Ik moet u zeggen: dat maakte indruk. Velen hebben nadien getwitterd dat het bijwonen van een debat van Brabantse Statenleden een betere tijdsbesteding was dan het kijken naar RTL. Omdat ik die laatste uitzending nog niet gezien heb, kan ik dat niet zonder onderzoek onderschrijven maar de conclusie beviel me wel. Reden, denk ik, om samen bij de nieuwe koffiebar een borreltje te drinken. Ik nodig u daartoe van harte uit en wens u allen een succesvolle, fijne, interessante en plezierige campagne toe. Wij zien elkaar voor de laatste vergadering in dit huis in deze periode op 25 maart.

De voorzitter sluit om 16.20 uur de vergadering.